

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

Liber III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66002)

HISTORIA ECCLESIASTICA.

LIBER III.

S. XISTUS, PAPA.
TRAJANUS, IMPERATOR.

§. I.

*Martyrium S. Simeonis Jerosoly-
mitani.*

Inter eos, qui sub Trajani Imperio pro-
pter fidem passi sunt, in persecutioni-
bus particularibus, eminet Simeon,
Episcopus Jerosolymitanus; erat is filius
Cleophæ, & Mariæ, Jesu Christi Patrue-
lis, in hac sede S. Apostoli Jacobi succes-
sor; tunc temporis centum viginti anno-
rum vir, cum Consulari Attico Syriæ Præ-
sidi sisteretur. Hunc virum quidam hæ-
retici.

Sæculum I.
A. C. 98.

*Heges. apud
Eus. III.
hist. c. 32.
Valer. ibid.*

Hist. Eccles. Tom. I.

Bb

retici.

Sæculum I.
A. C. 98.

retici, secta Judæis, quam Christianis propiores, tanquam Christianum, & de stemmate David oriundum detulerunt; nam Imperatoribus maximopere curæ fuerat, hanc familiam stirpitus evellere, ne Judæis rebellionis prætextus superesset. Attamen ipsi Simeonis accusatores ex hac familia descendere convicti sunt. Ipse vero multis diebus, omnibus quidem, sed maxime ipso Consulari stupente, qui tantum robur, & patientiam in grandævæ ætatis Sene satis mirari non poterat, tormentis excruciat, & tandem affixus cruci immortalis est, postquam Jerosolymæ Ecclesiam ultra quadragintas annos re-

Hegef. apud
Eus. IV. hist.
c. 22.

xisset. In hac dignitate ipsi suffectus est Justus, nativitate Judæus, nam plurimi ex circumcisione fidem receperant. Quidam nomine Thebutis, qui hujus sedis honorem ambiebat, spe sua dejectus, atque invidia ardens, novæ sectæ auctorem se præbuit; sed & præter ipsum multi alii ex Christianorum judaizantium numero novos errores procudebant; postquam enim nullus amplius primorum Discipulorum, qui Jesum Christum suis oculis viderant, & Doctrinam ejus auribus suis audiverant, in terris superfuit, hæreses, quæ hætenus in tenebris delituerant, caput efferre, & impudentius prodire ausæ sunt.

§. II.

§. II.

*Offenii Hæretici.*Sæculum I.
A. C. 98.

Inter has Judæorum Semi-Christianorum sectas erant Offenii, seu Ossæi, qui iidem cum Esseniis esse videntur. His circa hæc tempora sub Regno Trajani quidam nomine Elxai junctus est; habitabant autem in Arabia ad Palæstinæ fines prope mare mortuum; ille dictus Elxai Pseudo-Propheta erat, natalibus Judæus, & Religione, sed Judæorum legem non observabat. Is hæresin cudit singularem, & libro ex Divina, ut mentiebatur, inspiratione composito, juramenti formulam sectatoribus suis tradidit, quo per salem, aquam, terram, panem, Cælum, aerem, & ventum jurarent. Tum lege immutata alios septem veritatis testes adhibere jubebat, nempe Cælum, aquam, Spiritus, Sanctos orationis Angelos, oleum, salem, & terram; & hæc quidem juramenta ipsi in Religionis partem trahebant, quamquam manifeste Evangelii præceptis contraria. Idem Elxai, virginitatis, & continentiae osor, suos ad matrimonium compellebat. Docebat etiam sine peccato Christianum posse persecutoribus cedere, idola adorare, & externe quæ expedirent, profiteri, dummodo, quæ externe proderet, in corde suo negaret; ut hanc hypocrisin exemplis co-

Epiph. hæ.
19. & hæ.
30. n. 17.*Matth. 5. 34.*

Bb 2

hone-

Sæculum I.
A. C. 98.

honestaret, narrabat, quemdam Phinees Sacrificatorem, ex genere Aaron, & primi Phinees, in captivitate Babylonis Suis sub Regno Darii Dianam adorasse, ut mortem effugeret.

n. 3.

Dicebat etiam, Christum esse magnum Regem; at ex ejus libro non satis apparebat, an de Domino nostro Jesu Christo loqueretur, an vero alium expectaret. Orantes faciem vertere ad Orientem prohibebat, volebatque eam verti versus Jerusalem, in quacunque mundi parte orans ageret. Sacrificia tanquam Deo non accepta damnabat, quæ nec a lege præcepta essent, nec a Patribus Deo oblata. Carnis esum, cui Judæi adsueverant, suis non permittebat. Altaria, & ignem rejiciebat, tanquam ad Dei cultum nihil facientia. In libro suo inter alia etiam hæc verba legebantur: *Filii! ambulate, non versus formam ignis, ne aberretis, nihil enim aliud nisi deceptio est; ignis videtur vobis esse proximus, cum remotissimus sit; ad ejus ergo formam non accedite, sed magis ambulate versus vocem aquæ; nempe quia aquæ bonitatem inesse docebat.*

Hic novator Christum describebat velut aliquam virtutem mensurabilem, quæ longitudine esset viginti quatuor schenarum, id est, nonagesies mille passuum, sex schenarum latitudine, id est, viciis

vicies & quater mille passuum, profunditate tam longitudini, quam latitudini congrua. Hic dimensionum conceptus ex textu quodam S. Pauli ruditer accepto, procusus esse videtur. Errore non minus intolerabili Spiritui S. sexum femininum tribuebat; verosimiliter ideo, quia vox hebraica *Roiab*, quæ Spiritum significat, illius generis est. Spiritum fingeat similem Christo, & positum ante eum, erecte stantem supra nubes, inter duos montes, attamen hominum oculis non conspicabilem; tam uni, quam alteri eandem tribuebat mensuram, idque sibi ex montium altitudine perspectum fuisse fabulabatur, eo quod Christi, & Spiritus capita eorum fastigium exæquarent. In libro suo quamdam orationem vocabulis barbaris docebat, cujus sensum investigare illicitum ajebat, & quam S. Epiphanius in hunc modum traduxit: *Vilitas, condemnatio, oppressio Patrum meorum transit, per eam, quæ advenit perfectam missionem.* Subinde hujus Elxai Discipuli, cum Ebionis sectatoribus societatem iniere; duravitque ista hæresis per plura sæcula.

Sæculum I.
A. C. 98.

Ephes. 3. 18.

§. III.

Plinii Epistola ad Trajanum.

Plinius secundus junior, Bithyniæ Præfectus, tantam ibi invenit Christiano-

Bb 3

rum

Sæculum I. rum multitudinem, ut quid cum hujus
 A. C. 98. professionis hominibus factu optimum
~~_____~~ esset, ambigeret; hinc consilium ab Im-
Euf. III. hist. peratore petiit. Nempe S. Petrus in hac
c. 33. Provincia prædicaverat, fidemque reli-
1. Petr. init. gis scriptis firmaverat. Plinii autem ad
Plin. lib. 10. Cæsarem Epistola hujus est tenoris:
ep. 97.

*Muneris mei esse existimo, Domine!
 in omnibus causis, quæ mihi perplexæ vi-
 dentur, tuum exposcere consilium; quem
 enim meliorem in dubiis Ducem, quem do-
 ctiozem in ignorantia Magistrum te ipso
 inveniam? Nunquam Christianorum ju-
 diciis interfui, hinc quæ in illis requiran-
 tur, quæve puniantur, ignorans, multum
 dubitavi, an nulla ætatis habenda ratio?
 an teneri infantes cum majoribus natu
 confundendi? an pœnitentia veniam me-
 reatur, aut vero, si quis semel fuerit, Chri-
 stianum exuisse, prosit nihil? an solum
 Christiani nomen sine alio crimine, aut
 annexa huic nomini crimina puniantur?
 Interim erga eos, qui hoc nomine ad me
 delati sunt, hanc agendi rationem tenui;
 interrogavi, an essent Christiani; cum se
 esse faterentur, altera, & tertia vice ean-
 dem quæstionem movi cum ultimi supplicii
 intentatione; & duci perseverantes jussi,
 nec enim mihi videbatur dubium, quidquid
 id esset, quod faterentur, saltem pertina-
 ciam, & obstinationem inflexibilem impu-
 nitam esse non debere. Alios, ejusdem
 insanie,*

insaniæ, notavi, Romam mittendos, quia cives Romani sunt; attamen crescente, ut fieri solet, accusationum, reorumque numero, oblatus est mihi libellus sine auctoris nomine, multorum nomina continens, qui se Christianos esse, aut fuisse negant; hos, postquam Imagini tuæ, quam cum Deorum statuis afferri præceperam, coram me, & mecum thubus, vinumque obtulissent, & Christo maledixissent, dimittendos judicavi; ajunt enim, vere Christianos ad horum quidquam faciendum nulla ratione compelli posse. Alii cum denuntiarentur, se Christianos dixerunt, statimque eodem ore negarunt; & se quidem aliquando Christianismum professos, nunc autem ab annis tribus, alii a longiori tempore, iterumque alii a viginti annis abjurasse ajebant. Omnes denique tuam effigiem, Deosque, Christo maledicentes, adoraverunt.

Jam vero, quæ, sibi a nobis objecta, fatebantur, sequentia erant; morem sibi esse certa die ante solis ortum convenire, & Canticum in honorem Christi, quem Deum esse crederent, alternantibus choris, psallere; & ibi quidem Christianos juramenti vinculo inter se contineri, non ad fovenda vitia, sed emendanda; hæc enim juramento prohiberi, ne rapinam, furtum, adulterium committerent; ne datam fidem frangerent, ne depositum sibi commissum negarent; tumque aliquantum secedere,

Sæculum I.
A. C. 98.

re, rursusque ad communem mensam colligi; esse autem convivium vulgare & innoxium; & his ipsis conventiculis abstinere, post edictionem, quam te jubente promulgaveram. Plinius hic advertit, Christianorum convivia crimine vacare, nempe propter vulgares criminationes, eos jugulatum infantem comedere. Et pergit: Ideo necessarium duxi, duas mulieres, Christianorum mancipia, quas sceleris ministras fuisse fama ferebat, tormentis subicere, at præter superstitionem inauditam, & pervicacissimam detexi nihil; hinc distuli iudicium, & tuam explorare sententiam quam celerrime volui.

Rem consultatione dignam duxi ob ingentem reorum numerum; nam plurimi omnis ætatis, sexus, & conditionis periclitantur. Non solum urbes, sed & oppida, & agros hæc superstitio infecit; spes tamen superesse videtur hujus pestis progressus sistendi, & insanientes ad sanitatem reducendi; constat saltem, templa fere deserta, rursus frequentari cæpisse, sacrificia solemnia, diu interrupta, repeti, passim conspici victimas, cum prius rari emptores essent; unde ingens eorum copia dignosci potest, qui errorem correcturi sunt, si penitentiae locus detur.

ibid. ep. 98. Trajanus ad hanc Plinii epistolam sic respondit: Charissime adjutor! In causis eorum, qui ad te ut Christiani delati sunt, fecisti

cisti muneri tuo satis. Nihil enim ordinate statui potest, nisi quod juxta regulam certam statuitur. In Christianos inquirendum non est, si autem denuntientur, & convincantur, puniendi sunt; ita tamen, ut si quis dicat, se Christianum non esse, & Diis nostris sacrificando, probet, ob penitentiam veniam obtineat, quantumcunque de præterito suspectus fuerit. Quod attinet libellos occulto auctore oblatos, in nullo accusationis genere locum habeant; res ea est pessimi exempli, & nostro Sæculo indigna.

Sæculum I.
A. C. 98.

Hoc Cæsaris responsum persecutio- *Eus. III. hist.*
nis gladium Christianorum cervicibus *c. 33.*
impendentem suspendit quidem, inimicis autem eorum nihilominus prætextum nocendi reliquit. In quibusdam locis populus, in aliis Magistratus eis insidiabantur, & quamvis non esset persecutio aperta, & universalis, in singulis tamen Provinciis particulariter vexabantur Christiani.

§. IV.

S. Ignatii iter.

S. Ignatius tunc temporis Ecclesiam Antiochenam regebat, durante Domitiani persecutione servatam; *S.* Præsul orationi, jejunio, assiduis instructionibus vacabat, propriæ tamen virtuti diffidens, timensque, ne veram Christi charitatem

*Acta Ign.
gr. & lat.
edit. Buir.*

Bb 5

nec-

Sæculum II.
A. C. 106.

An. 106.

Ignatius
Martyr.

necdum haberet, unice ad Martyrii lauream aspirabat. Theophorus a suis nominabatur, quod est, Deum ferens, sub hoc nomine notus erat, nec huic nuncupationi resistebat. Trajanus devictis Dacis in Orientem transiit anno Imperii sui nono, Jesu Christi centesimo sexto, per Armeniam adversus Parthos exercitum ducens. Cum esset Antiochiæ, S. Ignatius de Ecclesia sua sollicitus, in Cæsaris conspectum sisti sustinuit, cui Imperator: *Qui es tu miser! qui nostra mandata spernis, & alios tecum in interitum trahis?* postquam S. Ignatius, se vocari Theophorum, respondisset, Cæsar; quis ille est, ait: qui portat Deum? tum S. Ignatius: *Ille est, qui Jesum Christum in corde habet;* quibus verbis clare Jesu Christi Divinitatem confessus est; cui iterum Trajanus: *Non ergo credis etiam nobis Deos nostros in corde esse, qui pugnant nobiscum contra inimicos nostros?* hic S. Ignatius: *Falleris, quod Deos voces Gentilium Dæmones; unus est Deus, qui creavit cælum, & terram, & mare, & omnia, quæ in eis sunt, & unus est Jesus Christus, Dei filius unigenitus, cujus Regnum suspiro.* Tum Trajanus: *De illo loqueris, qui sub Pontio Pilato crucifixus est?* & S. Ignatius: *Ille est, qui peccatum meum cum suo auctore crucifixit, qui malitiam Dæmonis prosternit, eorum pedibus, qui se Chri-*

Christum in corde gerunt, proculcandam. Sæculum II.
 Cui rursus Trajanus? *In te ergo crucifixum portas?* A. C. 106.
 & S. Ignatius: *Sic est, quia scriptum est; habitabo, & inambulabo in* 2. Cor. 6. 16.
eis. Tandem Trajanus in hunc modum pronuntiavit sententiam: *Jubemus, ut Ignatius, qui se crucifixum portare dicit, catena vinctus Romam a militibus perducatur, & a Bestiis devoretur ad oblectationem populi.* Tum S. Ignatius ex abundanti gaudio exclamavit: *Ago tibi gratias, Domine! quod mihi charitatem perfectam erga te tribuere dignatus sis, & sicut Apostolus tuus Paulus, ferreis catenis onerari.* Hæc dicens, lætus se vinculis induebat; tumque orans pro Ecclesia sua, cum lacrymis eam Deo commendabat; & abducebatur a militibus. Mos erat, ex omnibus Provinciis insignes malefactores Romam mittere; talemque Trajanus S. Ignatium æstimabat, quod Antiochia, Orientis Metropoli, Doctor, caputque Christianorum esset.

S. Ignatius impellente Martyrii desiderio lætitia diffluens, iter Antiochia Seleuciam, ubi navigio erat imponendus, perfecit. Cum ipso navem conscenderunt decem milites, custodes ejus, & tres Discipulorum ejus Reus, & Agathopus ex Syria, & Philo Diaconus ex Cilicia. Post devoratas multas molestias Smirnam ap-
 pulerunt; ibi S. Ignatius in terram descendere

Sæculum II.
A. C. 106.

cendere gestiebat, ut videret S. Polycarpum, hujus civitatis Episcopum, veterem amicum suum; ambo enim S. Joannis Apostoli condiscipuli fuerant. Cum convenissent, gratias spirituales eidem communicavit, in catenis suis gloriatus, rogabatque, ut cum omnibus Ecclesiis ad martyrii sui consummationem preces contribueret. Smirnam Legati ab omnibus vicinis Ecclesiis ad Ignatium convenire, cupidi gratiarum ejus Martyrii participes fieri. Venit Onesimus Ephesi Episcopus, qui ille S. Apostoli Pauli Discipulus fuisse creditur, habebatque socios Crocum, Burrum, Euplum, & Frontonem. Venit etiam Damas Episcopus Magnesiae ad Mæandrum cum comitibus Basso, & Apollonio Presbyteris, & Sotione Diacono. Simul Polybius Episcopus Trallensis adfuit. S. Ignatius, ut gratum animi sensum in has Ecclesias testaretur, singulis scripsit epistolas, quas Legati redderent.

§. V.

Epistola S. Ignatii ad Ephesios.

Edit. Cotel. Epistola ad Ephesios ita incipit: Ignatius, alias Theophorus, Ecclesiae in magnitudine, & plenitudine Dei Patris Benedictæ, ante Sæcula ad Gloriam permanentem, & immutabilem prædestinata, unitæ, & electæ in vera passione, & voluntate,

Sæculum II.
A. C. 106.

luntate Patris, & Jesu Christi Dei nostri; Ecclesiæ ex æquo felici, quæ est Epbesi in Asia, Salutem in Jesu Christo, & purissimam ejus Gratiam. In omnium Epistolarum S. Ignatii initio, sicut in Epistolis S. Pauli, longæ salutationes ponuntur, ejusque stilus magis ardentissimæ charitatis motibus, quam regulis grammaticæ regitur. Tum pergit: Totam vestram Ecclesiam in Persona Onesimi Episcopi vestri, summæ charitatis viri, ad me venientem suscepi. Oro Deum, ut in Jesu Christo eum diligatis, & omnes ei sitis similes. Benedictus ille, qui talem Episcopum dedit vobis, vobis, inquam, qui tali Episcopi digni estis. Quod attinet confratrem meum Burrum Diaconum vestrum, omni benedictione repletum, oro Deum, ut pro vestra gloria, & Episcopi vestri vivat. Sed etiam Crocus vivat, vobis dignus, & Deo, quem vestræ charitatis exemplar suscepi, & qui mihi per omnia solatio fuit; Pater Jesu Christi remunerabitur eum, sicut & Onesimum, Burrum, Euplum, & Frontonem, ex quorum charitate omnium vestrum charitatem cognovi. Deinde profectur:

Non præsumo præcipere vobis, quasi aliquid essem, quamvis enim pro Jesu Christi Nomine vinctus sim, tamen perfectus non sum. Vix pro Discipulo æstimari possum, & loquor ad vos, tanquam

n. 3.

in

Sæculum II.
A. C. 106.

Prov. 3. 34.
Sec. 70.

in Doctrina mihi pares. Nam vestra excitatio mihi necessaria erat ad pugnam, vestrum exemplum mihi fidem, patientiam, constantiam suggestit. Et paulo inferius: Bene facitis, quod voluntas vestra cum Episcopi sensu eadem sit, & dignissimi Presbyteri vestri ita cum Episcopo concordent sicut fides lyrae bene dispositae; ex concordia vestra mirabilis consurgit Symphonia in Jesu Christi gloriam. Si tam brevi tempore tam arcta inter me, & Episcopum vestrum nata est amicitia, non fundamento innixa humano, sed spirituali, quanta vestra felicitas est, qui eidem conjuncti estis, sicut Ecclesia Jesu Christo, & Jesus Christus Patri, ut omnes in Deo unum, sitis. Nolite errare; quicumque ab altari separatur, pane Dei privatus est. Si enim unius, alteriusve orationi magna vis inest, quanto major erit vis orationis Episcopi, & totius Ecclesiae; si quis igitur ad congregationem non venit, superbus est, et seipsum segregat, quia scriptum est: Deus resistit superbis. Caveamus ideo ne Episcopo resistamus, ne & simul resistamus Deo; quanto magis Episcopus dissimulat, eo magis timendus est; omnes enim, quos Paterfamilias Divinus supra domum suam constituit, revereri tenemur, sicut ipsum, qui misit eos; certum igitur est, Episcopum honorandum esse, sicut ipsum Dominum. Cæterum Onesimus omnium primus ordinis, quem observatis,

vatis, pulchritudinem laudat, & quod ve-
ritatem diligatis, nec ullam hæresin reci-
piatis, neminem nisi Iesum Christum au-
scultantes.

Sunt Deceptores, qui Nomine Dei ab-
utentes, indigna Deo faciunt. Hos devi-
tate tanquam feras pessimas. Sunt canes
rabidi, qui occulte mordent, cavete; hæc
vulnera difficulter sanantur. Unicus est
Medicus corporeus, & spiritualis, genitus,
æternus, Deus, & homo, vera vita in ipsa
morte, Filius Dei, & Mariæ, primo passibi-
lis, deinde impassibilis Iesus Christus Do-
minus noster. Est post alia S. Ignatius pro-
sequitur: Fuit mihi relatum, quod apud
vos transiverint homines perversam Do-
ctrinam tenentes; vos autem occlusistis
aures vestras, ne audiretis eos. Et post
pauca, inquit: Valde oblector honore, qui
mihi obtingit, dum vobiscum conversari
licet hac epistola, & congaudere, quod ni-
hil spe vitæ alterius præter Deum ametis.
Incessanter etiam pro aliis oratis, quia
spes est emendationis eorum, ut Deo fru-
antur; ad eorum igitur instructionem co-
operamini, saltem bono operum vestrorum
exemplo; eorum iracundiæ opponite man-
suetudinem, elationi humilitatem, errori-
bus constantiam in fide, ferocitati huma-
nitatem. Absit ut eos imitemur, sed fra-
tres eorum simus per benevolentiam, Do-
minum autem imitari studeamus. Nulla
sit

Sæculum II.
A. C. 106.

v. 37,

Athan. de
Synod. pag.
922.
Theod. dial.
p. 34.

Sæculum II.
A. C. 106.

fit inter vos contentio, nisi in desiderio plus aliis injustitiam, damnum, & contemptum patienter ferendi. Tum de Jesu Christo loquens, ait: Pro ipso hæc vincula gero, has, inquam, margaritas spirituales; utinam cum iisdem aliquando resurgam per preces vestras, quarum semper particeps esse desidero, & inter Christianos Ephesios referri, qui semper in Doctrina cum Apostolis concordēs fuere per virtutem Jesu Christi. Scio, quis sim, & quibus scribam; ego sum condemnatus, vos vero misericordiam accepistis; ego periclitor, vos in gratia confirmati estis. Apud vos transeunt illi, qui propter Deum immolantur; Discipuli estis Pauli, illius Sancti, Martyris, ter felicitis; utinam sub pedibus ejus locus mihi sit, quando Deo fruor.

Math. 12. 33.

Subjungit inferius: Arbor ex fructu cognoscitur; ita etiam qui se Christianos profitentur, ex operibus suis cognoscuntur; non enim professio fidei prodest, sed fides operibus conjuncta, & perseverantia usque in finem. Præstat tacere, & bonum esse, quam bene loqui, & non esse. Utile est alios instruere, si, quæ dicis, facias. Unicus est Dominus, qui dixit, & omnia facta sunt; & quod tacendo fecit, dignum est Patre. Qui verbum Jesu possidet, etiam ejus silentium intelligat, ut sit perfectus; sic loquens, quæ loquitur etiam agat, & si taceat, tamen suis operibus innotescet.

n. 15.

S. Ignatius
Martyr.

Tra-

Tractans dein S. Ignatius de illius tem-^{Sæculum II.}
poris erroribus, ait: *Jesus Christus, Deus* ^{A. C. 106.}
noster, conceptus est ex Maria juxta dis-
positionem divinam, de sanguine David, ^{n. 18.}
operante Spiritu Sancto, natus est, & ba-
ptizari sustinuit, ut purificaretur aqua. ^{Orig. hom. 6.}
Princeps hujus Sæculi ignoravit Virgini- ^{in Luc.}
tatem Mariæ, & partum ejus, & Domi- ^{Basil. hom.}
ni mortem, clarissima tria Mystéria, quæ ^{25. Hier. ad}
Deus peregit in silentio. ^{Matth. 1.}

S. Ignatius huic Epistolæ in hunc mo-
dum finem facit: *Si Jesus Christus hanc*
mibi gratiam per preces vestras concedat,
scribam vobis secundo, & quæ tractare
cæpi, penitius explicabo de Mystério no-
vi hominis Jesu Christi, de fide, &
charitate, quarum virtutum scopus est;
de ejus passione, & resurrectione, prout
mibi Deus revelaverit. Per Dei gratiam
convenitis in una fide, & in uno JESU
Christo, qui secundum carnem est de stir-
pe David, Filius hominis, & Filius Dei;
itaque Spiritu indivisibiles Episcopo, &
Presbyteris obeditis, frangentes eundem
panem, qui est immortalitatis radix,
mortis antidotum, fons vitæ in Christo
æternæ. Libenter sanguinem pro vobis
darem, & pro iis, quos ad gloriam Dei
misistis ad me Smirnam, ubi hæc vobis
scribo. Gratias ago Deo, & Polycarpum
eo, quo vos, amore prosequor. Memores
mei estote, & Jesus Christus vestri. O-

Hist. Eccles. Tom. I.

C c

rate,

Sæculum II.
A. C. 106.

rate Deum pro Ecclesia Syria, unde
vinctus Romam abducor, ego, inquam,
hujus Ecclesiæ minimus, in qua gratia
Dei ad gloriam suam me posuit. Salus
vobis sit in Deo Patre, & Jesu Christo,
qui est communis spes nostra. Hæc est
S. Ignatii Epistola ad Ephesios.

§. VI.

Epistola ad Magnesios.

In Epistola ad Magnesios post salutatio-
nem S. Ignatius ait: Postquam mihi bo-
nor obtigit, ut propter vincula mea di-
vinæ dignitatis Nomen geram, Ecclesia-
rum gloriam cano, iisque precor unio-
nem carnis, & Spiritus Jesu Christi,
vitæ nostræ æternæ; precor unionem fi-
dei, & charitatis, quæ est super omnia;
precor, quod est omnium optimum, illam
unionem, quæ est inter Jesum, & Patrem,
cujus gratia omnes Principis hujus Sæcu-
li insultus feremus, & ex hac vita fugie-
mus, ut fruamur Deo. Omnes vos am-
plexi mihi visus sum in Damante Epis-
copo vestro, qui Deo dignus est, & in ve-
stris dignis Presbyteris Basso, & Apollo-
nio, & Confratre meo Diacono Sotione,
cui me congaudere liceat, eo quod subdi-
tus sit Episcopo tanquam gratiæ Dei, &
Presbyteris tanquam Legi Jesu Christi.
Ne despiciatis ætatem Episcopi vestri, sed
omnem

omnem ei exhibete reverentiam, quia Dei ^{Sæculum II.}
potestate positus est, sicut reverentur eum ^{A. C. 106.}
sancti vestri Presbyteri, qui non spernunt
apparentem juventutem ejus, cedunt autem
ei prudentes in Deo; aut verius non ipsi
cedunt, sed omnium Episcopo Iesu Christi
Patri. Obedite igitur sincere in honorem
illius, qui hoc præcipit, non enim hic Epis-
copus visibilis decipitur, sed invisibilis
offenditur; non res hic agitur cum homi-
nibus, sed cum Deo, qui omnia occulta
penetrat.

Christianos ergo esse oportet, non so-
lum nomine, sicut illi, qui nomen quidem
Episcopi noverunt, at, ipso neglecto, om-
nia agunt; tales bona fide id facere non
puto, quia certe eorum conventus juxta
præceptum non instituuntur. Omnia fi-
nem habent. Morti æque, ac vitæ proxi-
mi sumus. Quilibet vadit in locum suum.
Dantur quasi duæ Monetæ, altera Dei,
& altera Mundi; utrique est signaculum
suum proprium, Infideles mundi Symbolum
præferunt; Fideles contra in charitate
signaculum Dei per Iesum Christum ex-
hibent. Si non simus prompti ad morien-
dum, ut imitemur passionem ejus, vita ejus
non est in nobis. Cum igitur in iis,
de quibus dixi, quos ad me misistis, totius
vestræ multitudinis fidem, & charitatem
cognovi, exhortor omnes, ut omnia in
concordia Dei faciatis; exhortor Episco-
pum,

Sæculum II.
A. C. 106.

pum, qui Dei loco præsidet, & Presbyteros, qui Senatum Apostolorum referunt, & Diaconos mihi charissimos, quibus commissum est Mysterium Jesu Christi, qui erat ante secula cum Patre, & in fine sæculorum apparuit. Et post alia subjungit: Sicut Dominus nihil fecit nec per se, nec per Apostolos suos sine Patre, cui unitus est, ita nihil absque Episcopo, & Presbyteris faciat. Ne quidem speretis, quidquam boni privatim invenire. At omnibus vobis sit idem sensus, & spes; eadem vota, & preces sint in charitate, & gaudio irreprehensibiliter. Nihil Jesu Christo melius, qui unus est! simul currite tanquam ad unicum Dei Templum, unicum Altare, unicum Jesum Christum, qui exiit a solo Patre, in eo solo est, & ad eum solum rediit.

Ne aberretis in opinionibus peregrinis, nec in antiquis, & inutilibus fabulis. Si adhuc Legem observamus, fatemur, quod gratiam non receperimus. Nam divini vates secundum Jesum Christum vixerunt, & ideo persecutiones passi sunt, erantque ejus gratia inspirati, ut incredulis persuaderent, unicum esse Deum, qui se per Jesum Christum, Filium suum, Verbum æternum, nunquam ex silentio egressum, manifestavit. His ultimis verbis S. Ignatius quorundam errorem damnat, dicentium; Sige, id est, silentium,

tium, quod pro Persona habebant, in ^{Sæculum II.} Deo fuisse, antequam Verbum suum pro-
ferret. Hunc errorem postea Valenti-
nus hæreticus renovavit, & auxit. Ad ^{A. C. 106.}

Ad S. Ignatius. jungit S. Ignatius, Prophetas in Spiritu Discipulos Jesu Christi fuisse, eumque ut suum Magistrum expectasse. Diversarum Sectarum nomina rejiciens, inquit: *Discamus secundum Christianismum vivere, qui enim aliud nomen gerit, est Deo indignus.* Et inferius: *Absurdum est Jesum Christum invocare, & tamen judaizare; quia non Christianismus in Judaismo, sed Judaismus in Christianismum conversus est.*

Quod autem dico, charissimi fratres! non ideo dico, quasi aliquem ex vobis male sentientem noverim, sed ego inter vos minimus ab insidiis vanarum opinionum vos præmunire cupio. Inferius sic prosequitur: *Quamvis vinctus sim, nihilominus minor sum unoquoque vestrum, qui estis liberi.* Scio, quod vos superbia non inflat, habetis enim in corde vestro Jesum Christum, & dum laudes vestras audistis, propter modestiam vestram confundimini. Inferius iterum pergit: *Mementote mei in precibus vestris, ut ad Deum perveniam.* Mementote Ecclesiæ, quam reliqui, in Syria, cujus membrum indignum sum. Ephesiorum Legati, qui sunt Smirnæ, salutem vobis dicunt, ubi ad vos scribo, &

Sæculum II.
A. C. 106.

quo ipsi propter gloriam Dei venerunt, sicut illi, qui a vobis missi sunt; per omnia magno mihi fuerunt solatio. Polycarpus Episcopus Smirnenfis, & vicina Ecclesiæ propter honorem Jesu Christi salutem vobis dicunt. Constantes estote in Dei concordia, & Spiritu indivisibili, qui est Jesus Christus. Talis est S. Ignatii Epistola ad Magnesium.

§. VII.

Epistola ad Trallenses.

Epistolæ S. Ignatii ad Trallenses, post factam salutationem, talis est ingressus: Scio, quod vestra intentio sit pura, corda unita, patientia non mutabilis, sed quæ ex consuetudine quasi altera natura facta est; ita mihi compertum est ex Polycarpo Episcopo vestro, qui venit ad me Smirnam per voluntatem Dei, & Jesu Christi, & congavisus est mihi propter vincula, quæ ex amore Jesu Christi gero; ex ejus charitate, totius vestræ Ecclesiæ dilectionem mensus sum. Tum inferius: Quamdiu subditi estis Episcopo vestro, tanquam Jesu Christo, vivere mihi videmini, non secundum hominem, sed secundum Jesum Christum. Et iterum: Necessarium igitur est, sicut moribus vestris observatis, ut absque Episcopi consensu, & approbatione nihil fiat, sed ut subjiciamini

mini etiam Presbyteris, tanquam Apo-
stolis. Atqui etiam Diaconi, **JESU** Sæculum II.
A. C. 106.
Christi Mysteriorum Ministri omnibus,
& omni modo accepti sint; nam eorum
Ministerium non ad cibum, & potum at-
tinet, sed servitium Ecclesiæ Dei; ideo
Diaconi omnem culpam tanquam carbones
ignis refugiant; omnes autem honorent
Diaconos, tanquam a Jesu Christo con-
stitutos; Episcopum vereantur, tanquam
Patris imaginem; Presbyteros, tanquam
Dei senatum, & Apostolorum societatem;
si hos auferas, nulla erit Ecclesia. Vos
in rebus istis mecum sentire nullus du-
bito. Nam vestræ charitatis exemplar
excepi, & apud me habeo Episcopum ve-
strum, cujus vel externa species ædificat;
in cujus animi lenitate tantam vim ines-
se existimo, quam ipsa revereatur im-
pietas.

De Deo magnifice sentio, sed meam
simul pusillitatem reputo, ne opprimar a
gloria. Modo enim mihi maxime timen-
dum est, & cavendum ab iis, qui laudan-
do elationis periculum mihi creant. Qui
enim laudant, offendiculo mihi sunt. Li-
benter quidem pro Christo patior, sed ne-
scio, an tanto honore dignus sim. Multi
non vident, quam ferociter me invidia op-
pugnet, modestia igitur mihi necessaria
est, qua Princeps hujus mundi debella-
tur. Nunquid non possum vobis cælestia

Cc 4

scri-

Sæculum II. scribere? sed cum adhuc infantes sitis, ti-
 A. C. 106. meo, ne noceam, & quod intelligere non
 valetis (ignoscite mihi) vos suffocet.
 Nam quamvis vinctus sim, & possim ca-
 lestia cognoscere, Angelorum dispositio-
 nem, Principatum ordinem, res visibiles,
 & invisibiles, ideo tamen non sequitur,
 quod vel Discipuli nomen merear. Mul-
 ta adhuc in nobis desiderantur, ut Deo di-
 gni simus. Deinde S. Ignatius eos ex-
 hortatur, ut a veneno hæreticorum ca-
 veant, Episcopo, & unitati Ecclesiæ adha-
 reant. Tum sic prosequitur:

n. 9.

Nolite ergo audire, si quis aliud affe-
 rat, quam Iesum Christum, qui est destr-
 pe David, qui vere ex Maria natus est,
 qui manducavit, & bibit, qui vere sub
 Pontio Pilato persecutionem tulit, vere
 crucifixus, & mortuus est in oculis om-
 nium, quæ sunt in cælo, in terra, & in
 inferno; qui vere resurrexit a mortuis
 per potentiam Patris sui, qui nos etiam
 resuscitabit, nos, inquam, qui in eum cre-
 dimus. Quod si tantum apparenter pas-
 sus est, sicut non nulli impiorum dicunt,
 illos incredulos puto, qui ipsi potius non nisi
 apparenter aliquid sunt; quare enim vin-
 cula gero? quare cum bestiis pugnare
 gestio? aut forte in vanum morior? mi-
 nime profecto, non mentior contra Do-
 minum.

His

His subjungit: *Vellem, ut auscultetis me in charitate, ne aliquando Epistola mea testimonium sit contra vos. Etiam pro me orate, qui vestra charitate in misericordia Dei indigeo, ut sorte, quæ mihi præparatur, dignus sim, & non reprobus inveniar. Smirnenfium, & Ephesiorum charitas vos salutat. Memento in orationibus vestris Ecclesiæ in Syria, inter quorum membra annumerari indignus sum, cum sim omnium ultimus. Valete in Jesu Christo; Episcopo, & Presbyteris juxta præceptum Dei subditi estote, alterutrum uno corde diligite. Utinam spiritus meus vos sanctificet, non in præsentis modo, sed etiam quando Deo fruam. Adhuc quidem periclitor; sed fidelis est Pater, ut per Jesum Christum vota mea, & vestra adimpleat. Utinam in ejus oculis immaculati sitis. Ita Epistola ad Trallenses finitur.]*

Sæculum II.
A. C. 106.

n. 12.

§. VIII.

Epistola S. Ignatii ad Romanos.

S. Ignatio! Smirnæ Ephesii occurrerunt, via recta Romam ituri, & illuc ante ipsum perventuri; his Epistolam tradit ad Ecclesiam Romanam, in qua post salutationem, & magna elogia ita loquitur: *Quod instantissimis precibus a*

C c 5

Deo

Sæculum II.
A. C. 106.

Deo petii, ut viderem vultus vestros, tanquam Electorum Dei, tandem obtinui; cum enim jam Jesu Christi victus sim, hisce brachiis vos amplecti spero, si sit voluntas ejus, & mea felicitas, ut usque in finem perseverem. Bene procedunt initia, dummodo consumem Martyrium, & nihil me ab hac Beatorum sorte impediat. Timeo, ne vestra clementia mihi noceat, facile enim facere potestis, quod vultis; at mihi difficile erit ad Deum pervenire, si mihi parcitis. Nolo erga vos respectu humano duci; sed Deo placere cupio, sicut vos placetis. Nunquam mihi melior occasio ad Deum perveniendi obveniet, nec vobis, si quiescitis, sanctius opus operandi oportunitas. Si propter me nil moveatis, coronabor, si vero me secundum carnem diligitis, ad hujus vitæ pugnas, molestias, & pericula retrabor. Majus mihi bonum procurare non potestis, quam pro Deo immolari, dum altare ad idipsum paratum stat. Ex his verbis colligi potest, quantum S. Ignatius timuerit, ne Christiani Romani suo auxilio eum a morte eriperent. Tum prosequitur:

Nunquam invidiæ vitio laborastis, & aliis morum præcepta dedistis; quæ ergo docuistis, exemplo firmate. Hoc solum a vobis peto, ut mihi precibus vestris virtutem impetretis contra hostes internos, externos-

ternosque, ut non solum me Christianum ^{Sæculum II.}
nominem, sed effectum esse velim; nec alii ^{A. C. 106.}
tantum me Christianum putent, sed reipsa

talem inveniant. Tum post alia: Ad
Ecclesias scribo, me libenter pro Deo mo-
ri, dumodo vos impedimento non sitis.
Obtestor vos, ne me importune ametis.
Sinite, ut bestiarum pabulum fiam, hæ enim
me ad Deum deducunt. Frumentum Dei
sum, bestiarum dentibus molar, ut puris-
simus Christi panis inveniar. Magis e-
nimvero irritate bestias, ut sint mihi in
sepulchrum, & nihil corporis mei relin-
quant, ne post mortem cuiquam oneri sim.
Tunc verus Jesu Christi Discipulus ero,
si nec corpus meum Mundus videat. Ro-
gate Deum pro me, ut his instrumentis
cadam Deo hostia. Non autem impero vo-
bis sicut Petrus, & Paulus; ipsi enim e-
rant Apostoli, ego damnatus sum, ipsi li-
beri erant, ego adhucdum servus, si autem
Martyr occumbam, libertus Jesu Christi
ero, & per eum liber resurgam. Jam
nunc in vinculis disco, nihil de hujus tem-
poris vanitate concupiscere.

A Syria usque Romam terra, marique,
diu ac noctu cum bestiis pugno, alligatus
decem Leopardis, id est, militum manipu-
lo, quibus si benefeceris, pejores fiunt. At
eorum perversitate instruor; nec tamen ^{I. Cor. 4. 4.}
ideo justificatus sum. Utinam bestiis
fruar mihi præparatis, utinam feroces in-
veniam,

Sæculum II.
A. C. 106.

veniam, ipse urgebo, ut me cito devorent, ne mihi, quod quibusdam aliis contingat, quos attingere non sunt ausæ; & si invadere me nolint, cogam. Ignoscite mihi! scio, quid mihi proffit. Jam Discipulus esse incipio. Nulla me creatura nec visibilis, nec invisibilis a Jesu Christi amplexu arcebit; ignis, crux, bestiarum catervæ, separatio ossium, divisio membrorum, totius corporis destructio, atrocissima Dæmonis tormenta veniant super me, dummodo Jesu Christo fruam.

Hujus mundi delicia, nec hujus Sæculi Regna mihi quidquam prodesse. Præstat pro Jesu Christo mori, quam dominari universæ terræ. Et iterum post alia pergit: Princeps hujus mundi querit me rapere ad se, & voluntatem meam, qua Deo inbæreo, pervertere, nullus vestrum ejus accedat partibus, sed magis ex mea, & Dei parte stet. Ne loquamini Jesum Christum, si mundum amatis. Non vos corripit invidia malum. Cum apud vos præsens fuero, si quid aliud rogarem, nolite facere; sed his, quæ modo scribo, credite. Scribo vobis vivens, & mori desiderans. Amor meus crucifixus est. Habeo in me non ignem materiale, sed aquam vivam, quæ loquitur in me, & dicit intus: Vadamus ad Patrem. Non appeto nutrimentum corruptibile, aut hujus vitæ oblectamenta; sed desidero panem Dei,

Dei, panem cælestem, panem vitæ, qui est caro Jesu Christi, Filii Dei, qui in fine natus est ex sanguine David, & Abraham; cupio potum divinum, ejus sanguinem, qui est charitas incorruptibilis, & vita sine termino.

Sæculum II.
A. C. 106.

Denique subjungit: Memores estote in orationibus vestris Ecclesiæ Syriæ, cujus Deus loco mei pastor est; Jesus Christus solus eam reget, & vestra charitas. Ego vero erubesco, quod illius Ecclesiæ membrum esse dicar, quia indignus sum, omnium minimus, & abortivus. Attamen per misericordiam Dei, sum aliquid, si ad ipsum pervenire possim. Spiritus meus vos salutatur, & charitas Ecclesiarum, quæ me non tanquam peregrinum, sed fratrem exceperunt; illæ enim, quæ per Legatos suos ad me non venerunt, tamen pro rata impendiorum partem contulerunt. Hanc Epistolam vobis scribo Smirnæ, ab Ephesis quibusdam beatis confratribus nostris ferendam. Charissimus confrater Crocus mecum est cum pluribus aliis; quantum attinet ad illos, qui ante me ex Syria Romanam sunt profecti propter gloriam Dei, notos vobis esse credo; dicite illis me non procul abesse, sunt Deo digni, & vobis. Bene facietis, si eos vestra benevolentia juveritis. Hæc scripsi vobis nono Calendas Septembris, id est, vigesima quarta Augusti. Salutem vobis dico, & precor usque

Sæculum II, *usque in finem Jesu Christi patientiam.*
 A. C. 106. Ita finit Epistolam ad Romanos, quæ
inter ejus Epistolas alias est celeberrima.

§. IX.

Epistola ad Philadelphios.

S. Ignatius Smirna ductus est Troadem, ubi Episcopus Philadelphix in Asia ad eum invisit; inde scripsit ad hanc Ecclesiam, ad Smirnensem, & ad S. Polycarpum. In Epistola ad Philadelphios præmissa salutatione hortatur ad unionem cum Episcopo, Presbyteris, & Diaconis, & tunc ait: *Episcopum vestrum Ministerium publicum non a se ipso, nec ab hominibus, nec ex vana gloria, sed in charitate Dei Patris, & Domini Jesu Christi accepisse, mihi compertum est. Ejus mansuetudinem valde miratus sum. Silentium ejus plus movet, quam vani aliorum sermones. Vita ejus Dei præceptis, sicut lyra chordarum concordia regitur. Ideo gratulor ei voluntatem Deo addictam, virtutis perfecte studiosam, ejus constantiam, & iracundiæ fugam per Dei viventis Clementiam. Tum suadet, ut divisiones, & hæreticorum doctrinam horreant. Et pergit: Non quidem Divisiones animorum esse inter vos deprehendi, sed tamen quasdam Personarum distinctiones; omnes, qui Dei*

n. 3.

Sæculum II.
A. C. 107.

Dei sunt, & Jesu Christi cum Episcopo consentiunt, omnesque qui facti pœnitentes ad unionem Ecclesiæ redibunt, a Deo recipiuntur, ut in Jesu Christo vivant. Ne erretis, fratres mei! si quis auctorem schismatis sequitur, non habebit partem in Regno Dei; si quis Doctrinam peregrinam recipit, non erit passionis Jesu Christi particeps. Solliciti ergo sitis, ut omnes unam solam Eucharistiam sumatis, una est enim Caro Domini Jesu Christi, & unus calix in unione sanguinis sui, unum altare, sicut unus Episcopus cum Presbyteris, & Diaconis confratribus meis, ut quæcunque facitis, juxta præceptum Dei faciatis. ()* Tum hortatur, ut Prophetis æque ac Apostolis credant. Et prosequitur:

n. 6.

Si quis vobis Judaismum prædicat, nolite audire; melius est Doctrinam Christianam ex ore circumcisi accipere, quam Judaicam ex ore incircumcisi, uterque autem, nisi Jesum Christum prædicent, sunt mihi sicut columnæ, & sepulchra, quæ nihil nisi nomen inane cujusdam hominis exhibent. Paulo inferius inquit: Ago gratias Deo, quod propter vos mea mihi conscientia nihil objiciat, & nullus vestrum vel secreto,
vel

(*) Heterodoxi realem præsentiam carnis Christi in Eucharistia negantes, ex his S. Ignatii verbis saltem aliter, quam Ecclesia antiqua, loqui convincuntur.

Sæculum II.
A. C. 107.

n. 7.

Jo. 3. 8.

Const. Ap.
II. 27.

n. 10.

S. Ignatii
Epistolæ.

vel publice gloriari possit, me cuiquam eorum vel parum, vel multum oneri fuisse.

Pro omnibus, quibus prædicavi, oro, ne ob hoc ipsum gravius eis iudicium contingat; quamvis enim aliqui me voluerint decipere secundum carnem, spiritus tamen, qui a Deo est, non decipitur, scit ille, unde veniat, & quo vadat, & arcana revelat. Quando apud vos eram, clamabam, extollens vocem meam, uniti estote Episcopo, Presbyteris, & Diaconis; id vero me dicere suspicati sunt, quia quorundam divisionem prævidebam, at ille, cujus amore vinctus sum, testis mihi est, quod hoc mihi per homines non fuerit cognitum, sed Spiritus hoc mihi manifestavit dicens: nihil sine communicatione Episcopi fiat. Custodite carnem vestram tanquam Templum Dei. Amate unionem, fugite dissensiones, imitatores estote Jesu Christi, sicut ipse Patris sui.

Post hæc Jesu Christi Dignitatem, & Mediationis ejus necessitatem ostendit, & subdit: *Cum per preces vestras, & viscera charitatis resciverim, Ecclesiam Antiochenam Syriæ esse in pace, oportet vos tanquam Ecclesiam Dei Diaconum eligere, quem illuc tanquam Dei Legatum mittatis, ut gaudii eorum propter unionem particeps fiat. Ex his verbis colligendum, Ecclesiæ Antiochenæ pacem, interna potius Fidelium dissensione, quam externa*

Paga-

Sæculum II.
A. C. 107.

Paganorum persecutione fuisse turbatam. Tum subjungit: *Beatus ille in Jesu Christo, cui hujus ministerii honor obveniet. At idipsum & vobis gloriæ erit. Si hoc pro Nomine Dei facere vultis, non erit vobis impossibile, quod alii de vicinia Ecclesiæ fecerunt, qui aut Episcopos, aut Presbyteros, aut Diaconos miserunt.*

Quod Philonem Diaconum ex Ciliciâ tangit, notissimi meriti virum, qui mihi in Prædicatione fidei usque in præsens ministrat, sicut etiam Reum, & Agathopum virum in paucis probum, qui me ex Syriâ comitatur, spreto vitæ periculo, hi omnes testimonium vobis reddunt; & ego pro vobis Deo gratias ago, quod eos susceperitis eo modo, quo vos a Domino suscipi precor, illos autem, qui eos contempserunt, per Jesu Christi gratiam respiscere. Fratrum Troadensium charitas vos salutat, ubi ad vos scribo, Burri usus Ministerio, quem Ephesii, & Smirnenses bonoris causa mecum dimiserunt. Utinam Jesus Christus, in quem sperant, eos secundum carnem, animam, fidem, charitatem, & concordiam diligat. In Jesu Christo communi nostra spe salutem vobis dico.

§. X.

Epistola ad Smirnenses.

§. Ignatius in Epistola ad Smirnenses totus in eo est, ut illos maxime in fide
Hist. Eccles. Tom. I. Dd Incar-

Sæculum II.
A. C. 107.

Incarnationis roboret, contra hæreticos
Dacitas, seu Phantasticos. *Observavi,*
inquit: quod sitis perfecti in fide inconcus-
sa, quasi affixi cruci Domini Jesu Christi
in carne, & in Spiritu, & per sanguinem
ejus in charitate firmati, certissime tenen-
tes, quod Christus vere de stirpe David se-
cundum carnem sit, & Filius Dei secundum
voluntatem, & omnipotentiam ejus, vere
Matth. 3. 15. natus ex Virgine, a Joanne baptizatus, ut
adimpleret omnem justitiam, vere in carne
pro nobis sub Pontio Pilato, & Herode Te-
trarcha crucifixus. Paulo inferius sic
prosequitur: Vere Christus passus est, si-
cut vere seipsum resuscitavit; non autem,
sicut quidam increduli dicunt, tantum ap-
parenter passus est; hi, qui hoc dicunt, tan-
tum apparenter Christiani sunt, & secun-
dum obstinaciam eorum fiet eis, cum Phan-
tastici, & Dæmoniaci sint; ego vero scio,
quod Christus in carne fuerit etiam post re-
surrectionem suam, & adhucdum in carne
sit; nam tunc, cum Christus ad illos venit,
qui cum Petro erant, dixit: prebendite, &
tangite me, & videte, quod non sim spiri-
tus incorporeus, & statim tetigerunt eum,
& crediderunt, de veritate carnis, & spi-
ritus ejus convicti. Ideo propter testimo-
nium veritatis mortem contempserunt, ea-
que devicta triumpharunt. Est ergo indu-
bitatum, quod Christus biberit, & man-
ducaverit cum eis, corpus habens, & Spiritu
Patri unitus. Hac

Sæculum II.
A. C. 107.

Hæc vobis do monita, charissimi fratres! sciens fidem vestram, ut ab his bestiis in figura humana ambulantes cavere possitis, cum talibus nedum nulla vobis sit familiaritas, sed, si possibile est, etiam occursum devitate; sufficiat vobis pro iis orare, ut convertantur, si fieri potest; difficillima enim est eorum conversio, sed non supra virtutem Jesu Christi, qui est vere vita nostra. Si Jesus Christus non nisi ad speciem externam vixit, & mortuus est, etiam cur vincula mea geram, causa inanis esset, & ficta; absit! quare autem me ipsum morti, igni, gladio, & bestiis tradidi? nempe in persecutione gladii Deo jungimur, & inter bestias Deo unimur. Quid me juvat ab hominibus laudari, si blasphematur Dominus meus ab iis, qui eum carne indutum negant, qui ita docet, Christum ex toto destruit, & cadaver supponit. Non judico expedire, ut eorum nomina hic apponam, qui increduli sunt; absit ut eorum mentionem faciam, usque dum convertantur. Et iterum inferius addit: Observate, quomodo isti Dei voluntati resistant; absque charitate sunt; non est ipsis cura viduarum, orphanorum, afflictorum, eorum, qui sunt in carceribus, aut in libertate, nec eorum, qui esuriunt, vel sitiunt; de oratione, & Eucharistia non participant, quia negant Eucharistiam esse Domini nostri Jesu Christi carnem, eam
Dd 2 *ipsam.*

n. 7.

Sæculum II.
A. C. 107,

ipsam, quæ pro peccatis nostris passa est, & quæ per Bonitatem Patris resuscitata est. Ab his ergo separamini, & nec privatim, nec publice colloquimini. Et iterum inferius inquit:

n. 8.

S. Ignatii
Epistolæ.

Fugite divisiones, omnium malorum originem. Obedite Episcopo, sicut Iesus Christus obedit Patri suo; obedite Presbyteris, sicut Apostolis. Diaconos honorate, tanquam ex præcepto Dei constitutos. Nemo aliquid facere, quod Ecclesiæ est, sine assensu Episcopi præsumat. Illa est legitima Eucharistia, quam facit Episcopus, aut is, cui ipse commisit. Ubi Episcopus comparet, ibi & multitudo congregetur, sicut ubi Iesus Christus est, ibi est Ecclesia Catholica. Sine assensu Episcopi nec baptizare, nec Agape celebrare licitum est. At quod cum approbatione Episcopi fit, gratum Deo est, ut omnia legitime fiant, & valide. () Et post pauca: Qui honorem dat Episcopo, honorabitur a Deo; qui aliqua inscio Episcopo attentat, Dæmoni servit.*

n. 10.

Tum gratias dicit pro auxiliis sibi, & tribus sociis Philoni, Reo, & Agathopo collatis. Excitat, ut Antiochiam mittant, & ait: Expedi pro Dei honore, ut Ecclesia vestra legatum seligat, qui missus
in

(*) Quid ad hæc Novatores, qui e suis Ecclesiis Episcopatum sustulerunt?

Sæculum II.
A. C. 107,

in Syriam cum illis vestro nomine de pace restituta lætetur, & quod pristinus splendor, & unio reducta sit. Res tanti mihi esse videtur, ut quemdam ex vobis cum literis ablegetis, qui cum Antiochenis Deum glorificet, ob pacis reditum, & quod vestris precibus ex procella in portum evaserint. Pergit deinde: Fratres ex Troade salvere vos jubent; inde vobis hæc scribo per Burrum, quem dedistis mihi comitem cum fratribus nostris Ephesiis; is magno mihi fuit levamini in omnibus; utinam omnes ipsum imitarentur, quoniam Ministrorum Dei exemplar est; Dei gratia cum remunerabitur. Salutem ex me dicite digno vestro Episcopo, venerabilibus Presbyteris, & confratribus meis Diaconis, omnibus & singulis in Nomine Jesu Christi, & carnis ejus, passionis ejus, resurrectionis ejus corporalis, & spiritualis, & in Nomine unionis, quæ est inter Deum, & vos. Salutem dico familiis fratrum meorum, cum uxoribus, & liberis, & virginibus, quæ viduæ dicuntur; Hic Diaconissas intelligit, quæ viduarum nomine veniebant, eo quod plerumque tales essent. Tunc Epistolam sic claudit: Proficite in virtute Spiritus. Philo, qui mecum est, salutat vos. Salutate mihi Domum Taviæ, pro qua Deum oro, ut in fide, & charitate tam quoad corporalia, quam spiritualia confirmetur. Charissimæ Alcææ,

Coteler. hic
const. Ap.
VI. cap. 17.
Epiph. ex-
pos. n. 21.

Sæculum II.
A. C. 107.

incomparabili Dapbo, & Eutecno, & cæteris singulatim salutem dico. Deus in sua Gratia vos conservet. Ita clauditur Epistola ad Smirnenfes.

§. XI.

Epistola ad S. Polycarpum.

n. 8.

n. 3.

S. Ignatio adhuc aliis Asiæ Ecclesiis scribere volenti subito navigatio indicitur, ut Troade Neapolim Macedonia pete-
rent. Igitur pro temporis angustia soli S. Polycarpo Smirnenfium Episcopo scripsit rogans eum, ut Asiæ Ecclesias suo nomine per epistolam consolaretur. In hac Epistola S. Polycarpo dat monita illis similia, quæ S. Paulus Timotheo. *Officio tuo, inquit: magna applicatione corporis, & animi fungere. Unionem sollicitè serva, nihil ea melius. Omnes alios tolera, sicut te Dominus tolerat. Omnium defectus suffer, sicut facis, cum charitate. Semper orationibus vaca. Pete a Deo sapientiæ augmentum. Vigila, cum Spiritum possideas, qui nunquam dormit. Singulis suggere, quæ tibi Deus inspiraverit. Omnium infirmitates porta, tanquam perfectus Athleta. Majori labori major merces tribuitur. Si Discipulos tantum morigeros diligis, nullum tibi erit meritum. Magis mansuetudine etiam omnium pessimos reducere satage. Non omni plagæ*
omnis

*omnis medicina salutaris est; calida humi-
dis curanda sunt.*

Sæculum II.
A. C. 107.

n. 3.

Numero tertio sic pergit: *Ne te per-
turbent illi, qui fide digni videntur, & er-
rores docent; obfirmato sis animo sicut in-
cus malleatoris ictibus resistens. Boni Ath-
letæ est vulnerari, & vincere. Et paulo
inferius: Viduæ non negligantur; tu post
Dominum Protector earum esto; nihil sine
tua voluntate fiat; tu vero sine Dei volun-
tate nihil facias. Congregationes sint fre-
quentes; singulos suo nomine ibi exquire.
Servos non contemnas, sed illi non inslen-
tur, potius pro Dei gloria serviant, ut ab eo
melio rem libertatem obtineant; ope com-
munitatis manumitti non postulent, ne
fiant passionum suarum mancipia. Dolosas
machinationes fuge, immo ne quidem de his
loquere. Sororibus meis dices; ut Domi-
num ament, & cum maritis suis corpore, &
spiritu contentæ vivant; fratres meos in
nomine Jesu Christi exhortare, ut diligant
eas sicut Christus Ecclesiam. Si quis con-
tinentiam servare potest in honorem carnis
Domini, servet, sed sine ostentatione, si in
eo gloriatur, non ipsi quidquam proderit.
Si supra Episcopum se extollit, perversus
est. Quod ad Neo-nuptos spectat, cum au-
thoritate Episcopi contrabant, ut matrimo-
nium ineant secundum Deum, & non secun-
dum cupiditatem. Omnia ad honorem Dei
fiant.*

Dd 4

Tum

Sæculum II.
A. C. 107.

S. Ignatius
Martyr.

Tum S. Ignatius pergit, sermonem ad totam Smirnensium Ecclesiam dirigens; sciebat enim epistolam suam, soli quidem Episcopo inscriptam, publice in conventu Fidelium de more prælegendam. Sic ergo ait: *Episcopum audite, ut & Deus vos exaudiat. Libenter vitam darem pro illis, qui subditi sunt Episcopo, Presbyteris, & Diaconis, utinam cum illis pars mea sit in Deo. Omnia vobis sint communia, labores, pugnae, cursus, ærumnae, somnus, vigilia.* Tum rursus S. Polycarpum alloquens occasione pacis in Ecclesiam Antiochenam postliminio reversæ, ait: *Beate Polycarpe! oportet Concilium convocare, & quemquam ex tibi charissimis seligere, qui Legatus Dei haberi possit, & cum honore in Syriam mitti, ut fervor charitatis vestrae illi Ecclesiae notus fiat. Christianus non sibi vivit, sed Deo.* Tum sequitur Epilogus in hunc modum:

*Omni-
bus Ecclesiis scribere non potui, festinanter navigium conscendere iussus, ut Troade Napolim cursus dirigatur, sicut Deus disponit; ideo Ecclesiis remotius positis scribes de voluntate Dei certus, & hortaberis, ut & ipsi idem faciant; quibus commodum erit, terra Antiochiam quempiam mittent, alii scribebunt, iisque, qui a vobis mittentur, litteras committent, ut inde vobis propter opus, immortalis memoria dignum, gloria, quam meremini, prove-*

proveniat. *Singulos Fideles saluto, & uxorem Epitropii cum tota familia & liberis. Charissimum meum Attalum valere jubeo; salutem dico illi, qui legatione ad Syros honorabitur; Gratia Dei semper cum ipso erit, & cum Polycarpo, qui eum mittit. Precor, ut semper valeatis in Jesu Christo Deo nostro & per eum in unione, & protectione Dei maneatis. Saluto charissimam Alceam. Dominus vos custodiat.* Ita concluditur Epistola ad S. Polycarpum. Hæ sunt septem Epistolæ S. Ignatii, toti antiquitati notæ, nempe ad Ephesios, Magnesios, Trallenses, Romanos, Philadelphios, Smirnenses, & S. Polycarpum, quæ in Ecclesiis Asiæ publice legebantur.

Sæculum II.
A. C. 107.

Euf. III.
hist. c. 36.
Hier. script.
Ign.

§. XII.

Martyrium S. Ignatii.

Cum S. Ignatius Troade navigasset Neapolim, venit Philippos, & pedestri itinere totam Macedoniam pertransiit usque Epidamnium, alias Dyrrachium, urbem ad mare Adriaticum positam; ibi repetita navi in mare Thuscum devectus est; cum Puteoli in conspectu essent, cupiebat ibi descendere, ut S. Pauli vestigiis inhæreret, at vento contrario prohibitus est; nec aliud licuit, quam fratribus ibi degentibus felicitatem gratulari. Tum die una, & nocte ferentibus ventis Portum Augusti

D d 5

ad

Sæculum II.
A. C. 107.

ad ostia Tiberina subierunt; gemiscentibus S. Ignatii sociis, quod jam jam ipsis esset eripiendus; illi omnis mora longa videbatur, quod mundum relinquere, & Deo conjungi anhelaret. Portu Romam iverunt, ubi fama S. Martyris adventum multum ante præceperat; igitur Fideles obviam processerunt inter gaudium, & timorem medii; gaudium movebat S. Ignatii, excellentissimi viri, præsentia, at tristitiæ causa erat, quod, eum ad mortem duci, scirent. Quibusdam ex amoris fervore dicentibus; populi infidelis animos esse deliniendos, ne viri justi necem peterent, silentium imposuit. Omnes Ecclesiæ Romanæ Fideles, statim in Spiritu cognitos, salutavit, rogans, ut erga se magna charitate essent, nec sibi summam felicitatem vadendi ad Dominum inviderent; & plura, ut hoc obtineret, quam in Epistola sua congerebat. Tum genua flectens cum omnibus fratribus Filium Dei deprecabatur, pro Ecclesiis, pro cessatione persecutionis, pro mutua fratrum charitate; qua oratione peracta, festinanter ad Amphitheatrum producit, & bestiis traditur; nam in hanc diem solennia incidebant, dicta Romanis Sigillaria, decimo tertio Calendas Januarii, id est, vigesima Decembris celebrari solita; ingens populi concursus fuit; at bestia, quamprimum S. Martyris facta est copia,
fine

Sæculum II.
A. C. 107.

sine cunctatione invadentes eum devorant; nihil ejus corporis nisi ossa grossiora relictum, factumque, quod optaverat, ut nemini post mortem corpus ejus molestiæ causa esset. Pauca, quæ de ossibus ejus superfuere, linteo involuta Antiochiam, ut pretiosissimus thesaurus translata sunt, magno omnium Fidelium, quocunque sacra Reliquiæ perveniebant, solatio. Tandem capsæ inclusa in cæmeterio ad Portam Daphnes sepulta sunt. Qui historiam Martyrii S. Ignatii scripserunt, narrationi finem faciunt his verbis: *Hæc facta sunt decimo tertio Calendas Januarii Sura, & Senecione secundo Consulibus* (annus est Jesu Christi centesimus septimus) *quorum nos spectatores fuimus cum lacrymis; domi deinde tota nocte vigilavimus, & multis genu-flexionibus, & orationibus a Deo flagitavimus, ut roboraret infirmitatem nostram, & quid de Sancto factum esset ostenderet; tum dormitavimus, & quibusdam visus est S. Ignatius tanquam præsens, & nos amplectens; aliis videbatur pro nobis orans, & qui tanquam grandi defunctus labore cum magna fiducia, & ineffabili gloria Domino præsentaretur. Hæc visio multo gaudio nos recreavit; itaque Deum glorificantes, & Sanctum laudantes diem, & annum ejus Martyrii vobis annotavimus, ut eodem tempore convenientes de generosi
bujus*

Chrys. pag.
504. tom. 5.
ed. ox.
Hier. script.
Ign.
An. 107.

Sæculum II,
A. C. 107.

hujus Athletæ meritis partem accipiamus, & in sanctæ ejus memoriæ cultu Domino nostro Jesu Christo laudem & gloriam demus.

§. XIII.

Epistola S. Polycarpi.

Inter hæc S. Polycarpus, quid post ejus discessum S. Ignatio accidisset, ignorans, in Epistola responsoria ad Philipenses, quid eo factum esset, requirebat. Hæc S. Polycarpi Epistola toti antiquitati nota, & venerabilis adhuc exstat, & sic sonat: Polycarpus, & Seniores, qui cum eo sunt, Ecclesiæ Dei, quæ est Philippis. Misericordia, & pax multiplicetur in vobis, ex parte Dei omnipotentis, & Domini Jesu Christi Salvatoris nostri. Magnam partem percepisti illius gaudii, quod vobis in Domino obtigit, dum veræ charitatis exemplar apud vos excepistis, & sicut decebat, deduxistis eos, qui vinculis sacris onerati erant; sunt enim tales catenæ vere a Deo Electorum diademata. Hic de eo loquitur, quod S. Polycarpum, & socios ejus ex itinere recepissent hospitio. Nec minus mihi gaudio est, quod fides vestra solida, & a primis temporibus nota usque in præsens duret, & in Domino nostro fructus ferat. Ulterius in hac Epistola S. Polycarpus in multis Philipenses

edit. Coteler.

n. 4.

Sæculum II.
A. C. 107.

penſes inſtruit, & particulariter jubet, ut uxores amore ſincero viros ſuos diligant, cæteros vero omnes in puritate cordis æquali charitate proſequantur. Liberos ſuos in timore Dei inſtruant. Viduæ, (hoc præcipue de Diaconiſſis eſt intelligendum) in iis, quæ ad fidem ſpectant, ſint modeſtæ, id eſt, ne plus quam oportet, ſapiant. Inceſſanter pro omnibus orent. Calumniam, detractiõnem, avaritiã, omne malum fugiant, ſcientes, quod ſint Dei altaria, qui omnia, quæ in nobis ſunt, perſpicit, & quem nihil, neque ſecretiſſimæ cordis cogitationes latent. Similiter Diaconi irreprehenſibiles ſint, ſicut Dei, & Jeſu Chriſti Miniſtri, non hominum. Non ſint calumniatores, nec verbo duplices, nec avari, ſed in omnibus circumſpecti. Sint compatiẽtes, ſolliciti, in veritate Dei ambulantes. Juvenum prima cura ſit puritatem ſervare, & mala frænare deſideria. Subditi ſint Senioribus, & Diaconis ſicut Deo, & Jeſu Chriſto. Virgines conſcientiæ puritatem ſine macula cuſtodiant. Presbyteri tenero amore, & compatiẽti omnes complectantur, errantes corrigant, ægrotos viſitent, viduæ, orphani, & pauperis curam gerant. Abſit ab eis ira, præcox, vel iniquum judicium, & avaritiã. Malum de altero non facile credant, nec ſint nimis rigidi,

m. 5.

Sæculum I.
A. C. 107.

di, cum sciant omnes nos esse peccato-
res.

Tum hortatur, ut illos, qui scandalo
sunt, & falsos fratres arceant, qui Nomen
Domini fallaciter crepantes, seducunt
simplicium animos. Et profequitur:
*1. Joan. 4. 5. Quiscunque Jesum Christum venisse in
carne non confitetur, Anti-Christus est.
Quiscunque veritatem crucis non confi-
tetur, ex Dæmone est. Quiscunque ver-
bum Dei in mala sua desideria detor-
quet, & dicit, nullam resurrectionem, nul-
lum iudicium futurum, filius primoge-
nitus Satanæ est. Igitur vanos sermo-
nes, & falsas multorum doctrinas abji-
ciamus, & hanc solam teneamus, quam
ab initio docti sumus. Vigilemus, ore-
mus, jejunemus. Post quædam alia in-
quit: Obsecro vos, ut obediatís verbo
justitiæ, & in omnibus patientiam ha-
beatis, cujus exempla vestris oculis u-
surpastis; exempla dico, non solum bea-
ti Ignatii, Iosimi, & Rufi, sed etiam a-
liorum e medio vestri, & ipsius Pauli,
& cæterorum Apostolorum; cum cer-
tissimum vobis sit, hos magnos viros non
in vanum cucurrissè, sed in illum locum
pervenissè, qui ipsis a Domino destina-
tus erat, cujus passionis fuere partici-
pes.*

Zosimus, & Rufus primi Ecclesiæ Phi-
lippensis fundatores fuisse creduntur;
his

his S. Polycarpus adjungit S. Ignatium Sæculum II.
 tanquam jam mortuum, eum martyrio A. C. III.
 occubuisse conjectans, quamvis id nec
 dum certe ipsi in notitiam venisset. S. Po- Martyr. 18.
 lycarpus inferius mentionem adducit de Dec.
 quodam Valente, qui Philippis fuerat n. II.
 Presbyter, & suo se ordine indignum
 reddiderat. *Admodum, inquit, me affli-*
git ejus, & uxoris ejus calamitas, &
oro Deum, ut eis veram pœnitentiam
largiatur. Ne eos tanquam inimicos
reputetis, sed tanquam membra infirma;
hos ab errore revocare satagite, ut to-
tum vestrum corpus salvetur. Vos in
sacris litteris bene versatos esse confido,
nihilque eorum, quæ necessaria sunt, i-
gnorare. Et paulo post: Orate pro om-
nibus Sanctis. Orate etiam pro Regi-
bus, pro Principibus, Potestatibus, pro
iis, qui vos persequuntur, & odio ha-
bent, & pro inimicis crucis Dominicæ,
ut fructus fidei vestræ notus fiat uni-
verso mundo.

n. 12.

Petitis a me, vos, & Ignatius, ut,
si quis in Syriam proficiscatur, etiam
vestras litteras illuc deferat, quod fiet
tempore opportuno, sive ipse eam, sive
alius, quem mittam vestro, & nostro
nomine. Epistolas Ignatii, quas ad nos
dedit, & omnes alias, quas habebamus,
sicut postulatis, mitto vobis, quas ad
præsentis calcem invenietis. Erunt vo-
bis

n. 13.

Sæculum II.
A. C. III.

bis perutiles, nam fide, patientia, & omnibus, quæ proximo ædificationi esse possunt, plenæ sunt. De iis, quæ Ignatio & sociis ejus contigerunt, nos certiores reddite. Hujus Epistolæ lator est Crescentius, quem vobis commendavi, & iterum commendo, vita enim ejus apud nos, sicut & apud vos acta, nulla reprehensione digna est. Vobis etiam commendo sororem ejus, quando veniet ad vos. Dominus vos cum omnibus vestris in sua gratia conservet. Amen.
Hier. Scrip. Hæc S. Polycarpi Epistola adhuc trecentis, postquam scripta fuit, annis in Asia Ecclesiis prælegebatur.

§. XIV.

Successio Episcoporum.

Euf. Chron. S. Ignatio in Sede Antiochena succedens Hero, ejusdem Ecclesiæ Diaconus, rexit eam viginti annis. Cerdo Episcopus Alexandriæ eodem anno Christi centesimo septimo obiit, postquam sedisset annis undecim. Successit ei Primus, qui sedit annis decem. Evaristus Papa anno sequenti centesimo octavo obiisse creditur, & certum est Alexandrum ei successisse, & Alexandro Sixtum, & ipsi Telesphorum, Martyrii palma decoratum, cujus Regiminis initium nonnulli ponunt anno centesimo undecimo; dura-

Telesphorus
Papa.

duratio enim Regiminis singulorum est ^{Sæculum II.}
 incerta. Jerosolymæ Justus Episcopus ^{A.C. III.}
 obiit anno centesimo undecimo, cui suc-
 cessit Zachæus, deinde Tobias, Benja-
 min, Joannes, Mathias, & alter Benja-
 min alio nomine Philippus dictus. Hi
 sex Episcopi non ultra tredecim annos
 sederunt propter continuas persecutio-
 nes, & quantum quisque eorum sederit,
 sicut etiam de Romanis ignoratur. Ad
 eadem Trajani tempora referunt S. One-
 simi Episcopi Ephesini, & Discipuli S. Pau-
 li mortem; eum in vinculis Romam ab-
 ductum, & lapidatum fuisse ajunt, & ibi-
 dem primum quidem sepultum, at dein-
 de ejus Reliquias Ephesum translatas.

Eus. Chron.
An. 112.
Id. 4. hist. c. 5.
An. 111.

Ado festiv.
Ap.
Martyr. 16.
Febr.

§. XV.

Papias.

Idem circiter tempus Papiæ Episcopi
 Hierapolitani in Phrygia fama percre-
 buit, viri in omni Disciplina doctissimi,
 & in Scripturis versatissimi. Discipulus
 erat Joannis Presbyteri Ephesini, & S. Po-
 lycarpo amicitia junctus; ipsos Aposto-
 los non viderat, sed eorum Discipulos,
 & nonnullos ex Discipulis Domini, eo-
 rumque traditiones sollicite retinuerat.
Non mihi placebant, ait de seipso, illi, qui
multa loquuntur, sed qui veritatem do-
cent, nec illi, qui peregrina præcepta, sed
præcepta nobis a Domino data referebant,
Hist. Eccles. Tom. I.

E e

E

Sæculum II.
A. C. III.

Et quæ ab ipsa veritate procedunt. Si quis eorum ad me venisset, qui audiverit antiquos, interrogabam de sermonibus eorum: Quid dicebat Andreas, aut Petrus, aut Philippus, aut Thomas, aut Jacobus, aut Joannes, aut Matthæus, aut quis alius ex Domini Discipulis? vel quid dixerit Aristion, vel Presbyter Joannes antiquus Domini Discipulus. Nam ea, quæ in libris inveniebam, non ita mihi proficere videbantur, quam quæ viva voce discebam. Hæc sunt verba Papiæ, ubi attendendum, alium esse Presbyterum Joannem, de quo loquitur, & alium Apostolum.

Papias quinque libros de expositione sermonum Domini scripserat, quibusdam immixtis parabolis peregrinis, & fabulis; inter alia docebat, post resurrectionem mortuorum Jesum Christum corporaliter in terra mille annis regnaturum; quod nempe quasdam traditiones male intellectas in sensu litterali accepisset, quæ in sensu figurato dictæ erant. Nam vis judicandi huic viro erat exigua, prout ejus scripta testantur, nihilominus ejus antiquitas, & singularis in traditiones amor ei tantam auctoritatem conciliarunt, ut maximi nominis viri in errore millenariorum eum fuerint secuti, nec eum idcirco Ecclesia Sanctis accensere ommiserit.

*Martyr. 12.
Febr. Hier.
ep. 28. ad
Lucin.*

§. XVI.

§. XVI.

*Bellum Judæorum.*Sæculum II.
A. C. 115.

An. 115.

*Epit. Dion.
Traj. p. 254.
Euf. IV.*

c. 2.

Anno Trajani decimo octavo, Jesu Christi centesimo decimo quinto Judæi, quasi Rebellionis æstro perciti, Alexandria, in tota Ægypto, & Cyrenes Regione Ductore quodam Andrea, aut Alexandria seditione commota Romanorum, Græcorumve funera commiscuere; nec morte sedabatur rabies, sed occisorum carnes manducabant, exenteratorum intestinis lumbos suos cingebant, sanguine seipsos illinebant, & detractis inimicorum pellibus propria tegebant corpora. Multi a capite medii serra dissecti, alii ante bestias projecti, alii que digladiando in mutuas cædes compulsi. Hac Judæorum rabie ultra ducenta viginti hominum millia sublata sunt. In Cypro insula sub cujusdam Artemionis auspiciis circiter ducenta quadraginta millia neci data. Hinc lex ab Insulanis lata; quicumque Judæus in Cyprum quomodocunque perveniret, capite lueret; factumque postmodum, ut qui bona fide, legem hanc ignorantes, aut, tempestate adacti, illuc fuissent delati, nihilominus morte efficerentur.

Anno sequenti Trajani decimo nono, *Euf. ibid.*
Jesu Christi centesimo decimo sexto, *Lu. An. 116.*

E e 2

po,

Sæculum II.
A. C. 116.

po, Ægypti Præfecto, commissum est prælium, quo Judæi superiores evaserunt; hinc Gentiles, ut se eorum furori eriperent, quanta poterant celeritate Alexandriam, tutum nempe receptaculum, contendunt, & ne Judæorum, in urbe degentium, fraudibus paterent, ad unum omnes jugulant. Judæi Cyrenaici, auxilio fratrum suorum Alexandrinorum privati, Ductore quodam Lucua, quem Regem suum vocitabant, diripere, & vastare Ægyptum cœpere; his Imperator Marcium Turbonem cum exercitu, & navibus objecit; diuturnum fuit bellum, frequentes conflictus, quibus Turbo infinitam pene Judæorum multitudinem cecidit, qui non solum ex Cyrenaica, sed & Ægypto in auxilium Lucuæ venerant. Timens vero Imperator, ne Judæi Mesopotamiæ in illius Regionis habitatores irruerent, Lucio Quieto mandata dedit, ut hac hominum fæce Provinciam purgaret; is, strenue imperata faciens, ingentem Judæorum numerum una acie fudit, & victoriæ præmium ab Imperatore Judææ Præfecturam tulit. Ita Judæorum pervicacia graviora in dies mala eorum cervicibus conciebat, cum interim Jesu Christi Ecclesia magis magisque dilatata effloresceret.

§. XVII.

§. XVII.

Sæculum II.
A. C. 117.*Traiani Mors. Hadrianus.*

Imperator Trajanus obiit anno Jesu Christi centesimo decimo septimo, postquam imperasset annis novemdecim, sex mensibus, & diebus quindecim. Successorem habuit Ælium Adrianum filium suum adoptivum, Adriani Afri Patruelis sui naturalem. Imperator Adrianus fuit vanæ curiositatis amator eximius, omnium Gentilium Superstitionibus addictissimus. Imperii initia Romæ multo sanguine foedavit; quos inter etiam Christianos fuisse verosimile est.

Epit. Dion.
An. 117.Hadrianus
Imperator.

Epit. Dion.

§. XVIII.

Successio Episcoporum.

Primus Alexandriae Episcopus fatis cessit anno Jesu Christi centesimo decimo octavo, cujus Successor fuit Justus, seditque annis undecim. Nonnulli S. Thelesphori Papæ Martyrium anno Christi centesimo vigesimo secundo ponunt; ipsi successerunt Hyginus, Pius, & Anicetus. Jerosolymæ post Philippum Seneca Episcopus fuit anno Christi centesimo vigesimo quinto, hujus Successores fuere Justus, Levi, Ephrem, Jose seu Joseph, & Judas, numero decimus quintus, ex circumcisis ultimus. Horum septem Episcoporum

Eus. Chron.

An. 118.

Eus. IV. hist.

c. 5. Id. Chro.

An. 125.

Hyginus.

Pius.

Anicetus Pa-

pæ.

An. 125.

Ee 3

copo-

Sæculum II.
A. C. 117.

coporum Regiminis spatium non nisi annos duodecim conficit; quot annis vero singuli federint, non liquet.

§. XIX.

Hæretici. Saturninus. Basilides.

Euf. IV. hist.
c. 7.
Iren. I. 6. 22.

Inter Hæreticos multos sub Hadriani imperio Saturninus, Basilides, & Carpocras eminebant, Menandri Discipuli, qui Simonis Magi Discipulus fuerat. Saturninus origine Antiochenus in Syria docebat. Cum Menandro Magistro suo docebat; unicum esse Patrem omnibus ignotum, qui Angelos, Archangelos, virtutes, & potestates creasset, septem vero Angelos mundum condidisse, & ipsum hominem. Judæorum Deum istorum Angelorum Patri rebellium unum esse. Christum invisibilem, & incorporeum sub figura humana apparuisse, ut Judæorum Deum exterminaret, homines impios perderet, justos salvaret; principio enim tam bonos, quam malos ab Angelis creatos dicebat. Matrimonium, & generationem tanquam Satanæ inventum damnavat; ipsum Satanam Angelum esse mundi conditoribus adversarium ajebat. Multi Sectatorum ejus nihil, quod animatum fuisset, comedebant, qua austeritatis specie simplicibus fucum faciebant. Prophetias partim ab Angelis mundi auctoribus,

ribus, partim a Satana, rursusque a Judæorum Deo profectas asserebant.

Sæculum II.
A. C. 117.

Basilides Alexandria ortus erat, & Hæresis venena in Ægypto spargebat. Se Glauciæ Discipulum S. Petri interpretis esse jactabat. Fabulas fabulis accumulavit, Mysteria illis longe altiora, quam Saturninus attulisset, promittens. Errorum ejus summa hæc erat; Patrem, qui nemini debet originem, produxisse *Nous*, id est, intelligentiam, hanc produxisse *Logos*, id est, verbum, & ab hoc productam fuisse *Phronesis*, id est, prudentiam, ab hac rursus productas esse *Sophiam*, & *Dynamim*, nempe sapientiam, & potentiam, ab his productas fuisse Virtutes, Principes, & Angelos, qui denique primum cælum condidissent; a primis his Angelis alios fuisse creatos, qui secundum cælum condidissent, a secundis provenisse, qui tertium, & ab his, qui quartum cælum produxissent, & sic successive a posterioribus semper Angelis creatorum cælorum numerum ad trecentos sexaginta quinque cælos pervenisse, cui, secundum ejus quidem sententiam, dierum unius anni numerus corresponderet. Ultimi ordinis Angelorum caput esse Judæorum Deum, qui, cum sibi omnes nationes subicere attentasset, omnium aliorum Principum concitasset invidiam; tum vero Patrem, seu Deorum supremum

Clem. VII.
Strom.

E e 4

misisse

Sæculum II.
A. C. 117.

Epiph. hæc.
24. n. 3.

misisse *Nous* seu primogenitum suum, ut genus humanum a potestate Angelorum mundi conditorum liberaret. Hunc *Nous* esse Christum, qui sub figura humana in terra apparuisset, & vocatus *Jesus* esset. Cumque esset quædam virtus corporis expers, talem, quæcunque placuisset, assumpsisse figuram; ita fuisse factum, ut, quando Judæi Christum voverint crucifigere, ipse formam Simonis Cyrenæi, qui crucem portaverat, assumpserit, suam vero Simoni communicaverit; hinc Simonem pro *Jesus* a Judæis fuisse cruci affixum, *Jesus* autem facti spectatorem, & irrisorem adstitisse. Post hæc rursus invisibilem, ad Patrem, qui eum miserat, ascendisse.

Epiph. hæc.
24. n. 4.

Ex harum fabularum congerie concludebant, nec confiteri, crucifixum esse Deum, nec adorare, licitum esse, illosque, qui facerent, adhuc illis Potestatibus, qui corpus creassent, subditos esse. His erroribus inhærentes, martyrium declinabant, Idolothytis vescebantur, & fidem suam pro opportunitate rerum dissimulabant ex principio ipsis admodum familiari: alios nosce, te autem nemo. Basilides etiam, sicut Pythagoras, quinquenne silentium Discipulis suis imperabat; Doctrinæ suæ arcana sollicitè occultari jubebat, quippe cæteros homines sibi comparatos, non pluris quam porcos, & canes

canes aestimabat, ante quos, suadente Evangelio, res sacrae, seu Margaritae non essent projiciendae. Docebat etiam, animam peccata, quae antea commisisset, in hac vita luere; docebat Metempsychosin, carnis resurrectionem negans, quod aeterna felicitas corporibus non esset promissa. Alio errore tradebat, in quolibet homine circa animam rationalem plures spiritus esse, qui varias passiones moverent. Hisque motibus non esse resistendum, sed potius obediendum, id est, omnis generis spurcicias esse admittendas. Magnam librorum molem a Basilide compositorum esse oportet, cum S. Clemens Alexandrinus explicationum ejus librum vigesimum tertium citet.

Saeculum II.
A. C. 125.

Clem. 2.
Strom.

4. Strom.
p. 506.

Corpus humanum in trecenta sexaginta quinque membra dividebat, ut singula singulis virtutum caelestium attribuire posset; ejus cura quaedam imagines conficiebantur, his nominibus, maxime vero nomine *Abraxas*, inscriptae, quo nomine supremum Numen indicare volebat, quia litterae graecae, quibus constat, numerum ter centesimum sexagesimum quintum explent. Hodiedum marmora, quibus haec figurae inscriptae, invenire est, cum notis peregrinis, quae vel operationibus magicis, vel curationibus superstitionis aptae credebantur: Basilides obiit Alexandriae circa annum Jesu Christi

E e 5

cen-

Sæculum II. centesimum trigesimum. Ejus errores, A. C. 125. ipso adhuc vivente, a Castore Agrippa, qui confictis mysteriis lucem affudit, confutati sunt.

§. XX.

Carpocras. Gnostici.

*Clem. 3.
Strom. init.
Epiph. hæc.
27. n. 5.*

Carpocras Alexandrinus erat, sicut Basilides, & ejusdem ferme farinae Hæreticus. Jesum Christum dicebat esse Filium Joseph, aliorum hominum more natum, & sola virtutis prærogativa distinctum. Angelos mundum creasse; atque iis, qui pervenire usque ad Deum vellent, omnium Angelorum Dominum, omnia mundi & concupiscentiæ opera esse adimplenda; in omnibus enim cupiditatem esse gerendum, hanc esse illam partem adversam, cui Evangelium nos concedere jubet, quamdiu cum illa in via sumus. Animam, quæ concupiscentiæ resistit, hujus culpæ poenas dare, dum post mortem in alia, aliaque corpora migrare cogeretur, usque dum omnia consummasset; consultissimum esse, si in hoc, quo sumus corpore, istud naturæ debitum solveretur, omnia opera carnis perficiendo. Nullam ajebant actionem ex se, sed tantum opinione hominum esse malam, vel bonam, ex quo sequebatur, omne genus impuditiæ non solum esse permissum, sed etiam præceptum; quod autem verbis docebant, id operi-

operibus complebant, in omnem luxuriam effusi. Sectatores Carpocratis, sicut etiam Basilidis magnificum Gnosticorum Nomen sibi assumpserunt, quod idem est, ac Sapientes, & illuminati; hoc nomine Catholici Christianorum perfectissimos honorabant.

Sæculum II.
A. C. 125.

Gnostici a jejunio abhorrebant, di-
centes, ab auctore hujus mundi esse inventum; vinum potabant, carnibus, & cibis ad delicias conditis vesciebantur, balneo & suffitu diu noctuque corpora emolliebant. Sæpius nudi in signum libertatis preces peragebant. Apud eos vivebat uxorum communio; si quemquam suæ sectæ hospitem suscepissent, primum in domo etiam paupere, lautam nihilominus parabant mensam, qua sublata, ipse maritus hospiti uxoris copiam faciebat; & infame commercium fraternæ charitatis pallio involvebatur. Suos conventus, sicut Catholici solebant, etiam *Agapes* nominabant, atque inebriati, extinctis luminibus in promiscuam libidinem effundi dicebantur. Attamen generationem impediabant, quantum poterant, & accusabantur, quod mulierum abortus procurarent, multasque alias nefandas abominationes committerent, quas, si cui libuerit, amplius in S. Epiphonio legere est, is enim hujus sectæ reliquias in Ægypto vidit. Quæ hic
San-

Epiph. hæc.
26. n. 5. 4.

Clem. Alex.
Strom. 3.
p. 430.

Sæculum II.
A. C. 125.

L. 5. de
repub.

Sanctus, aliique ipso antiquiores auctores de Gnosticis referunt, omnem fidem superarent, nisi aliunde esset compertum, quousque apud Gentiles præsertim in Ægypto, morum corruptio excreverit. Magna Philosophorum pars solis voluptatibus inquirendis vacabant; ipse Plato inter omnes sapientissimus habitus, uxorum communionem, certis tamen regulis restrictam, tanquam societatis civilis perfectioni conducentem proposuerat. Omnes autem hæreses istæ ex Philosophiæ, & Religionis detortis principiis pullulabant.

Clem. Alex.
3. Strom. p.
248.

Carpocras filium reliquit nomine Epiphanium, humanioribus litteris, & Philosophia Platonica instructum; his principiis innixus juvenis, librum scripsit de justitia, in quo Dei justitiam definiebat esse, communionem cum æqualitate. In hoc libro evincere volebat, rerum omnium communionem sine exceptione esse legis naturalis, & divinæ; Bonorum autem proprietatem, & matrimoniorum distinctionem sola lege humana introductam. Hic aperte legem veterem, & particulatim ultima duo præcepta Decalogi de malis desideriis impugnat; sed nec minus Evangelium, quod tamen ipse, utpote Christiani Nomen gerens, profitebatur, cum JESUS Christus legem Moysis approbet, & adjungat: *Quisunque*
intui-

intuitus fuerit mulierem, ut concupiscat eam, commisit adulterium in corde suo. Sæculum II.
A. C. 125.

Epiphanius iste adolescens decimum octavum ætatis annum vix prætergressus, mortuus est; post ejus obitum Samii in Insula Cephalonia, unde mater ejus ortum traxerat, divinos honores eidem exhibuerunt. In hujus insulæ quodam loco altaria, & templa splendida ipsius honori erecta, in novilunio festum ejus sacrificiis, libationibus, hymnis, & conviviis celebrabatur. Gnosticorum ritus Idololatria, & Magia erant infecti. Jesu Christi imagines apud se servabant, ex illa, si ipsis fidem habeamus, desumptas, quam Pilatus efformari jusserat. At præter Christi imaginem, etiam effigies Pythagoræ, Platonis, & Aristotelis venerabantur, Iron. 5. c. 25. & eundem, quem Gentiles Idolis suis cultum, exhibebant.

§. XXI.

Calumniæ in Christianos.

Cum omnes illius temporis hæretici Christianorum Nomen præferrent, exoticæ eorum opiniones etiam bonis Christianis contemptum, & nefanda, quæ perpetrabant, mortale odium consciscabant; nec enim Gentilibus vacabat bonos, & genuinos Christianos ab hæreticis, & falsis discernere. Hinc calumniæ Eus. lib. 4.
c. 7.
Orig. cont.
Celsus lib. 6.
p. 293.
Min. Felix
Ost. Judæis potissimum auctoribus fabricatæ, quæ

Sæculum II. quæ tunc quidem apud omnes fidem in-
 A. C. 125. venerunt. De Christianis scilicet fere-
 bant; si quis in societatis eorum com-
 munionem reciperetur, & ad mysteria
 initiaretur, illi panem præsentari ejus
 magnitudinis, ut sub crusta infans late-
 ret; cumque initiandus panem hunc cul-
 tro discindere vellet, vulnerari infantem,
 statimque omnes præsentis infantis cor-
 pusculum discerpere, comedere, & san-
 guinem lambere; Neo-Christianum vero
 hujus sceleris complicem, eo ipso obli-
 gari, ut secretum teneat. Aliud etiam
 referebant; nempe in conventu Christia-
 norum, quando certis diebus ad epulas
 congregabantur, eos ibi devorare suas
 proles, uxores, matres, sorores, & ideo
 omnis sexus, & ætatis homines conve-
 nire; post mensas, cum vino, & epulis
 incaluisse, quemdam eorum cani, fune
 ad candelabrum alligato, bolum pro-
 jicere, ea distantia, ut canis escæ inhians,
 eam attingere nequeat aliter, quam
 everso candelabro, & luminis extinctio-
 ne; tum vero faventibus tenebris quem-
 libet nullo pudore prohibitum, prout
 fors, & fortuna tulisset, belluinæ libidi-
 ni satisfacere. Hæc de Christianorum
 coetibus passim narrabantur, & inter ple-
 bem infidelium nemo erat, qui hæc in
 dubium revocaret.

Præ-

Præter hos rumores populares etiam litteratorum nonnulli Religionem Christianam rationibus, & scriptis impugnaverunt. Celsus Philosophus de grege Epicuri tempore Imperatoris Hadriani librum publicavit cum titulo: Discursus de veritate, quo Judæos simul, & Christianos oppugnabat. Primum Judæos aggrediebatur tanquam Christianorum radicem, multasque in Moysem fabulas afferebat; tunc in Dialogo Judæum, contra Jesum Christum, & Evangelium disputantem, inducebat, & vehementer urgebat Judæos, qui Christiani facti essent, quod relictis legibus, & moribus patriis decepti, nomen antiquum, & vitæ rationem mutassent; tandem Celsus resumpta Pagani Persona Judæorum, & Christianorum disputationibus illudebat, easque nihil ad rem facere, se vero utrosque convincentibus rationibus refutare existimabat. Falso se omnes Christianorum libros legisse, eorumque religionem sibi perspectam crepabat. Opus ejus in mera Satyra, & summo adversariorum contemptu consistebat. Novam occasionem calumniandi Ecclesiam sumebat a varietate Hæreticorum; agebat enim; Christianos, postquam Religionem extendissent, in multas factiones jam dispesci, unoquoque suam, quam amplexus esset, propugnante, cumque ita inter se dimi-

Sæculum II.
A. C. 125.

Orig. cont.
Cels. lib. I.
2. 3. 6.

Ap. Orig.
l. 3. p. 118.

carent,

Sæculum II.
A. C. 125. carent, nihil amplius eis esse commune,
quam inane nomen, quoad omnia alia
divisis.

§. XXII.

Apologia Quadrati & Aristidis.

Cum igitur Celsus Ethnicus scripto
Christianam Religionem fuisset ag-
gressus, etiam Christiani pro sua defen-
sione calumum stringere cœperunt, &
talìa scripta Græco nomine Apologiae di-
cebantur. Primus omnium pro Chri-
stiana fide in aciem progressus est Qua-
dratus. Imperator Hadrianus, per Im-
perii Provincias proficiscens, venit se-
cunda vice Athenas, Imperii sui anno
octavo, Jesu Christi vigesimo quarto
supra centesimum, ibique hiemem transi-
gens, mysteriis Eleusiniis initiari voluit;
tunc temporis Atheniensium Episcopus
erat dictus Quadratus, Successor Publii,
qui S. Dionysio Areopagitæ successerat,
martyrio coronati. Erat Quadratus Apo-
stolorum Discipulus, & Ecclesiam Athe-
niensium, persecutionis terrore disper-
sam, fide magna, & zelo congregave-
rat. Ipse ergo Imperatori Hadriano pro
Religione Christiana Apologiam tradi-
dit, ex qua optimi ejus ingenii, & Apo-
stolicæ æquitatis signa emicabant. Ut
ostenderet, quanta differentia inter Jesu
Christi miracula, & aliorum impostorum
præsti-

An. 124.

Euf. Chron.
an. 124.*Dion. Cor.**ap. Euf. IV.**hist. c. 23.**Hier. script.**id. ep. 84.**ad Magn.**Euf. Chron.*
an. 127.*Id. IV. hist.*

c. 3.

præstigias intercedat, aiebat: *Opera autem nostri Salvatoris semper erant permanentia, quia vera erant; a morbis sanati, & a morte resuscitati non solum sanati, & resuscitati videbantur, sed etiam tales permanserunt, nec solum tanto, quanto tempore Salvator in terris vixit, sed etiam multo, postquam assumptus fuit, tempore, ita ut quidam eorum ad nostra usque tempora perduraverint.* Tantulum nobis fragmentum de Apologia Quadrati, & non amplius superest; de illa autem quam non multo post Aristides etiam Atheniensis, & Philosophus composuit, omnino nihil.

Sæculum II.
A. C. 125.

Eus. & Hier.
ibid.

§. XXIII.

Hadriani Epistola Christianis favens.

Serenius Granianus, cum esset Proconsul Asiæ, in animum Imperatoris induxerat, grandi injustitia non vacare, ultimarum plebis clamoribus tot innocentium Christianorum sanguinem dari, & homines, quibus nihil nisi invidiosæ Sectæ nomen noceret, ad mortem condemnare. Perstrinxit veritas Imperatoris mentem, scripsitque multis Provinciarum Rectoribus, & inter alios Minutio Fundano, tunc Asiæ Proconsuli, in hunc modum: *Illustris Serenii Graniani, cui successisti, epistolam accepi. Judico rem examine dignam*

Eus. IV. hist.

id. IV. hist.

8. 9.

Hist. Eccles. Tom. I.

Ff

gnam

Sæculum II.
A. C. 125.

*gnam esse, ne quid turbetur, & calumnia-
rum occasio tollatur. Si ergo Provincia-
les suas accusationes, quas contra Christia-
nos afferunt, etiam probare parati sint, &
respondere coram tribunali tuo, hac sola
via utantur; accusationes autem vagæ,
& soli clamores non audiantur; rationi
enim convenit, ut si quis alium accusare
vult, tu ipse cognitionem causæ suscipias.
Si quis Christianos accuset, eosque contra
leges egisse probet, tunc secundum meritum
culpæ judica; si quem autem criminari
deprehenderis, severe punias, & sollicite
cura, ut justitiæ satisfiat. Hæc fuit Ha-
driani Epistola, qua tamen persecutionum
ignis penitus extinctus non est, cum alii
prætextus Christianorum hostibus super-
essent.*

§. XXIV.

Judæorum Seditio. Barcoqueba.

*H*adriano Imperatore in Provinciis Im-
perii remotis morante, Judæi arrepta
occasione Rebellionis signa denuo extu-
lere. Miserat Hadrianus Jerosolymam no-
vos colonos, qui urbem ex cineribus ex-
citarent, dixeratque Æliam Capitolinam;
templum quoque Jovis, in loco, ubi Tem-
plum Dei sanctum steterat, erectum. Ju-
dæi atrociter dolebant, quod sanctam
Civitatem Ethnicis, & Idololatræ occu-
patam cernere cogarentur, & prolis suæ
circum-

*Dio in Had.
p. 162.*

circumcisio lege Cæsarea vetita esset; Sæculum II.
 aliquanto tempore timore Hadriani, in A. C. 125.

vicinia agentis, dissimularunt; dum in-
 terim omnia gerendo bello necessaria ta-
 cite pararent. Inter alia molimina plu-
 res specus, & subterranea itinera effode-

*Spart. in
 Adri. p. 7.*

runt, ut possent latere, inter se commu-
 nicare, secreto convenire, & si preme-
 rentur, effugere; habebant enim hæ la-
 tebræ plura ostia inæqualiter distantia,

quibus aer, & lux inciderent. Hi qui-
 dem conatus primo Romanis nulla atten-
 tione digni visi sunt, at paulo post tota
 Provincia commoveri, Judæi in omnibus
 aliis Regionibus dispersi, simul conspira-
 re, magnas Romanis calamitates secreto,
 & publice inferre, ita ut Judæorum ma-
 chinationibus universus orbis concuti

Eus. 4. c. 6.

videretur. Rufus Judææ Præses, copiis
 ab Imperatore submissis, hanc ipsam Ju-
 dæorum desperationem prætexens, eos
 crudelissime habuit; multitudo pene in-
 numera ferro extincta, nec enim mulie-
 ribus, aut infantibus parcebatur; præ-
 dia eorum Romanis colonis addiceban-
 tur. In hac seditione Judæorum caput
 erat quidam Barcoqueba, latro, & homi-
 num flagitiosissimus; at nominis, quod
 sibi assumpserat, claritas multos decepit,
 nam Syriace idem significat, quod filius
 stellæ, aiebatque, se esse illam stellam
 Jacob a Balaam prænuntiatam, quæ Ju-

Num. 24. 17.

Ff 2

dæos

Sæculum II. A. C. 125. missura erat, scilicet Messiam. Barco-
 queba Christianos in armorum socie-
 tatem cum Judæis adversus Romanos
 trahere omni conatu volebat, quod cum
Just. Apol. 1. p. 72. facere respuerent, eosdem crudelissimis
 tormentis enecabat.

Spart. in
Adr. p. 7.

An. 129.

Eus. Chron.
an. 129.

Hadrianus cum aliquo tempore An-
 tiochiæ fuisset, a civibus offensus, ex Sy-
 ria in Arabiam profectus est anno Imperii
 sui duodecimo, Jesu Christi centesimo
 decimo nono. Eodem anno Hero Episco-
 pus Antiochenus, S. Ignatii Successor
 martyrii lauream est adeptus, postquam
 hanc Ecclesiam rexisset annis viginti.
 Successit ei Cornelius inter Antiochenos
 Episcopos numero quartus, & sedem
 hanc Apostolicam tredecim annis te-
 nuit.

§. XXV.

Jerusalem Ruina ultima.

Epit. Dion.
Had. pag.
 163.

Cum Tinnii Rufi vires debellandis Ju-
 dæis non sufficerent, Imperator no-
 va copiarum subsidia misit, Ductore Ju-
 lio Severo, ex magna Britannia accersi-
 to. Is perpensa Judæorum multitudine,
 & desperatione, rei summam pugnae unius
 fortunæ committere non est ausus; at,
 prensata occasione, Ducibus prævalens,
 & militibus, divisas cohortes aggressus,
 nunc commeatus intercipiebat, nunc pri-
 vabat

vabat necessaria suorum communicatio- Sæculum II.
A. C. 125.
ne; sic tandem attritos, longiori quidem
mora, sed minori periculo, si paucos ad-
modum excipias, omnes interneccione
delevit. Quinquaginta munimenta va-
lidiora, & nongenta octoaginta quinque
oppida, non computatis humilioribus,
devastata; quinquies centena octoginta
millia hominum præliis, & excursioni-
bus concisa. Eorum vero, qui igne,
fame, lue perierunt, numerus iniri non
potuit. Venditorum in servitutem ingens
copia, & illi, qui vendi non poterant, in
Ægyptum translati. Ita Judæa in deser- Hieron. in
Zach. 11. 5.
l. 3.
tum redacta.

Ab hoc tempore lege cautum est, ne ibid. IV.
hist. 6.
quis Judæus Jerosolymam intraret, immo
nec eminus aspiceret. Urbs abhinc solis
Gentilibus habitata, alio nomine Ælia
dicebatur; supra portam, quæ Bethle-
hem respiciebat, insculptus marmori por-
cus positus est, animal Judæis inter omnia
immundissimum, Romanis autem di-
gnum, quod signis militaribus insertum
præferrent. Cum vero non minus esset Paul. ad Se-
ver. ep. XI.
odium in Christianos, quam in Judæos,
Hadrianus Jovis simulacrum in loco Re-
surrectionis Jesu Christi, Venerisque
statuam marmore excisam in monte Cal-
variæ supra rupem, ubi crux steterat,
erigi jussit. Bethlehem lucum Tamuz Hier. ep. ad
Paul. 13. c. 2.
seu Adonidis honoribus posuit, eique

Ff 3 caver-

Sæculum II. cavernam, ubi JESUS CHRISTUS natus erat,
 A. C. 125. sacram dixit; quibus omnibus nihil ob-
 stantibus locus ille notus, & celebris
 permanfit; caverna, & præsepe mon-
 strabatur, & sciebant Gentiles etiam,
 hunc esse specum, ubi natus esset JESUS,
 quem Christiani adorabant. Hujus bel-
 li exitus, & secunda Jerosolymæ ruina
 incidit in annum Hadriani decimum octa-
 vum, JESU CHRISTI centesimum trigesi-
 mum quartum.

Epiph. de Ajunt, quemdam, nomine Aquila,
mens. n. 14. Sinope in Ponto ortum, ab Hadriano mis-
15. sum, qui Jerosolymam ex cineribus edu-
 ceret. Is quidem erat Religione Ethni-
 cus, sed visis Christianorum miraculis, qui
 Pella Jerosolymam redierant, conversus
 est, & baptizatus; post hæc nolens re-
 linquere astrologiæ studium, cui erat ad-
 dictissimus, Ecclesia ejectus est; tumque,
 indignatione commotus, circumcisionem
 in se admisit, & Judæum professus est.
 Exinde linguam hebraicam didicit, mul-
 tumque profecit, ita ut novam Scripturæ
 versionem ediderit, errores septuaginta
 interpretum corrigere superbe affectans,
 textibus, qui de JESU CHRISTO loquuntur,
 adulteratis. Hucusque Ecclesia Jeroso-
 lymitana potissimum ex Judæis conversis
 constiterat, legalia cum libertate Evan-
 gelica servantibus; jam vero cum Judæis
 ibi manere non liceret, & positis custodi-
 bus

bus ab ipso aditu arcerentur, in ea Ecclesia soli Christiani origine Gentiles numerabantur; & ita antiquæ Legis, & servitutis reliquiæ abolitæ sunt. A Passione Domini usque ad hanc secundam excisionem sub Hadriano, id est, ab S. Jacobo Apostolo usque ad Judam Episcopi Hierosolymitani ex circumcissione quindecim fuerant, quamvis, quanto quisque tempore federit, nesciatur. Marcus ex Gentilibus Episcopis fuit primus, numero decimus sextus.

Sæculum II.
A. C. 125.

Euf. IV.
c. 5.

§. XXVI.

Hæresis Valentini.

Circa id tempus Hæresiarcha Valentinus, de cujus origine nihil certi est, apparuit. Primo fidem Catholicam in Ægypto, Patria sua, ut putatur, & etiam Romæ prædicavit. Cum esset in insula Cypro perversus est. Erat homini ingenium, & eloquentia supra vulgus, quæ dona spem Episcopatus accenderant, cum vero quidam Martyr ei fuisset præ-

Euseb. in
Chron. an.

141.
Tertull. cont.
Valent. c. 4.
præscr. cap.

30.

latus, invidia motus, Doctrinam Catholicam impugnare cœpit. (*) Libris Græcorum, & præsertim Philosophiæ Platoniciæ studuerat; itaque Doctrinam

Ff 4

Idea-

(*) Tunc Martyres dicebantur, non solum qui ipsam mortem, sed etiam quamcunque ærumnam pro nomine Christi tulissent.

Sæculum II.
A. C. 125.

Idearum, & numerorum mysteria, cum Theogonia Hesiodi, & S. Joannis Evangelio, quod ut solum authenticum recipiebat, commiscens, Religionis Phantasma ædificavit, hæresi Basilidis, & Gnosticorum haud ab simile; nam ejus Discipuli etiam Gnosticos se dicebant, quia omnes, qui plus cæteris sapere sibi videbantur, hoc nomine gloriabantur.

Illius temporis Hæretici eo laborabant morbo, quod ipsis Ecclesiæ Catholicæ, & Doctrinæ ejus simplicitas displiceret, & Majestati divinæ, quam Ens esse supremum agnoscebant, aliquid splendoris superaddere vellent. Ideas corporum, & Spirituum confundebant; aliqua sacra Scripturæ accipiebant in sensu reali, & rudi, quæ metaphorice accipienda erant, omnibus nominibus Personas affingebant, quibus alterutrum sexum tribuebant, & quasi corpora humana, quamvis easdem plus Angelis spirituales crederent. Denique somnia sua, detortis S. Scripturæ explicationibus, confirmare nitebantur.

§. XXVII.

Theologia Valentinianorum, & Eones.

Valentinus, omnibus præcedentibus solidior, longam Genealogiam multorum *Eonum*, aut *Ajonum*, prout ipse nominabat, pertexuit, nomen detorquens, quod

quod sæpe in Scriptura occurrit, & nihil aliud significat, quam Sæcula; ex his ipse sibi Personas finxit. *Eonum* omnium primus, & perfectissimus in invisibili, & inexplicabili altitudine habitabat, quem dicebat *Proon*, præexistentem, multisque aliis nominibus, sapissime vero *Bythos*, id est, altitudo. Multis sæculis, omnibus ignotus extiterat in silentio, & quiete, habens secum solam cogitationem, quam Valentinus dicebat *Ennoiam*, & aliis nominibus *Charis*, gratiam, aut *Sige*, silentium, & summo Enti quasi conjugem sociaverat. Tandem *Bythos*, id est, æterno Patri producere placuerat rerum omnium principium; & cum Consorte *Sige* genuerat *Nous* filium unicum, similem, & æqualem sibi, solumque, qui eum comprehenderet, capacem. Hic filius erat Parens, & rerum omnium Principium. *Nous* Græce significat intelligentiam, est autem vocabulum generis masculini, ideoque his hæreticis filium significabat, cui, quamvis esset unicus, sororem *Alethejam*, seu veritatem dabant. Hoc geminum par *Bythos*, & *Syge*, *Nous*, & *Aletheja* formabant quadratum totius ædificii fundamentum. *Nous* genuerat alios duos *Eones Logos*, & *Zoe*, id est, verbum, & vitam, & hi duo iterum produxerant *Anthropos*, & Ecclesiam. Hi octo *Eones* inter cæteros

Et 5 omnes

Sæculum II.
A. C. 125.

Iren. I. c. I.
Tertull. adv.
Val. c. 7. 8. 9.

Sæculum II.
A. C. 125.

omnes erant præcipui. Valentinus eos expressos putabat ab initio Evangelii S. Joannis; Nomen Dei ipsi erat *Bytbo*, Gratia *Sige*, Principium *Nous*; veritas, verbum, vita, & homo propriis vocibus occurrunt, sola vox Ecclesia, nescio quo fato, ibi desideratur. Sed Genealogiam prosequamur.

Verbum, & vita, ut Gloriam Patris augerent, decem alios *Eones* produxerant, id est, quinque paria; nam bini semper erant; Homo, & Ecclesia duodecim alios *Eones* ediderant, inter quos erant Paracletus, fides, spes, charitas, & ultimi duo *Teletos*, Perfectus, & *Sophia*, sapientia. Ecce! triginta *Eones*, qui omnes simul constituiebant *Pleroma*, seu invisibilem, & spirituales plenitudinem. Horum triginta *Eonum* figuram fuisse, agebat Valentinus, illos vitæ occultæ Salvatoris nostri triginta annos. Iidem *Eones* ab ipsis inveniebantur in parabola

Matth. 20.

vinitorum, quorum aliqui in vineam ire jussi sunt hora prima, alii tertia, alii sexta, nona, & undecima; quia unum, tria, sex, novem, & undecim numerum faciunt trigessimum. Sed neque Mysterio vacabat divisio *Eonum* in octo, decem, & duodecim; nam duodecim notati fuerant per annos duodecim, quos numerabat Salvator, quando cum Legis Doctoribus disputavit; & per numerum duodecim

cim Apostolorum; alii designabantur per duas primas litteras Nomini Jesu, cum *jota* pro decem, & *Etha* pro octo computetur. S. Paulus, si Valentino fides, clarissime *Pleroma* denotabat, quando dixit, in Jesu Christo omnem plenitudinem Divinitatis habitare.

Sæculum II.
A. C. 125.

Coloss. II. 9.

In fabularum suarum contextu agebant Valentiniani, Sophiam Eonum ultimum, aut melius ultimam, ex *Pleromate* ergressam, voluisse cognoscere primum Patrem, cumque hac sua voluntate tentasset impossibile, haud dubie fuisse perituram, nisi a virtute, cujus est *Pleroma* custodire, fuisset servata; est autem huic virtuti nomen *Horos*, seu terminus, aliter *Stauros*, id est, crux, præter alia nomina. *Horos* igitur Sophiam in *Pleroma* reduxit; at conatus, quem adhibuerat, ut inde exiret, & desiderium videndi Patrem, quod elicuerat, quædam erat substantia Spiritualis, debilis, & informis, quæ extra *Pleroma* remanserat; hanc substantiam vocabant *Entbymesis*, alias *Achamoth*, aut magis *Hachamoth*, ex vocabulo Hebraico, quod significat Sapientiam in plurali. Postquam mater hujus *Achamoth* Sophia *Pleromati*, & Sponso suo *Teletos* restituta fuisset, *Nous* per Patris Providentiam novum par produxerat, quo præcaveretur, ne quid tale imposterum cuiquam Eonum, sicut Sophiæ

Sæculum II.
A. C. 134.

Valentini
stolida Theo-
logia.

Coloss. I. 9.

Matth. 9. 20.

phiæ accideret; novum hoc par erant Christus, & Spiritus S., qui Pleroma, & omnium Eonum unionem firmaverant. Christus eos Patrem cognoscere docuerat, seu potius hoc contentos esse, quod scirent, eum esse incomprehensibilem; S. Spiritus eos docuerat, Patrem laudare, & in perfecta tranquillitate acquiescere. In tanto gaudio omnes simul Eones, Patri gratitudinem suam testaturi, cum ejus consensu, & consentientibus etiam Christo, & Spiritu S. Jesum, seu Salvatorem, produxerant, & quisque, quod præstantissimum haberet, in hanc creaturam contulerat, ita ut esset quasi flos totius Pleromatis, gerebatque nomina omnium Eonum præsertim Christi, & verbi, quia ab omnibus processerat. Ita illud S. Pauli explicabant; omnia in Jesu Christo esse unita; addebant præterea, in majorem Salvatoris honorem simul Angelos ejusdem cum ipso naturæ, & tanquam custodes ejus, fuisse productos. Hæc omnia erant ex sacra Scriptura. Et ulterius fingeant, lapsum ultimi, & duodecimi Eonis fuisse præfiguratum per lapsum Judæ inter Apostolos duodecimi, & per morbum mulieris fluxu sanguinis afflictæ annis duodecim; sub hac Sophiam latuisse, cujus substantia in infinitum defluxisset, nisi virtus filii, id est, *Horos* continuisset eam, & sanasset.

Inte-

Interim *Achamoth* extra Pleroma Sæculum II.
A. C. 134.
exulabat, miserabilis abortus, informis,
& imperfectus; Christus illius misericor-
dia motus, extensa substantia dedit ei
formam entis, at intelligentiam non au-
xit; tum retrahens suam virtutem reli-
quit eam desolatam, quod miseriam suam
agnosceret, seque extra Pleroma videret
constitutam, sine spe illuc perveniendi;
multis ergo passionibus obruitur, tristi-
tia, timore, angustiis; tandem conversa
est ad eum, qui sibi vitam dederat, quod
materiæ, & totius hujus mundi visibilis
causa fuit; nam motus iste conversionis
animas produxit, tristitia, & timor ma-
teriam, ex lacrymis ejus fluvii, & maria
facta sunt, ex timore stupido, & insensi-
bili facta est terra. Sed hæc aliqua ex-
plicatione indigent.

§. XXVIII.

Fabulæ de Auctore hujus mundi.

Postquam Achamoth illum conatum e-
licuit, ut se ad Auctorem suum con-
verteret, Christus misit ad eam Salvato-
rem cum potestate Patris, & omnium Eo-
num; ille cum sociis Angelis venit, A-
chamoth scientiam largitus est, eamque
suis passionibus liberavit, quas tamen
passiones non redegit ad nihilum, sed con-
densavit, & ex his affectibus incorporeis
conden-

Sæculum II.
A. C. 134.

condensatis materiam eduxit corpoream, eamque duplicis speciei, unam malam, quæ erat effectus passionum, alteram, quæ erat effectus conversionis, & passionibus tantum obnoxia. Achamoth hoc modo libertati reddita, in risum solvi cepit, & per hunc risum lux facta est. Cum lætitia diffunderet, amplexa est Angelos Salvatoris socios, concepitque ex eis fructum spirituales ipsis similem. Habemus jam tres substantias, unam spirituales, seu *pnevmaticam*, natura sua bonam, & incorruptibilem; alteram animalem, seu *psychicam* damnationi, vel saluti natam, prout bonum, vel malum egerit, tertiam materialem seu *hylicam*, non tantum corruptibilem, sed necessario perituram, & salutis incapacem. Achamoth erat in se substantia spiritualis, sed alias duas nempe animalem, & materialem ipsa formaverat, & ex substantia animali *Demjournum*, id est, Auctorem, & Deum eorum omnium, quæ extra Pleroma sunt, eduxerat. In hoc rerum ordine isti hæretici mundi auctorem collocabant, dicebantque *Demjournos*, a nomine inter Catholicos Theologos recepto, quod significabat operarium. Iste, si Valentino credimus, septem cælos condiderat, quibus ipse præerat; Paradisus, si ab infimo numerare incipias, erat numero quartus; Achamoth super omnes hos cælos habitabat;

tabat, sed infra Pleroma, nempe in Regione media. Auctor mundi spiritualia non capiebat, nec ea omnia, quæ supra ipsum erant, ideo se solum esse Deum putabat, & per Prophetas dicebat: Ego sum Deus, & non est alius præter me. Ipse erat Creator *Cosmocratoris*, seu Principis hujus mundi, scilicet Diaboli, & omnium spirituum malignorum, qui ex Achamoth tristitia exstiterant. Cosmocrator hunc mundum inhabitabat, & quia erat substantia spiritualis, ea, quæ supra ipsum erant, cognoscebat.

Sæculum II.
A. C. 134.

Demjourgus, hoc mundo creato, etiam hominem condidit materiale, seu *choicum*, ex materia invisibili, & eidem inspiravit animam, creans eum juxta imaginem, & similitudinem suam, ad imaginem in quantum esset materialis, ad similitudinem, in quantum esset animal. Tum hominem induit tunica pellicea, id est, carne sensibili. Homini etiam dedit sementem spiritualementem, quam Achamoth ab Angelis acceperat, & in sinum Auctoris mundi deposuerat, ipso incio, ut hanc animæ, & corpori materiali communicaret, ubi progerminaret, & cresceret. Hæc sementis spiritualis nihil aliud erat, quam quod isti hæretici Ecclesiam nominabant, & imago Ecclesiæ superioris, quæ in Pleromate residebat. Salvator ex iis, quæ salvaturus erat, optima sibi assum-

Sæculum II.
A. C. 134.

assumpserat, esse spirituale ab Achamoth acceperat, Auctor mundi cum Christo animali induerat, ita ut etiam corpus ipsius esset psychicum, invisibile, & impassibile; sed nihil materiæ sumpserat, eo quod materia salutis capax non esset. Fuere, qui dicerent; Auctorem mundi Christum aliquem condidisse, natura sibi similem, qui per Mariam transisset sicut aqua per canalem, & Salvatorem cum perfectionibus omnium Eonum Pleromate egressum, in hunc Christum, cum baptizaretur, descendisse, seque, cum Pilato præsentaretur, iterum abstulisse, ita ut solus Christus animalis passus fuerit. Rerum omnium finis, inquiebant: tunc erit, quando omnes homines spirituales per *Gnosē*, seu veram scientiam formati, aut perfecti fuerint, & omnis spiritualis sementis ad culmen perfectionis pervenerit; tunc Achamotheorum Mater e Regione media in Pleroma transferetur, & Salvatori ab omnibus Eonibus producto copulabitur; Ecce Sponsum, & Sponsam! homines spirituales animabus suis exuti, & purissimi spiritus facti, etiam Pleroma intrabunt, & erunt Angelorum, qui Salvatorem circumdant, conjuges. Auctor mundi in Regionem mediam ascendet, ubi prius erat mater ejus, & animas justorum comites habebit; attamen nihil animale Pleroma intrabit.

Tunc

Tunc ignis, qui in mundo latet, apparebit, accendetur, omnem materiam consumet, & ipse cum materia consumetur, & in nihilum recidet.

Sæculum II.
A. C. 134.

Hæc est integra fabula Theologica Valentinianorum, quam prolixius esse referendam mihi visum est, quia postmodum plures hæretici notissimi præcipuos Valentini errores aut propagarunt, aut renoverunt; & consultum duxi semel ostendere, quantum etiam prima ingenia aberraverint, quando in explicatione Scripturæ, sensui, & iudicio proprio inhæserunt, contempta Traditionis Apostolicæ, & Auctoritatis Ecclesiæ infallibili regula. Cæterum levi brachio Valentiniani refutari non poterant, quia in Secreta eorum Doctrinæ penetrare vix erat possibile; profundo silentio eam ab oculis prophanorum, id est, eorum omnium, qui hujus Sectæ non erant, abscondebant; illis, qui admitti petebant, per multas januas transeundum, multa siparia removenda erant, antequam ad hoc Sacrum perveniretur. Hujus Sectæ Doctores non nisi multis precibus exorati, & oblata multa pecunia curiosis altissima sua Mysteria vendebant. Certe mora, & labore opus erat.

*Tertull. in
Valent. c. 1.
2. 3.*

Hist. Eccles. Tom. I. G g §. XXIX.

Sæculum II,
A. C. 134.

§. XXIX.

Moralia Valentinianorum.

Ex tali Doctrina deducebant conclusiones sequentes: Psychici, quales secundum ipsos erant Catholici, scientiæ perfectæ incapaces, non aliter quam fide simplici, & operibus salvari poterant; ipsis solis opera erant ad salutem utilia; ipsis continentia, & Martyrium conveniebant. Secundo, carnales homines, quidquid faciant, non salvabuntur. Terti generis homines erant spirituales, quales Valentiniani se ipsos, & quidem solos reputabant; ipsi operibus ad salutem non indigebant, cum essent natura boni, & gratia ipsis adeo propria, ut tolli non posset; gratia in eis erat sicut aurum, quod luto non corrumpitur. Hinc sine scrupulo Idolothyti vefcebantur; in festis Gentilium, & gladiatorum spectaculis comparebant. Nonnulli sine modo nefanda libidine polluebantur, rationem dantes, reddendum carni, quod carnis est, & spiritui, quod spiritus est. Multæ mulieres, postea ad fidem Catholicam conversæ, se ab ipsis corruptas fassæ sunt. Catholicorum simplicitatem, & ignorantiam ridebant, quod peccata oris, & etiam cogitationis timerent. Super omnia passionem Martyrii damnabant, dicentes stultitiam esse pro Deo mori.

Christus,

Christus, inquit: semel pro nobis mortuus est, semel occisus est, ne nos occideremur. Si mortem reciprocam petit, nunquid sperat per meam mortem salvari? aut forte Deus sanguinem hominum sitit, qui sanguinem taurorum, & hircorum respuit. Deus magis vult pœnitentiam peccatoris, quam mortem. Res profecto commiseratione digna! videre, quod Secta omnibus innoxia tam dive habeatur, & tot innocentes sine causa perimantur.

Sæculum II.

A. C. 134.

Tertull.

Scorp. c. I.

Psal. 49.

Variis modis Novitios suis Mysteriis initiabant; aliqui hujus Sectæ quasi cubiculum nuptiale adornabant, & præscriptis verborum cæremoniis matrimonium celebrabant, dictum ab ipsis spirituale, & ad imitationem Eonum unionis comparatum. Alii, Discipulos ad aquam perductos, baptizabant in nomine Patris omnibus ignoti, & in nomine veritatis, Matris omnium, & in nomine illius, qui in Jesum descenderat; in unione, redemptione, & communione Potestatum. Alii baptismum aquæ superfluum dicebant, & sufficere credebant, si initiandorum capita mixtione oleo, & aqua spargerentur, & succo balsami ungerentur. Alii rejectis omnibus exterioribus cæremoniis docebant, Mysteria virtutis invisibilis, & ineffabilis expleri non posse creaturis sensibilibus, & corruptibilibus;

G g 2

Redem-

Sæculum II.
A. C. 134.

Redemptionem esse negotium totum spirituale, & interne per cognitionem perfectam perfici. Valentinus Romam venit sedente S. Pontifice Hygino, ibique mansit sub Pontificatu Pii, Aniceti, & usque ad Eleutherii successoris ejus tempora.

§. XXX.

Hæretici alii.

Iren. I.

c. 34. 35.

Epiph. hæret.

37. 38. 39.

Iren. I. c. 28.

& 3. c. 4.

Cyp. ep. 74.

ad Pompej.

Epiph. hæret.

41. Epiph.

hæret. 41. apud

Tert. præscr.

51.

SUCCESSU temporis Hæresis Valentini in multas Sectas abiit, quas inter tres obscuræ quidem famæ nihilominus propter opinionum singularitatem notari merentur. Nempe Sethitæ, qui Sethum peculiari honore colebant, ipsumque esse Jesum Christum arbitrabantur. Cainitæ, qui illos pro viris sanctis, & perfectis habebant, quos Scriptura condemnat, quales sunt Cain, Core, Sodomitæ, & Judas proditor. Ophitæ, qui sapientiam, serpentem factam esse, asseriebant, & pro Jesu Christo serpentem adorabant. Credo alius hæreticus etiam Romam venit Hygino Pontifice, ibique diu moratus, jam hæresin suam occulte docebat, jam ad Ecclesiam rediens in speciem poenitentiam agebat. In Syria docere cœperat, traditiones Simonis Magi, & Saturnini secutus. Duo ponebat principia, id est, duos Deos, bonum unum, & malum

lum alterum, quem ultimum mundi Creatorem, & Legis Auctorem faciebat. Christum assererat esse Filium boni Dei, ipsum autem non vere fuisse natum, aut passum. Solam animæ resurrectionem, & non carnis admittebat; solum Evangelium S. Lucæ, nec istud integrum recipiebat.

Sæculum II.
A. C. 134.

§. XXXI.

S. Symphorosæ Martyrium.

Imperator Hadrianus Tibure in Romæ vicinia domum campestem, seu verius Palatium, Regia opulentia dignum ædificavit, quo omnia, quæcunque in Provinciis rara, vel arte præcipua essent, congeffit. Cum ædificium consummasset, illud cæremoniis, apud Gentiles usitatis, voluit consecrare; & primo sacrificia obtulit, ut oracula Idolorum eliceret; responderunt Dæmones in hunc modum: *Vidua Symphorosa cum septem filiis singulis diebus nos cruciat, dum invocat Deum suum, si ipsa cum filiis suis sacrificet, spondemus, omnia, quæ petieris, concedere.* Hadrianus, comprehendi jussam, cum filiis primo accessu leniter hortatur, ut sacrificet; cui Symphorosa: *Maritus meus Getulius, & frater ejus Amantius, cum essent tui Tribuni, tormenta pati pro Jesu Christi nomine ma-*

*Acta Mart.
Sincera. p. 18*

Martyr. 10.

Fun.

Gg 3

lue-

Sæculum II.
A. C. 134.

luerunt, quam Idolis sacrificare, & morte sua Dæmones tuos superarunt; occidi potuerunt, vinci non potuerunt. Supplicium quo affecti sunt, eis quidem coram hominibus ignominiam, coram Angelis vero gloriam peperit, jamque in cælo vita æterna fruuntur.

Tum Imperator ad Symphorosam: *Aut Diis omnipotentibus cum filiis tuis sacrificas, aut ego te ipsam cum filiis in Sacrificium offerri jubebo. Symphorosa: Dii tui non possunt me accipere in Sacrificium, sed si pro Nomine Jesu Christi Dei mei concremata fuero, flammæ, & cruciatus Dæmonum tuorum acerbiores reddam. Imperator: Aut tibi sacrificandum Diis meis, aut misere pereundum. Elige!* Symphorosa: *Falleris, si me timore posse mutari credis; cum marito meo, quem pro Nomine Jesu Christi interfecisti, quiescere desidero.* Sic locutam Hadrianus ad templum Herculis duci jubet, ubi colaphis cæsa, & capillis suspensa est; tandem in sancta confessione constans, appenso ad collum saxo in fluvium projici jubetur. Hujus corpus frater ejus Eugenius, vir inter Tiburtinos Senatorii ordinis, tulit, & prope urbem sepelivit.

Altera die Imperator septem ejus filios simul omnes, ante conspectum adduci jussos, ad sacrificandum hortabatur, sed

sed frustra, videns igitur quod minis nihil proficeret, septem palos circum Herculis templum poni jubet, eosque trochleis distentos alligari, ubi vario mortis genere perempti sunt; Primo, nomine Crescenti, guttur, secundo Juliano pectus, tertio Nemefio cor transfixum est. Tres sequentes Primitivus, Justinus, & Staeteus diversis corporis partibus transverberati. Septimus Eugenius a capite ad umbilicum usque diffusus. Sequenti die Imperator ad templum Herculis venit, ejusque jussu eorum corpora deposita, & in præaltam fossam conjecta. Pontifices Gentilium hunc locum deinde septem *Biothanates* dixerunt, quod græce, voce Magis familiari, mortuos significat morte violenta, & speciatim ultimo supplicio affectos. Persecutione deinde per octodecim menses remittente, debitus honor Martyribus redditus, eorumque corpora sollicite in via Tiburtina octo ab urbe milliaribus sepulta. Hodiedum Ecclesiæ, ad eorum memoriam exstructæ, rudera videntur, in loco, septem fratres, nominato.

Sæculum II.
A. C. 134.

*Tertull. de
an. c. 57.*

*Martyr.
Rom. Usuar-
di Ado
21. Jun.*

*Roma Soter.
lib. 4. c. 17.*

§. XXXII.

Mors Hadriani. Antoninus Imperator.

Imperator Hadrianus in filium adoptaverat Lucium Cejonium Commodum

G g 4

Verum,

Sæculum II.

A. C. 134.

Verum, qui ante ipsum diem clausit. In
 hujus locum Titum Aurelium Fulvium
 Bojonium, alias Arrium Antoninum, in
 memoriam Avi sui materni dictum, ado-
 ptavit. Hadrianus sub finem Imperii ob
 multos Romanorum clarissimos sublato
 crudelitatis notam incurrit. Tandem
 Tibure in domo sua ex hydropisi cœpit
 decumbere, & cum remedia nihil eum
 juvarent, mortem impatientissime desi-
 derabat. Jamque venenum, jam pugio-
 nem petenti, quamvis danti non impu-
 nitatem modo, sed etiam mercedem
 promitteret, nemo erat, qui dare vellet.
 Medicus ejus, ut importunas preces, vel
 imperia toxicum parandi effugeret, se-
 ipsum interfecit. Habebat Imperator
 apud se quemdam barbarum de natione
 Yazigarum, nomine Mastorem, cujus o-
 pera propter ejus vires eximias, & au-
 daciam in venatione uti solebat; huic
 partim minis, partim promissis persuasit,
 ut se supra mamellam, loco, quem Her-
 mogenes Medicus indicaverat, si sine do-
 lore mori vellet, percutere condixerit,
 at barbarus subito horrore contremiscens,
 re infecta aufugit; tum vero Impera-
 tor in lamenta solvi, quod sibi moriendi
 copia adimeretur, cui adhucdum vitam
 aliis auferendi potestas esset. Denique
 optimum factu visum, si sobrietatem, cui
 assueverat, frangeret, cœpitque, quid-
 quid

quid cibi, vel potus nocere posset, sto- Sæculum II.
A. C. 138.
macho ingerere; itaque, postquam ex-
clamasset: Multitudo Medicorum oc-
cidit Regem, extinctus est. Annum æ-
tatis agebat sexagesimum secundum, &
imperaverat viginti, & uno. Successo-
rem habuit filium suum adoptivum Ar-
rium Antoninum cognominatum Pium, Antoninus
Pius Impera-
tor.
qui illico Imperii habenas capeffivit, an-
no JEsu Christi centesimo trigesimo o- An. 138.
ctavo.

§. XXXIII.

Successio Episcoporum.

Cornelius Episcopus Antiochenus de-
functus est anno centesimo quadra- An. 141.
gesimo primo, postquam hanc Ecclesiam
gubernasset annis tredecim. Successit
ei Hero, seu Eros, qui sedem tenuit an-
nis viginti septem. Anno sequenti Eu- Euf. Chron.
An. 143.
menes Episcopus Alexandrinus mortuus
est, eique successit Marcus secundus.
Nonnulli initium Regiminis Aniceti Pa-
pæ eodem anno ponunt, anno scilicet
centesimo quadragesimo secundo, alii in
annum centesimum quinquagesimum dif-
ferunt; majori vero certitudine tenemus Euf. Chron.
An. 150.
hoc anno centesimo quinquagesimo Ce-
lacionem successisse Marco juniore in se-
de Alexandrina, eamque sedem tenuisse An. 150.
annis quatuordecim.

Gg 5

§. XXXIV.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXIV.

Hæresis Marcionis.

Anicetus
Papa.

*Tertull. in
Marc. lib. I.
c. 19.*

*Epiph. hæc.
42. init.
Tertul.
præscr. 51.*

Marcion hæreticus eodem ferme tempore, Antonino Principe, circa annum centesimum decimum quintum post Jesu Christi Passionem, quod ad annum centesimum quadragesimum octavum reducitur post incarnationem, innotuit. Erat is ex Ponto, & urbe Synope, Episcopi Catholici filius. Annos juventutis in solitudine, & continentia exegit; postmodum autem virginem defloravit, quam rem tantopere Pater ejus doluit, ut filium Ecclesia expulerit; erat enim pietate, sanæ Doctrinæ amore, & laboris Episcopalis studio illustris Senecio. Multum quidem rogavit, & veniam petiit Marcion, sed hanc a Patre obtinere non potuit, tum juvenis aliorum cavillationes impatienter ferens, Romam profectus est, & ad Seniores, ex illis superstites, qui ab Apostolorum Discipulis eruditi fuerant, accessit; ipsi autem in societatem eum recipere noluerunt. Igitur livore, & indignatione superante, malo se consilio permisit, & Cerdonem impostorem secutus est. Postea S. Presbyteris insultans agebat: *Quare me non suscepistis?* illis vero respondentibus; id se facere non potuisse sine ejus Patris consensu; unam esse fidem, & unam concordiam;

diam; viro dignissimo Collegæ suo con-
traria se facere non oportere; ipse indi-
gnatione, & superbia abreptus, inque-
bat: *Scindam Ecclesiam vestram, & po-
nam divisionem perpetuam.*

Marcion Doctrinæ Magistri sui Cer-
donis inhærens, duo Principia constituit,
unum bonum, alterum malum; in hujus
dogmatis probationem afferebat illa ver-
ba Evangelii: *Non est enim arbor bona,*
quæ facit fructus malos, neque arbor ma-
la faciens fructum bonum. In eundem
sensum illam similitudinem detorquebat;
novum vestimentum non esse assuendum
veteri; nec vinum novum mittendum
in utres veteres; quibus volebat evin-
cere, nullam esse connexionem Legis ve-
teris cum nova, & veterem a JESU Chri-
sto esse rejectam. Aiebat etiam; supre-
mum Deum esse invisibilem, & sine No-
mine; Creatorem vero mundi esse Deum
Judæorum, & unumquemque horum
Deorum promississe suum Christum; no-
strum quidem, qui sub Tiberio apparuis-
set, fuisse bonum; at illum Judæorum a
Creatore promissum necdum venisse.
Antiquum Testamentum damnabat, tan-
quam a malo principio profectum. Li-
brum composuit, quem dicebat Anthy-
teses, seu repugnantia Legis, & Evange-
lii. Dicebat præterea, JESUM Christum
ad inferos descendentem, non attulisse
salutem

Sæculum II.
A. C. 150.

Iren. c. I. 29.

Luc. 6. 43.

Luc. 5. 36.

Epiph. hæc.

42. n. 3.

Tertull. in

Marc. l. I.

c. 14. 15.

Sæculum II. salutem Abel, Henoc, Noe, aliisque vi-
 A. C. 150. ris justis veteris Testamenti, utpote Dei
 Hebræorum amicis, sed illius Dei inimi-
 cis, nempe Caino, Sodomitis, & Ægy-
Iren. I. c. 29. ptis. Hunc Hebræorum Deum pro
 Creatore, & auctore materiæ, & carnis
 habebat, cujus ideo resurrectionem ne-
 gabat; damnabat etiam matrimonia, nec
 alios, quam continentiam profitentes,
 ad Baptismum admittebat. Discipuli
 ejus animalium carne, & vino abstine-
 bant, & in Sacrificio solam aquam adhi-
 bebant. Sabbato jejunabant in odium
 Creatoris; & in odium carnis sponte sua
 prætextu martyrii, se mortis periculo ex-
 ponebant. Hæresis ista magnum Secta-
 torum numerum naçta est, & dilatata
 multis sæculis duravit.

§. XXXV.

Apelles Hæreticus.

Tertull.
præscr. 30.
Epiph. hæc.
 44.

Inter Marcionis Discipulos celeberrimus
 fuit Apelles, qui in peccatum luxuriæ
 lapsus cum fæmina, & a Magistro suo ex-
 communicatus, ut se ejus oculis eripe-
 ret, Alexandriam fugit. Docebat, a Deo
 factos esse Angelos, & multas Potestates,
 & præterea quamdam virtutem, quam
 ipse Dominum vocabat, quæ condidisset
 Mundum, ad mundi superioris imitatio-
 nem, cujus autem perfectionem assequi
 non potuisset, ideoque eam suæ Creatio-
 nis

nis poenituisse. Rursus dicebat; Jesu Sæculum II.
A. C. 150.
Christo nequidem tale corpus apparens
fuisse, quale putabat Marcion, nec veram
carnem, sicut docemur ex Evangelio, sed
cum descendisset de cœlo, sibi ipsi cor-
pus cœleste, & aereum formasse, &
cum post resurrectionem ascendisset, ejus-
dem corporis materiam resolvissse, solum-
que spiritum in cœlum fuisse reversum.
Hinc etiam carnis resurrectionem nega-
bat, & alia Marcionis dogmata, & erro-
res defendebat.

Erant ipsi quædam scripta peculiaria, *Tertull.*
quæ appellabat Pharenoses, seu revela- *præscr. c. 6.*
tiones, & continebant somnia puellæ cu- *30.*
jusdam, nomine Philumenes, quam ipse
quidem habere spiritum propheticum
credebat, alii vero fuisse Dæmoniacam. *Eus. V. c. 13.*

Apelles ad provectam pervenit ætatem,
& in sua senectute magnam gravitatem,
& severitatem tam ætate, quam vivendi
ratione præferebat. Cum aliquando Ro-
don Doctor Catholicus in Disputatio-
ne eum convicisset, quod multa do-
cuisset incongrua, dicere compulsus est;
Religionem non esse subjiciendam exa-
mini; quemlibet in ea opinione, quam
semel esset amplexus, firmum esse oportere;
eosque, qui spem suam in Jesum
Christum crucifixum collocassent, salvandos,
dummodo bonis operibus pleni fue-
rint inventi.

§. XXXVI.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXVI.

S. Justinus Philosophus Christianus.

Eadem ferme tempestate, qua Mar-
cion, vivebat S. Justinus Philo-
phus Christianus, cujus opera usque ad
nos pervenerunt. Erat ex Provincia Sa-
maria, & urbe Sichem, quæ etiam dice-
batur Flavia propter Græcorum coloniam
a Vespasiano, vel ejus filiis, illuc missam;
non tamen ipse erat Samaritanus, sed
Græcus Gentilis, & incircumcissus. Chri-
stianam Religionem suscepit post longam
causæ discussionem, & postquam prius
omnes Philosophorum sectas probasset,
quod de se ipso in hunc modum narrat:

*Dialog. cum
Tryph. init.
p. 218.
edit. a. 1615.*

*Primum adhæsi cuidam Stoico; at cum
post multum temporis nihil de Deo disce-
rem, de quo ipse sciebat nihil, dicens, hanc
cognitionem non esse necessariam, dimisi
eum, & adivi Peripateticum, hominem
suo quidem judicio subtilissimum; pri-
mis diebus patienter me tulit, at deinde
rogavit, ut certum ipsi Minerval consti-
tuerem, ne nostra colloquia essent inutilia;
quo petito offensus, dereliqui eum, quod
nec Philosophi nomine dignum judicarem.
Attamen cupiditate sciendi incensus, quid
Philosophiæ proprium, & singulare inesset,
accessi Pythagoricum, cujus magna fama
apud omnes, nec sibi ipsi de propria scien-
tia*

tia fama minor existimatio erat. Postquam intellexit, quod ejus Discipulus esse cuperem, sit vero, ait: Num Musicæ, Astronomiæ, Geometriæ studuisti? vel putas te quicquam eorum capere posse, quæ hominem ad Beatitudinem perducunt, nisi prius has scientias acquisiveris, quæ animam ab objectis sensibilibus abstrahunt, percipiendis intelligibilibus aptam reddunt, & contemplandæ pulchritudini, & Bonitati essentiali idoneam? Fatentem me, his scientiis non dedisse operam, dimisit; has enim ipse putabat necessarias.

Immodice dolebam, spem meam fuisse frustratam, eo magis, quod huic Pythagorico magnam esse scientiam crederem, sed alia ex parte longa mora, addiscendis his scientiis necessaria, me absterruit; igitur ad Platonicos convertor. Hujus Philosophiæ sectator quidam erat in nostra civitate, vir amans rationis, & inter suos præcipuus. Ex multis cum ipso colloquiis non mediocriter proficiebam; multum delectabar rerum incorporearum cognitione, & Idearum contemplatio quasi pennis intellectum meum in sublime tollebat. Itaque modico tempore sapiens factus mihi videbar, & insana spes lactabat brevi videndi Deum; hic enim est Philosophiæ Platoniciæ scopus. Ita comparatus, quærebam solitudinem. Aliquando in littore maris ambulans, dum respicio, vidi senem,

nem,

Sæculum II.

A. C. 150.

*nem, mea prementem vestigia; species
ejus mixta lenitate, & gravitate reve-
rentiam creabat; cum miscuissimus collo-
quia, inter alia inquit: video, quod ames
sermone, non vero opera, & veritatem;
& quod quæras scientiam, & verba ma-
gis, quam operationem.*

pag. 224.

S. Justinus deinde longum Dialogum refert, in quo sibi vir ille demonstrasset; Philosophos, quos maxime in pretio haberet, Platonem, & Pythagoram in principiis errasse, nec eos satis cognovisse Deum, nec animam rationalem. Vera sapientia fuisse præditos Prophetas, a Deo inspiratos, quod ex eorum vaticiniis, & miraculis liqueret; His mediis Prophetas populis fidem fecisse, ita ut veritatem in orbem induxerint auctoritate, non vero disputationibus, & intricatis argumentationibus, quarum paucissimi hominum capaces essent. (*) Iisdem Prophetis monstrantibus, nos deduci in cognitionem Dei Patris, rerum omnium Auctoris, & Filii ejus Christi in mundum missi; hunc a nobis exorandum, ut viam lucis aperiat, & veritatem doceat. Ex
ejus-

(*) Fortissimum contra Novatores argumentum; fidem inductam fuisse, & conservatam Ecclesiæ Auctoritate, non vero solius S. Scripturæ, cujus intelligendæ, æque ac subtilis disputationis paucissimi capaces sunt.

ejusmodi Senis sermonibus S. Justinus Sæculum II.
ferventem amorem concepit in Prophe- A. C. 150.
tas, & Jesu Christi amicos, cognovitque
in hac sola Doctrina consistere Philoso-
phiam certam, & utilem.

In alio libro inquit: *Ipse ego, cum Do-* Apol. 1. p.
ctrinæ Platonice amore tenerer, nihilomi- 50.
nus, calumnias, quæ in Catholicos evome- edit. 1615.
rentur, audiens, & quod mortem non ti-
merent, nec ea omnia, quæ generi humano
terrorem incutere solerent, intellexi, esse
impossibile, hos Christianos in vitiis, &
amore voluptatis vivere; enimvero apud
me perpendebam; quomodo homo volupta-
tibus immersus, & ita intemperans, ut
etiam gulæ causa carne humana vescatur,
tamen mortem quærat, ut se ipsum his
bonis privet? & quis talis non potius vi-
tam hominis esse perpetuam optaret, seque
Magistratibus Gentilium, & mortis peri-
culo subduceret! quam ut se ipsum defer-
ret, lucis usura privandum? Ita S. Ju-
stinus suæ conversionis argumenta nar-
rat. Postquam Christianorum numero
adscriptus est, Philosophi vestitum, sicut
etiam multi alii, non deposuit.

§. XXXVII.

Apologia I. S. Justin.

Apologiam pro Christianis scripsit Ju-
stinus anno J. C. centesimo quinquage-
simo, cui intrepide hunc titulum
Hist. Eccles. Tom. I. Hh præ-

Sæculum II.
A. C. 150.

præposuit: *Imperatori Tito Ælio Hadriano Antonino, Pio, Augusto, Cæsari; & filio ejus Verissimo Philosopho; & Lucio Philosopho, filio Cæsaris secundum naturam, & Imperatoris per adoptionem, Scientiarum Cultori; Sacro Senatui, & universo populo Romano; in defensionem omnis generis hominum, qui contra jus, fasque odio, & persecutionibus patent; Justinus Prisci Bachii filius, Flavia, seu Napoli Palæstinæ, oriundus, ex numero eorum, qui innocentes ad necem quærentur, hunc supplicem libellum offert.* S. Justinus hic primo Imperatoris Nomina ponit, qui utpote filius adoptivus Hadriani, ejus nomina gerebat; tum duos filios adoptivos Imperatoris nominat; primus erat Marcus Annius Verus, quem Imperator Hadrianus nominabat Verissimum, & qui etiam nomina Aurelii, & Antonini acceperat, postquam fuerat ab Antonino Pio adoptatus; alter ejus filius, nempe Imperatoris Antonini Pii, erat Lucius Cejonius Ælius Commodus Verus Antoninus, filius Lucii Cejonii Commodi Veri, quem Hadrianus adoptatum, Ælium Verum dixerat. Imperatores præsertim a temporibus Hadriani Philosophiæ, & litterarum famam ambiebant, & Nomine Philosophi celebrari gaudebant; quare hunc in modum S. Justinus Apologiam orditur:

Solo

Solo rationis ductu, iis, qui vere pii, & Philosophi dici merentur, missis antiquorum opinionibus, si falsæ sint, nihil vel in pretio, vel in amore præter veritatem esse, intelligimus. Vos, Cæsares! ubique Pii, & Philosophi, ubique Justitiæ custodes, ubique scientiarum fautores auditis; an hæc jure, vel assentatione de vobis affirmantur, res ipsa docebit. Absit enim, ut hac oratione vobis adulari velimus, sed potius ad exactam rationis trutinam obtestamur vestram justitiam, ne vel præjudiciis, vel in superstitiosos propensione, vel humano affectui, vel a multo tempore divulgatis criminationibus cedentes, pronuntietis sententias, nomine vestro, & sapientia indignas. Nobis vero omnino persuasum, neminem hominum nobis nocere posse, quamdiu non convincimur, esse nocentes. Occidere potestis, nocere non potestis. Ne autem quis existimet, temere hæc a me in medium proferri, rogamus, ut de criminibus nobis objectis diligentissime quæstio instituat? si jure probentur, secundum meritum puniamur, & etiam ultra meritum; quod si nihil in nobis puniendum invenire sit, sana ratio vetat, ne ob falsos rumores innocentiam vexetis; vel ut verius dicam, famam vestram corrumpatis, dum non ex justitiæ præscripto, sed invidiæ sensu pœnas infligitis. Legitimam judiciorum formam

Hh 2.

in

Saeculum II.
A. C. 150.

in eo consistere scimus, ut subditi aëtorum, & verborum suorum fideliter rationem reddant, Principes autem non vi, & tyrannide, sed pietate, & sapientia judicent. Nobis ergo incumbit, vitam nostram, & Doctrinam totius mundi oculis exhibere, ne, quæ crimina in nostram innocentiam ex ignorantia committuntur, si ultra siluerimus; nostra culpa & negligentia committantur; vestri autem officii est, Principes! justos vos esse Judices, toti orbi palam facere; si enim post hanc instructionem necdum, quod justitia postulat, egeritis, nulla erit excusatio, quæ vos coram Deo defendat.

p. 54.

56.

Ostendit ulterius Justinus; summam esse injustitiam Christianos propter solum Christianorum Nomen condemnare, ita ut, qui se Christianum fateatur, convictus, qui neget, absolutus esse censeatur; quamvis multi essent, qui falso hoc Nomen præferrent, Jesu Christi præcepta non servantes; sicut etiam multi essent Philosophi, quibus si Nomen abstuleris, omnem simul Philosophiam deleveris. Inferius inquit; Dæmones Idololatriæ auctores mortem Socrati conscivisse, quia eorum Regnum ex ratione impugnasset; jamque eosdem persequi Christianos, incarnatæ nimirum Discipulos Rationis, quæ est Jesus Christus. Subjungit: *Eo quod Dæmones non adoremus, Athei dicimur;*

mur; enimvero quod attinet tales Deos, Sæculum II.
A. C. 150.
 nullum Christianorum esse existimo, qui
 non liberrime Atheum se profiteatur, nul-
 latenus autem quod attinet Deum verum,
 qui Justitiæ, Castitatis omniumque cæte-
 rarum virtutum, sine ullius vitii commix-
 tione, Pater esse dignoscitur. Cum eodem
 Patre Filium, qui ab eo missus est, honora-
 mus, & adoramus; ille est, qui nos omnem
 veritatem docuit, & Spiritum Propheti-
 cum. Addit; vitam æternam in Dei
 societate unicam Christianorum spem
 esse; eosque post mortem expectare ju-
 dicium, non a Radamantho & Minoe,
 sicut Plato edixisset, celebrandum, sed
 a Jesu Christo; huic Tribunali omnes
 homines corpore, & anima esse sisten-
 dos, & improbos pœna æterna punien-
 dos. Sæpe Philosophorum, & Poetarum
 dicta adducit, quod eorum apud Paganos
 multum valeret auctoritas, ut ostende-
 ret Jesu Christi Doctrinam nec fide indi-
 gnâ, nec a sana ratione alienam. His
 subjungit sequentia:

p. 57.

Quando auditis, nos Regnum expecta- p. 58.
 re, imprudentes creditis, nos de Regno
 humano loqui, cum loquamur de Regno
 Dei. Idipsum ex eo clarescit, quod Chri-
 stianam Religionem ultro profiteamur,
 optime gnari, banc professionem in Impe-
 rio vestro capitalem esse; si enim Regnum
 terrestre speraremus, profecto negaremus

Hh 3

fidem

Sæculum II.
A. C. 150.

fidem nostram, occultaremus, nos ipsos servaremus, ut eo frui possēmus; nunc vero, cum ea, quæ speramus, bona non sint hujus Mundi, vitam nostram parvi pendimus, cujus jacturam facere serius, aut citius ineluctabile est. Nullum hominum genus paci in vestro Imperio conservandæ Christianis aptius est, quos fides sua docet, Mortalium neminem, nec impium, nec avarum, nec proditorem, nec virum probum Dei oculos posse effugere, at unumquemque secundum actionum suarum meritum, aut Salutem æternam, aut æterna manere supplicia. Si hujus rei veritas omnibus esset cognita, nemo, ut opinor, ad modicum tempus vitium eligeret, cujus finem esse ignem æternum sciret; immo nihil esset tam arduum, quod homo prudens non libenter susciperet, ut cupiditatem contineret, & virtutem acquireret, sicque promissa a Deo præmia obtineret. Nec legibus vestris, nec suppliciis impii cohibentur, quia sciunt, vitia sua, & crimina latere vos posse, qui nihil supra hominem estis; si vero firmiter crederent, Deum esse, a cujus vultu nihil eorum, quæ agimus, vel cogitamus, abscondi possit, nunquid vos ipsi mihi concedere deberetis, tunc saltem metu poenarum tales ad frugem reduci posse. Vos vero, Principes! timere videmini, ne omnes probi fiant, & ita vobis homines desint,

desint, quos puniatis; quæ indoles profecto carnificem magis, quam bonos Principes deceret.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXVIII.

Doctrina Christiana.

Tum S. Justinus Doctrinam Christianam explanans, ait; a Christianis adorari primo loco æternum Patrem, rerum omnium Conditorum, secundo loco Filium ejus Jesum Christum, sub Pontio Pilato crucifixum, & tertio honorari Spiritum Propheticum. Ut, Christianos non insanire, demonstraret, licet hominem adorent crucifixum, ait; hominem hunc, esse Rationem supremam, quæ suis sequaces ex toto converteret; aliquando enim, subinfert: *Lascivia delectabamur, nunc vero puritatem amamus; aliquando artis magicæ arcana scrutabamur, nunc solius Dei Bonitati confidimus; aliquando media divitias cumulandi, & aliena rapiendi quærebat, nunc nostra in Confratrum levamen communia facimus. Inimicos nostros odio capitali prosequeremur, nec nisi cum confratribus juxta veterem consuetudinem comedere dignabamur; at post adventum Jesu Christi omnes familiariter convivimus, & pro inimicis nostris preces ad Deum fundimus. Cæterum omnes vires convertendis nostris Persecutoribus impendimus, ut Jesu Christi*

p. 61.

Hh 4

præce-

Sæculum II. *præceptis collum inclinantes, eadem a Deo*
 A. C. 150. *bona sperent, quæ nos speramus. Et rur-*
 sus: *Multos digito monstrare possemus,*
qui, cum antea moribus essent violentis, &
furiosis, postquam se nobis junxerunt, par-
tim proximorum suorum moderatione,
partim sociorum in itineribus singulari
patientia, aut in negotiis commissis per-
specta eorum integerrima fidelitate, mu-
tati, & ad humanitatem reducti sunt.

S. Justinus deinde quædam præcepta
 moralia JESU Christi referens, inquit:
Sermones ejus erant breves, & sententiæ
concisæ, non enim erat Sophista, sed ver-
bum ejus erat virtus Dei. Et postquam
 S. Evangelii textus de castitate adduxis-
 set, & probasset, Christum etiam solas
 cogitationes damnare, subjungit: *Multi*
sunt utriusque sexus, qui ab infantia Do-
ctrinam JESU Christi secuti, ad annum
sexagesimum, vel septuagesimum purita-
tem servarunt, & fidem meam oppignero,
tales inter omnes conditionis Christianos
invenire esse. Enumerandæ autem eorum
infinitæ multitudini, qui ab impudenti
morum licentia ad vitam castigatam tran-
sierunt, quis sufficiat? Pergit deinde præ-
 cepta Evangelii declarare de inimicorum
 dilectione, eleemosina, bonorum abdic-
 atione, patientia, debita Principibus obe-
 dientia, & addit: *Unicum itaque ado-*
ramus Deum, vobis vero cum gaudio in
cæteris

ceteris omnibus obedimus, Imperatores, Sæculum II.
A. C. 150.
 Mundi Dominos agnoscimus, & ut vobis
 cum suprema Potestate rectam imperandi
 rationem indat, Deo vota facimus. Si
 vero, dum pro vobis Deum precamur, &
 vobis totam Religionis nostræ rationem
 clarissime exponimus, nihilominus sanguis
 noster vobis vilescit, id tamen damno no-
 stro non fiet; certissima enim fide tenemus,
 unumquemque in igne æterno juxta ope-
 rum suorum merita pœnas daturum, &
 Deo pro mensura Potestatis, sibi commissæ,
 rationem redditurum.

Uterius de Generatione Verbi disse- p. 68.
 rens, ita loquitur: Credimus nostram Do-
 ctrinam ubique terrarum recipiendam esse,
 quia vera est, & nobis à Jesu Christo tradi-
 ta, qui solus est Filius Dei propriè genitus,
 ejus Verbum, ejus Primogenitus, & Virtus,
 & ejus voluntate factus homo. Inferius p. 96.
 hæc habet: Qui Filium cum Patre con-
 fundunt, nec ipsum Patrem nosse dignos-
 cuntur, & nesciunt, quod Pater totius uni-
 versi Filium habeat, qui cum sit Verbum, &
 Primogenitus Dei, idem cum ipso Deus est,
 qui olim Moyse, aliisque Prophetis in forma
 ignis, & specie incorporea apparuit, qui
 novissime sub vestro Imperio juxta volun-
 tatem Patris, pro salute eorum, qui in eum
 credunt, ex Virgine homo factus est; qui
 contemni, & pati voluit, ut mortem morte
 sua, & resurrectione vinceret.

Hh 5 §. XXXIX.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXIX.

Argumenta ex Prophetiis.

Exinde veritatem Religionis Catholicæ ex Prophetiis, quas Judæi æque, ac Christiani legebant, confirmat. Qui homines Prophetæ fuerint, & memoratu dignissima eorum vaticinia, Jesum Christum tangentia, refert. Ut vero earum prædictionum, quæ Domini Passionem prænuntiabant, certissimum eventum demonstret, discere hæc potestis, inquit: ex actis, sub Pontio Pilato conscriptis. Ad eadem acta lectores remittit, ut miraculorum Christi veritatem comprobet, cæcos nimirum, & leprosos sanatos, mortuos ad vitam resuscitados. Cum autem S. Justinus timeret, ne rerum futurarum præscientia divina, quæ ex Prophetiis apparet, a Gentilibus fatum esse crederetur, errorem circa fatum refutat, & liberum hominis arbitrium ex his demonstrat, quod quædam actiones sint vituperio, aliæ laude dignæ; quod sæpe homines mores suos in melius, aut in pejus mutasse dicantur; quod sublata libertate nec vitio, nec virtuti locus foret; itaque bonum, & malum in arbitraria hominum opinione consisteret; additque, id affirmari, cum rectæ rationi adversetur, sine summa impietate, & summa injustitia non posse. Ait deinde; Dæmonum

p. 72.

p. 74.

p. 8.

p. 82.

num instinctu latam fuisse pœnam mortis in eos, qui libros Hyfaspis, Sybillarum, aut Prophetarum legerent; *qua tamen lege*, inquit: *ab eorum lectione, & expositione nos deterreari non patimur.* Nul- lum hujus Hyfaspis scriptum nobis est; sed nomen ejus Persam fuisse indicat; versus autem, qui Sybillarum nomine super- sunt, & tunc temporis pro genuinis habebantur, sunt partus supposititius. S. Justinus tempus, quo hæc scripserit, indicat, dum dicit, Jesum Christum sub Cyrenio natum fuisse ante centum, & quinquaginta annos. Ait etiam ante Christi Nativitatem Christianos fuisse, eo quod Jesus Christus sit Verbum Dei, & summa Ratio, de qua totum genus hu- manum participat; eosque qui secundum lumen rationis vixerunt, esse Christianos, quibus Socratem accenset, putans eum in omnibus rectam rationem fuisse secutum; quod tamen veritati non invenitur con- sentaneum.

Postquam illustriora Prophetarum va- ticinia de gemino Jesu Christi adventu, Jerosolymæ excidio, & Gentilium voca- tione retulisset, sic pergit: *Tot, tantaque, quæ sub oculis omnium sunt, sufficere, ut reor, debent, ad fidem Religioni Christia- norum adstruendam prudentibus, iisque, qui sincere veritatem amant, & quibus aut mentis levitas, aut pravi affectus judicandi facul-*

Sæculum II.
A. C. 150.

p. 83.

Sæculum II.
A. C. 150.

p. 92.

facultatem non abstulerunt. Illi vero, qui fabulas Poetarum juventuti vestrae discendas tradunt, quæro, quibus argumentis eas probent? dum nos easdem fabulas in Generis humani perniciem ope Dæmonum fuisse excogitatas demonstramus. Qui Poetarum figmenta docebant, erant Grammatici, unicum ferme juventutis Romanæ studium. Tum Gentilium Philosophos multa dogmata ex Prophetis, sicut speciatim Platonem ex Moysæ hausisse asserit, & hæc subjungit: Inter nos Christianos veritates ad Religionem spectantes docere possunt etiam illi, qui litteras non noverunt, sermone quidem rudes, & barbari, at in Spiritu fideles, & sapientes.

§. XL.

Gentilium Crimina tolerata.

p. 68.

Inferius S. Justinus conqueritur, solam Christianorum Religionem infestari, dum interim omnium sectarum errores, & superstitiones tolerarentur. Sunt, inquit: qui arbores, alii, qui fluvios, glirres, catos, crocodilos, & multas Bestiarum species adorant; sed nec Imperii Romani subditi omnes etiam eosdem Deos colunt; in alio loco, alii sunt Dii; ita ut vos ipsi, inter vosmetipsos collati, impietatis in Deorum quemquam argui debeat. Quæ igitur fronte Christianis obicitis, quod Deos vestros non adoremus, nec mortuis libatio-

libationes, coronas, sacrificia offeramus? cum minime vos lateat, inter illos, qui Christiani non sunt, quid pro Deo, vel Bestia, vel victima habendum sit, nullatenus convenire. Uterius objicit, quod seductores, qui post Jesu Christi Ascensionem pro Diis coli, & adorari voluerunt, publica poena non fuerint affecti; qualis fuit, inquit: Simon Samaritanus ex oppido Gition, qui sub Imperio Caesaris Claudii palam veneficus, & Daemonio obsessus, Romae in vestra Imperiali urbe pro Deo habitus est, & divinis honoribus cultus; eidem enim statuam in Tyberi, inter duos pontes mediam, erexistis, cum inscriptione latina: Simoni Deo sancto; qualis fuit Menander Simonis Discipulus, qui magnam populi multitudinem Antiochia pervertit; qualis est ante oculos nostros Marcion, docens, alium adorandum esse Deum, rerum omnium Creatore majorem. Hi omnes Christianum Nomen jactitant; an vera sint, quae de ipsis feruntur, ipsos nempe faces extinguere, carnem humanam devorare, abominationes, quas nominare nefas est, perpetrare, nescimus quidem; id vero minime ignoramus, tales a vobis, qui innoxios Christianos hac luce privatis, nullatenus morte dignos existimari, quamquam eorum de Religione opiniones sine manifesto Deorum vestrorum contemptu tolerari, vel dissimulari minime possint.

Apud

Saeculum II.
A. C. 150.

p. 69.

p. 91.

Sæculum II.

A. C. 150.

Plato S.

Resp. p. 461.

p. 70.

p. 71.

Apud Gentiles moris erat, proles suas, quas aut premente paupertate, aut alia de causa alere nollent, exponere, quam inhumanitatem Philosophorum sententia comprobabat. Hujus rei occasione S. Justinus in hunc modum loquitur: *Nos Christiani impios esse illos parentes credimus, qui infantes suos projiciunt, videmus enim plerumque tales ideo educari, (*) ut prostituantur. In omnibus Provinciis turbae infantum videntur, pudendo commercio destinatum, quibus non aliter, quam pecorum gregibus alimenta præbentur; vos vero, cum tales toto vestro Imperio exterminare oporteret, ex his tributa vestra augetis; Et illis, qui his miseris ad explendam libidinem abutuntur, execrabili casu potest contingere, ut proprias proles incestent. Omnia quæ de his S. Justinus scripsit, non refero; hæc autem sufficiunt, ut dignosci queat, quales Romanorum mores fuerint sub Principe inter reliquos facile sapientissimo. Tum ita prosequitur: Nos ne forte infantes, si exponerentur, pereant, Et infanticidii nos reos faciamus, hunc solum in finem matrimonia inimus, ut proles inde suscepta alatur; aut vero in perpetua continentia a nuptiis abstinemus. Alexandria Christianus, ut perspectum vobis faceret, lasciviam,*
cujus

(*) Nempe qui a Republica educabantur,

cujus incusamur, a nostris Mysteriis quam longissime abesse, libellum supplicem Felici Præsidi obtulit, quo petebat licentiam, ut a quodam Chirurgo exsecaretur; hanc enim ad hoc opus esse necessariam agebant; cum Felix his precibus respondere nollet, juvenis propriæ conscientiae testimonio acquievit.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XLI.

Baptismus & Eucharistia.

Tandem cum S. Justinus calamum ea de causa potissimum strinxisset, ut Christianorum cœtus, & cæremonias a calumniis, & criminationibus liberaret, arcana Religionis, quamvis alias illa Gentilibus revelare non liceret, publicare non timuit. De Baptismo igitur ita loquitur: Jam exponemus, quomodo Deo consecrati sumus; & per Christum renovati, ne forte idipsum malitiose reticuisse credamur. Si qui veritatem nostræ Doctrinæ agnoverunt, & huic Doctrinæ conformem vitam instituere promittunt, hos ad jejunandum, & orandum, & ut a Deo remissionem peccatorum suorum commissorum petant, obligamus, nosque simul cum iis oramus, & jejunamus; tum ad aquam ducuntur, ibique regenerantur, sicut nos regenerati sumus, in aqua enim lavantur in Nomine Domini Dei Patris rerum omnium, & Salvatoris nostri Jesu Christi sub Pontio Pilato

p. 93.

Sæculum II. *Pilato crucifixi, & Spiritus sancti, qui*
A. C. 150. *per Prophetas omnia, quæ Christum tange-*
bant, prædixit. Hanc ablutionem voca-
mus illuminationem, quia per eam anima
 p. 94. *illuminantur.*

p. 97. *Hac ablutione facta novum Fidelem,*
seu ut appellare solemus, susceptum in fra-
trum numerum ad locum ducimus, ubi
omnes congregati sunt ad communem ora-
tionem, quam offerunt pro se, pro illumi-
nato, & pro fratribus absentibus, ubi-
que sint, ut postquam veritatem agnovi-
mus, per opera, & Præceptorum observa-
tionem ad salutem æternam pervenire va-
leamus. () Finitis precibus osculo nos*
salutamus. Tum illi, qui fratribus præ-
est, panis, & poculum cum vino, & aqua
porrigitur; hæc ille accipiens, laudem, &
gloriam dat Patri per Nomen Filii, & Spi-
ritus S. & prolixam Gratiarum actionem
pronuntiat pro donis, quæ nobis gratifi-
catus est. Quando preces, & Gratiarum
actiones complet, omnis assistentium mul-
titudo elevata voce respondet: Amen, quod
est Hebraice; ita fiat. Tandem illi, qui
apud nos dicuntur Diaconi, omnibus as-
sistentibus consecratum panem, vinum,
 &

(*) His S. Justini verbis contra Lutherum
 nihil efficacius, ad probandum, observationem
 præceptorum, & opera ad Salutem æternam non
 esse inutilia.

Et aquam distribuunt, Et absentibus deferunt.

Sæculum II.
A. C. 150.

Illam escam appellamus Eucharistiam, nec ulli de ea participare licet, nisi dogmata nostræ Doctrinæ credat, nisi in remissionem peccatorum, Et in novam vitam ablutus sit, Et vitam juxta normam Præceptorum Jesu Christi ducat; nec enim ea tanquam panem vulgarem, Et potum ordinarium sumimus, sed, sicut per verbum Dei Jesus Christus caro factus est, Et carnem, Et sanguinem pro nostra Salute assumpsit, ita hoc alimentum, per orationem verbi ejus sanctificatum, fit caro, Et sanguis ejusdem Jesu Christi incarnati, quod alias per alterationem, quæ in nutritione contingit, in carnem nostram, Et sanguinem nostrum verteretur. Postea eadem Mysteria alter alteri in memoriam reducimus; quibus opes sunt, pauperes adjuvant, Et semper conjuncti vivimus, in omnibus his Sacrificiis benedicimus Creatorem per Filium ejus Jesum Christum, Et Spiritum Sanctum.

Die, quæ appellatur solis, ita Diem Dominicam Pagani nominabant, omnes sive in civitate, sive ruri habitent, in unum locum conveniunt; ibi Scripta Apostolorum, Et Prophetarum leguntur, quamdiu ratio temporis admittit; cessante lectore, qui Congregationi præest, pro concione dicit, Et ad ea, quæ lecta sunt, præclarissi-

Sæculum II.
A. C. 150.

ma documenta, opere complenda, populum hortatur. Tunc surgimus omnes, & ad orationem vertimur, quam sequitur, sicut dixi panis, vini, & aquæ sacrificium, & Prælati preces, & Gratiarum actionem, prout potest, perficit, toto populo respondente, Amen. Tunc sanctificata inter præsentibus distribuuntur, & absentibus per manus Diaconorum deportantur. Opulentiores libere, prout volunt, stipem largiuntur, & quod eo modo colligitur, apud Prælatus deponitur, quibus collectis ipse orphanis, viduis, illis, qui per infirmitatem, vel quacunque aliam causam ad inopiam redacti sunt, captivis, & peregrinis succurrit; ut verbo complectar omnia, Prælati omnium illorum, qui qualicunque necessitate premuntur, cura incumbit. Mos est, ut die solis conveniamus, quia hæc est prima dies, qua Deus Mundum condidit, & eadem die Iesus Christus resurrexit, suis Discipulis apparuit, & ea, quæ vobis exposuimus, docuit.

Itaque, Principes, si institutum nostrum, & Religio, quam exposuimus, recte rationi concordare videtur, profecto vestra consideratione, & reverentia dignam esse oportet; si vero eam eidem rationi adversari existimatis, rejicite; tantum ne ideo tot innocentes animas, ne quidem vestris in tribunalibus ullius culpæ convictas, morti addicite; hoc enim vobis certissimum, & infalli-

infallibile denuntiamus, si tam apertam, clarissimamque judiciorum iniquitatem non corrigatis, nihil esse, quod strictissimum Dei iudicium a vestris cervicibus possit avertere. Nos autem dicemus: voluntas Dei in omnibus adimpleatur. Magni, & illustrissimi Cæsaris Hadriani Patris vestri Epistola preces nostras firmare potuissemus, at consultius esse duximus, si soli postulatorum nostrorum æquitati inniteremur. Tum hanc Hadriani ad Minutium Fundanum datam epistolam descriptam apponit. Ita prima S. Justinī Apologia clauditur. Qualis hujus Apologiæ fuerit effectus, nescitur; attamen sub his Principibus permulti Martyres in toto Romano Imperio numerantur.

§. XLII.

Martyrium S. Felicitatis.

Circa hæc tempora a Gentilium Sacerdotibus Romæ, commota seditione, *Greg. hom. 3. in Ev. acta Martyr. sin-cera p. 21.* Felicitas, illustrium natalium fæmina, cum septem filiis est comprehensa. Vidua hæc erat, quæ, defuncto marito, continentiam Deo voverat, & piorum omnium ædificatione diu, noctuque orationi vacabat. Popæ Imperatorem Antoninum adeunt; hanc viduam cum filiis suis Diis insultare, eorumque iracundiam concitare. Antoninus Publico Romæ Præfecto imperat; hanc fæminam cum filiis

Ii 2

fuis

Sæculum II.
A.C. 150.

Sæculum II.
A. C. 150.

fuis ad mitigandam Deorum iram sacrificare cogat. Præfectus, privatim ad se adduci iussam, blanditiis terrores miscens, ad obedientiam permovere frustra conatus, ad ultimum hortabatur, ne saltem filios secum perditos vellet; at constantiam fæminæ non fregit. Altera die in area Martis pro Tribunali sedens, eam cum filiis sisti jubet, ipsa vero immota, & versa ad filios, *oculos in altum levate filii! inquebat, cælum aspiciate! ibi Jesus Christus vos cum Sanctis suis expectat. Fideles in ejus amore estote, & pro salute animarum vestrarum certate.* Talia loquentem jussu Præfecti alapa percutiunt, dicentis: *Audacula! hæc tu in mea præsentia contra Principum mandata filiis suadeas?* Tum septem filios divisim ad se vocat; primus nomine Januarius Christum intrepide confessus est, virgis cæsus, & in carcerem missus. Secundus nomine Felix pariter confessus, ductus est in carcerem, sicut etiam alii quinque Philippus, Silanus, Alexander, Vitalis, Martialis, omnes in confessione fidei constantes. Postquam Præfectus habitæ quæstionis tabulas ad Antoninum detulit, iussit ille singulos diversis iudicibus tradi diverse puniendos. Horum iudicum unus primogenitum inter fratres plumbatis, id est, loris, in quorum extremitatibus glandes plumbeæ insertæ, cædi jubet; in quo

tor-

tormento efflavit animam. Sub alio iudice secundus, & tertius fustibus contriti. Sub alio quartus in prærupta præcipitatus; & sub alio quintus, sextus, & septimus capitis obtruncatione sublatis. Sub alio rursus etiam Mater decollata. Talis horum Martyrum exitus fuit.

Sæculum II.
A. C. 158.

Constat tamen, Imperatorem Antoninum Pium aliqua Edicta publicasse, Christianis faventia; cum plures Provinciarum Rectores ad eum de Christianis scripsissent, respondit; Christianos, si nihil contra bonum Reipublicæ molirentur, non esse vexandos. Eadem mandata urbibus, nominatim Larissæ, Thessalonicæ, Athenis totique Græciæ dedit.

Marc. apud Euf. IV. hist. cap. 15. V. Vales. not. Melito. ap. Euf. IV. hist. c. 26.

§. XLIII.

Quæstio Paschatis celebrandi. S. Polycarpus Romæ.

Antonino imperante, anno Jesu Christi centesimo quinquagesimo octavo, S. Polycarpus Episcopus Smyrnenſis Romam venit, dum Anicetus Papa gubernabat Ecclesiam. Huic itineri occasionem dederant diversæ de celebrando Paschate opiniones. Romæ, Alexandria & in toto Occidente consuetudo erat Pascha celebrandi Die Dominica; in Ecclesiis autem Asiæ semper decima quarta mensis primi, in quamcunque hebdomadis diem incidisset,

An. 158.

Sæculum II. fet, celebrabatur, quod erat mori Judæo-
A C. 158. rum conforme, aiebantque, hanc se tra-

Euf. IV. hist. SS. Anicetus, & Polycarpus, collatis sen-
c. 14. Chron. tentiis, protinus in hoc consenserunt, ne

Alex. ann. 158. Iren propter hanc quæstionem, quæ dissensio-
III cap. 3. nis caput esse videbatur, vinculum cha-

Euf. IV. hist. ritatis rumperetur; cæterum nec S. Ani-
c. 14. Socr. cetus S. Polycarpo, ut a more suo rece-

V. hist. c. 21. deret, nec S. Polycarpus S. Aniceto per-
Euf. V. hist. c. 23. Beda suadere potuit, ut morem Asiæ imitare-

rat, temp. 42. tur, cum S. Anicetus diceret, se veterum

antecessorum suorum consuetudinem li-
cite mutare non posse. Hoc pacto

SS. viri communicarunt, & S. Anice-
tus S. Polycarpi hospitis honori de-

dit, ut ipse Eucharistiam consecraret;
S. Polycarpus enim ab omnibus tanquam

vir vere Apostolicus colebatur, eratque
Spiritu Prophetiæ præditus. In pace

igitur a S. Aniceto discessit, & tunc qui-
dem hæc pax omnibus Ecclesiis commu-

nis fuit, tam Pascha die decima quarta,
quam Die Dominica celebrantibus.

S. Polycarpus, cum adhuc Romæ es-

Iren. III. c. 3. set, in hæreticum Marcionem quadam
die incidit, cui interroganti, an se novis-

set, respondit: novi primogenitum Sata-
næ. Idem, si forte quamdam propositio-

nem Doctrinæ Catholicæ adversam re-

Iren. apud ferri audiret, aures occludere, & exclamare solebat: Bone Deus! in quæ me

Euf. V. hist. e. 20. servasti

servasti tempora? & ubicunque sive se- Sæculum II.
A. C. 158.
dens, sive stans audivisset blasphemiam,
ex hoc loco fugiebat. Valentinus hære-
ticus, qui sub Pontifice Hygino Romam
venerat, adhuc ibi sub Aniceto degebat.
Mulier nomine Marcellina Gnosticorum
de secta multos Romæ pervertebat, at
S. Polycarpus Romæ tunc commoratus,
plures a Valentino, & Marcione seductos
in sinum Ecclesiæ reduxit; Ipsi Valenti-
nus, & Marcion errores suos fecte abju-
rarunt, & in Ecclesiam recepti sunt;
Marcion etiam pecuniam dedit, quæ ipsi
reddita, dum secundo ejectus est.

§. XLIV.

Hegesippus.

Eodem tempore Hegesippus Romæ erat;
is natus Judæus, fide Christi suscepta,
quinque libros de Historia Ecclesiastica a
Passione Jesu Christi ad sua usque tempo-
ra scripsit, in quibus sincere Traditiones Eus. IV. hist.
c. 8. 14. 22.
Apostolicas stilo simplici collegerat; Hieron. de
script.
quamvis enim esset doctissimus, Aposto-
los sicut vivendi ratione, ita & scribendi
methodo imitabatur. In itinere Romam
constitutus multis Episcopis collocutus
est, eosque omnes in eadem Doctrina, &
Regulis concordēs invenit. Corinthi, ubi
aliquanto tempore mansit, sæpius cum Pri-
mo urbis Episcopo conversatus est, quod
utrique per jucundum accidit, & Hege-

Sæculum II.
A. C. 161.

An. 161.

Soter Papa.

Martyr.
Rom. 7. Apr.

Hegesippus cognovit, Ecclesiam Corinthiorum illo usque in vera, & sana Doctrina constanter perseverasse. Ubi Romam venit, illic usque ad Eleutherii, qui tunc sub Papa Aniceto Diaconus erat, Pontificatum permanfit. Satis constat, Anicetum Papam anno centesimo sexagesimo primo e vivis excessisse, & quod Soter ejus Successor ad annum centesimum septuagesimum federit, qui Eleutherii primus fuit. Universim Hegesippus testatur, suo tempore nullam sedem Episcopalem, incipiendo ab Apostolis, neque ullam urbem fuisse, ubi non fideliter ea omnia, quæ lex præcipiebat, Prophetæ docuerant, & ipse Dominus prædicaverat, servarentur. Hegesippum Ecclesia inter Sanctos numerat, scripta vero ejus omnia perierunt, si paucula fragmenta excipias, quæ nobis servavit Eusebii industria.

§. XLV.

*Mors Antonini. M. Aurelius
Imperator.*

Aurelius Antoninus Imperator Antoninus Pius vivere desit
Philosophus anno Jesu Christi centesimo sexagesimo primo; anno ætatis septuagesimo, Imperator Imperii vigesimo secundo. Successerunt
& duo ejus filii adoptivi, Marcus ejus nepos, & Gener, & Lucius. Marcus erat
Lucius Verus filius Annii Veri Imperatricis Faustinae fratris,

fratris, cujus filiam duxerat eodem nomine Faustina dictam; propter adoptionem assumpsit nomen Aurelii Antonini, nobisque potissimum sub nomine Marci Aurelii notus est.

Sæculum II.
A. C. 161.

Lucius filius erat Lucii Cejonii Commodi, ab Hadriano adoptati, dicebatur etiam Verus, & Antoninus, sub nomine autem Lucii Veri notissimus est; Lucillam Marci Aurelii filiam duxerat. Tunc primum factum, ut Roma duos Imperatores veneraretur. In Lucii indole nihil laude dignum reperias; at Marcus Aurelius vir eximiæ virtutis, & rebus gerendis aptissimus erat, Philosophiam aperte professus; nihil enim illa melius in genere morum Gentiles noverant, hinc sapius Marcus Antoninus Philosophus dicitur; quod autem Philosophiam amaret, non ideo minus erat superstitiosus. Octennis Imperatoris Hadriani jussu Saliorum Marti consecratorum societati adscriptus fuerat; in hac omnia munia gradatim obivit, multos ipse suscepit, alios dimisit, nemine verba solemnia suggerente, quæ ipse memoria retinuerat. In rebus Religionem spectantibus opinionis conformitatem cum Numa affectabat, ex cujus sanguine se ortum ducere credi cupiebat; hinc antiquæ Romanorum Religionis observantissimus volebat videri, & illarum legum, quibus in vectio Religionum peregrin-

Capitol. in
M. p. 29.

Sæculum II. regrinarum vetabatur. Philosophiæ se-
 A. C. 161. cta, cui nomen dederat, erat illa Stoi-
 corum, inter omnes maxime superstitio-
 sa, in iis, quæ semel placuerant, iudicii
 inflexibilis, in delinquentes severitatis
 inexorabilis.

Capitol. p. 32 Ita animo comparatum M. Aurelium,
 mirum non est, Christianos fuisse perse-
 cutum; quamquam alias Clementis no-
 men ambiret, & delicta infra meritum
 punire solitus esset; siquidem nullum
 mandatum, quo universim eos damnet,
 contra Christianos edidit, attamen per-
 secutiones in multis Provinciis vehemen-
 tissimas toleravit. In collectione senten-
 tiarum de moribus, ab hoc Imperatore

M. Anton. lib. XI. n. 3. scripta, quam habemus, sic differit; om-
 nem hominem omni tempore ad mor-
 tem debere esse paratum, non simplici
 obstinatione sicut Christianos, sed iudicio
 nostro, comitante ratione, & gravitate,
 ita, ut aliis sine clamorosa ambitione per-
 suadeamus, rationabilem esse causam, ob
 quam instanti malo mortem præferamus.
 Ex his verbis constat, quam parum cau-
 sa, ob quam Christiani fortiter mortem
 tolerarent, ipsi fuerit perspecta. Aliunde
 vero a Philosophis Gentilibus in Chri-
 stianos incitabatur, quorum solidas vir-
 tutes illi patienter ferre non poterant,
 eo quod eorum inanem garrum prode-
 rent. Inter Christianorum hostes tunc
 insignis

insignis fuit Crescentius Cynicus, in S. Ju-
stinum odio lethali flagrans. Erat is Pa-
tria Megalopolita, bipedum flagitiosissi-
mus, cui tamen nec sordida avaritia, nec
libidinis infamia nocuit, quo minus ab
omnibus honoraretur. Ab Imperatore
in annuam pensionem accipiebat sexcen-
tos asses aureos, nummis argenteis mille
ducentis æquivalentes. Christianos A-
theismi incusabat, de Religione judicans,
quam nesciebat.

Sæculum II.
A. C. 161.

Just. Apol.
p. 47.
Tatian. in
Gent.

§. XLVI.

Mors Cynici Peregrini.

Alius quidam Cynicus tunc temporis
insolens exemplum dedit, quousque
vana hominem ostentatio possit impellere.
Is fuit Peregrinus, alio nomine Proteus, *Luc. de*
Parii in Troade natus, patria propter cri-
mina expulsus; nam adulterii, & vene-
ris, adulterio peioris, convictus fuerat;
constans etiam omnibus erat, eum Patrem
suum suffocasse, quod mortem ejus ex-
spectare longum nimis credidisset. Per
varias terras profugus, venit in Palæsti-
nam, ubi Christianis adscriptus est; cum-
que ingenio valeret, tantam sibi peperit
existimationem, ut ad prima Ecclesiæ sub-
sellia promoveretur; propter fidem
Christianam missus est in carcerem, ex
quo virtutis opinio mirum quantum ex-
crevit;

Sæculum II.
A. C. 161.

crevit; omnem lapidem moverunt Christiani, ut eum liberarent, cum autem nihil efficerent, omne captivo auxilii genus impenderunt; primo mane anus, vi-
duas, orphanos ad carceris ingressum expectantes videre erat; fidelium pri-
mores, conciliatis sibi custodibus, intus cum ipso noctem piis colloquiis consummebant. Cibi non modo pro necessitate, sed ad abundantiam conferebantur. Ecclesiæ quædam Asiæ Legatos miserunt, qui eum inviserent, consolarentur, & subsidia deferrent; in his enim occasio-
nibus Christiani nullis parcebant sumptibus. Per hanc charitatem factum, ut Peregrinus persecutionis specie multam pecuniam coacervaret.

Syriæ Prætor, Philosophiæ amans, vidensque hunc hominem mortem contemnere, eum libertati restituit. Tum in Patriam reversus, eos, qui se propter Parricidium adhucdum volebant in iudicium trahere, bona sua civitati cedens, mitigavit, verique Philosophi nomen acquisivit. Exinde nova suscepit itinera, certus, quod per charitatem Christianorum laute esset victurus; hos equidem aliquamdiu adhuc decepit, sed aliquando carnibus lege vetitis, forte immolatis, vesci deprehensus, Christianorum communione exclusus est, cum, qualis esset, innotuisset. Hinc in bona sua restitui
implor-

implorata Cæsaris auctoritate cupiit, at
 non obtinuit; ergo iterum ad profectio-
 nes adjecit animum. In Ægypto omnia,
 quæ cœteris hominum erubescenda vi-
 dentur, si Cynicos excipias, sine rubore
 perpetravit, ut se omni respectu humano
 liberum ostenderet; in Italia omnium
 famam maledico dente laceravit, præpri-
 mis vero Imperatoris, usque dum urbis
 Præfectus, Cynicum hunc canem, Prin-
 cipis Bonitate abutentem, abegit. Sed
 id ipsum honori fuit apud stupidos. In-
 de in Græciam divertit, omnium existi-
 mationem proscindens, & populos ad
 seditionem excitans, quibus non obstan-
 tibus, a multis, quamdiu in Athenarum
 suburbiis quodam tuguriolo moraretur,
 magni factus est.

Tandem cum se consenuisse videret,
 & inter suos viluisse, quod nihil amplius
 novi faceret, vel doceret, illustrem sui
 memoriam ex mortis insolentia posteris
 relinquere statuit. In conventu ludo-
 rum Olympicorum, qui erant in Græcia
 præ cæteris omnibus solemnia, publice
 promisit, quod Olympiade sequenti se-
 ipsum esset combusturus. Stetit promis-
 so. Primo anno Olympiadis ducentesi-
 mæ trigessimæ sextæ, finitis ludis, ingen-
 tem exstrui rogam iussit; nocte deinde
 veniens, multis Cynicorum de grege
 comitantibus, & spectantibus, rogam in-
 cendit;

Sæculum II.
 A. C. 161.

Euf. Chron.
 An. 166.

Sæculum II.

A. C. 165.

cendit; tum abjecta pera, palliolo, & baculo, in quibus universus constabat Cynicorum instructus, primum Thus in ignem iniecit, & conversus ad meridiem ait: *Dæmones Patris, & Matris meæ favete mihi, & suscipite*; his in medios ignes insiliit, flammisque in altum surgentibus, amplius de eo nihil apparuit. Tragicus hic lusus contigit anno JESU Christi centesimo sexagesimo quinto.

An. 165.

§. XLVII.

*Apologia Athenagoræ.**Euf. Chron.**An. 166.**Apud Just.**edit. 1615.*

Athenagoras hujus Peregrini facit mentionem in Apologia, quam edidit anno sequenti, ut creditur, centesimo sexagesimo sexto, Imperatoribus Marco Aurelio, & Lucio Vero inscriptam; in qua solos Christianos persecutione premi, conqueritur propter nominis umbram, dum omnibus aliis populis secundum suas Leges, & Religionem vivere conceditur. *Nostri Persecutoribus*, inquit: *satis non est, nobis bona nostra, honorem, & cætera omnia, quæ ab hominibus magni haberi solent, eripere; hæc enim omnia vilipendimus; fide nostra docemur, non solum eos, qui nos percutiunt, non repercutere, nec eos, qui spoliant, in judicio convenire, sed etiam, si quis nos cædat in unam maxillam, porrigere* &

Sæculum II.
A. C. 165.

& alteram, & si quis tunicam auferat, etiam pallium dare; hoc vero a nobis nec ferendum, nec dissimulandum, quod, postquam bonis nostris ultro cessimus, etiam nos ipsi, & vita nostra in periculum per iniquissimas criminationes adducatur, quarum suspicio ne quidem in nos cadere possit, quasque in calumniatores nostros jure meritissimo refundimus, & retorquemus. Si quis est, qui nos horum criminum possit convincere, non recusamus meritis pœnas, etiam atrocissimas; si vero in nobis, præter Nomen Christiani, crimen est nullum; vestri officii est, Maximi! & Sapientissimi Principes! justissimis legibus nos tueri. Quæ in hunc usque diem contra nos prolata sunt, in confusis rumoribus consistunt; nullus Christianorum de sceleribus objectis convictus fuit, imò nullus Christianorum scelestus est, nisi hypocrita sit. Orationem deinde in tria membra dividit, & ait: Tria sunt crimina, quæ nobis fama vulgaris oggerit; Atheismus, carnis humanæ comestio, & incestus; si verax est fama, nec ætati, nec sexui parcite, nos omnes cum uxoribus, & parvulis exterminate. Verum enim vero si inventa sunt, & inimicorum nostrorum calumniæ, omni alio fundamento destitutæ, nisi quod probitas, & innocentia nostra ipsorum invidiæ, & nequitiae adversetur,

p. 4.

Sæculum II.
A. C. 165.

versetur, vestra erit æquitatis, vitam nostram, Religionem, & fidelissimum, qui optimos subditos decet, in vos affectum examinare, & eodem saltem jure inter nos, & adversarios nostros judicare.

Primo Atheismi suspicionem a Christianis amovere cupiens, multorum Philosophorum exempla affert, qui nullos esse Deos palam profitebantur, nec idipsum his Philosophis fuisse crimini datum. Deinde vero declarat; Christianos unum Deum adorare, rerum omnium Creatorem, qui nunquam esse incepit, quia, id quod est, initium habere non potest, sed tantum id, quod non est; Deum autem Creatorem omnia per Verbum suum condidisse. Ostendit Poetarum, & Philosophorum illustrissimos agnovisse, summum dari Spiritum, qui omnia corpora condidisset, vel saltem gubernaret, eosque sub alio verborum apparatu eandem, quam hodie Christiani profitentur, Doctrinam tradidisse. Quare igitur, inquit: aliis de Deo & dicere, & scribere, quod sentiunt, licet, dum interim Leges nobis solis resistunt, nobis, inquam, qui solide Religionis nostræ capita demonstramus, dum ea, quæ Philosophi, aut Poetæ in medium afferunt, fallibilibus tantum conjecturis nitantur. Probat deinde, tam ex ratione, quam

quam Prophetarum auctoritate, non nisi ^{Sæculum II.} unum Deum dari posse; unde concludit ^{A. C. 165.} hanc orationis partem inquit: *Quæ cum ita sint, confecisse me existimo, nos Christianos non esse Atheos, cum credamus unum Deum æternum, invisibilem, impassibilem, incomprehensibilem, immensum, qui alio modo, quam intellectu attingi non potest. Concipimus etiam Deum habere Filium; nec me hæc dicentem quis irrideat? quæ enim de Deo, & Filio ejus credimus, non sunt similia fabulis Poetarum, Deos fingentium, hominibus nihilo meliores. Filius Dei est Verbum Patris, id est, Idea ejus, & Virtus; nam omnia per ipsum facta sunt, & Pater, & Filius unum sunt. Filius in Patre est, & Pater in Filio per Apologia A- unionem, & virtutem Spiritus; Filius thenagoræ. est cogitatio, & Verbum Patris; si ingenio vestro, quod clarum vobis est, & sublimè, assequi velitis, quid Nomen Filii significet, paucis exponam.*

Filius est quædam productio Patris; quod autem non ita accipiendum, quasi Filius a Patre factus esset; nam a Principio, cum Deus esset Spiritus æternus, habebat in se Verbum, & Rationem æternam; sed a Patre processit, ut esset forma, & causa efficiens omnium rerum materialium. Et hoc est, quod dicit Spiritus Propheticus: Dominus possedit me in initio viarum suarum propter opera sua; & Sec. 70.

Hist. Eccles. Tom. I. K k eundem

Sæculum II.
A. C. 165.

eundem Spiritum, qui agit in Prophetas, esse quemdam effluxum Dei, dicimus, qui sicut solis radius ab eo procedit. Quis

V. p. 17. igitur calumniam eorum patienter audire

V. p. 27. queat, dicentium, nos esse Atheos, cum dari Deum Patrem, Deum Filium, & Spiritum Sanctum asseramus, potentia unitos, & ordine distinctos? Præterea Theologia nostra docet, dari multitudinem Angelorum, quos Creator per Verbum suum distribuit, ut Elementorum, Calorum, & totius universi ordinem conservent. Rogo autem vos, ne miremini, quod exacte adeo Doctrinam nostram vobis explicem, id enim necessarium duxi, ut veritatem edocti, vulgi opinionibus, omni ratione, & fundamento carentibus, non accedatis.

Tum instituta comparatione inter Philosophiam moralem Christianam, & inter vanum, sterileque Philosophorum prophanorum studium, subjungit: Inter nos invenietis quidem homines rudes, vetulas, opifices, qui veritatem fidei suæ
p. 12. longis argumentationibus demonstrare nesciunt, at Doctrinæ suæ excellentiam, & utilitatem moribus referunt; argutias memoriter edicere non didicerunt, at bona opera exercent; illatas sibi injurias non ulciscuntur; petentibus largiuntur; proximum sicut seipsos amant. Quare puritatem animi, corporisque tanta cura custodimus? Certe non alia de causa, quam quod

quod persuasum habeamus, esse Deum, bonorum Remuneratorem, & malorum Vindicem. Post hæc objectionibus satisfacit,

Sæculum II.
A. C. 165.

quare Christiani Sacrificia cruenta non offerant; quare nec idola, nec quidquam aliud corporeum adorent. Poetarum de ortu Deorum fabulas, & interpretationes allegoricas, quibus Philosophi has fictiones cum ratione conciliare satagebant, refellit; Idola quædam patrasse miracula concedit, quorum causam nullam aliam, quam malorum Dæmonum operam esse ostendit. Dæmonum etiam originem, & naturam explicans, liberum Angelorum æque, ac Dæmonum firmat arbitrium. Inde ad confutandas reliquas duas criminationes convertitur in hunc modum:

p. 25.

p. 27.

Quæ hætenus a me dicta sunt, ad nos ab omnis criminis suspicione absolvendos, sufficere deberent; nullam enim vobis amplius dubitandi causam superesse puto, quin homines, qui recte vitam suam instituendi normam Deum sibi proponunt, eique soli placere cupiunt, toto animo ab ipsa peccati umbra, & minus honesta cogitatione abhorreant. Si enim post hanc vitam nihil timendum, aut sperandum censeremus, tunc quidem suspicio merito in nos caderet, nos carni, & sanguini, avaritiæ, & libidini indulgere; cum vero diu noctuque Deum non solum nostris actionibus, sed etiam ver-

p. 35.

Kk 2

bis,

Sæculum II.
A. C. 165.

bis, & cogitationibus præsentissimum credamus; cum Deum lucem esse imensam, & in intima cordium nostrorum perspicere nullatenus dubitemus, cum post hanc mortalem vitam alteram in cælo, ista, ultra quam concipere possumus, excellentiorem speremus, aut, si cum aliis ceciderimus, & peccaverimus, hac vita alteram, infinite miseriorem, perpetuandam in flammis timeamus, mea quidem sententia verosimile esse non potest, quod nos Christiani velimus esse mali, & tremendi Vindictis judicium contemnere audeamus.

p. 36.

Ut calumniam incestus facilius repellat, charitatis puritatem, & castitatem Christianorum dilaudat; Juxta ætatis distinctionem, inquit: quosdam diligimus ut filios, alios ut fratres, & sorores, seniores sicut parentes nostros honoramus; itaque magna cura castitatem servamus inter illos, quos tanquam sanguine junctos colimus. Quando osculum pacis damus, caute agimus, & modestia actum Religionis decente, si enim hoc osculum vel minimo cogitationis peccato fœdaretur, nos vita æterna privaret; sed spe vitæ alterius in præsentī sæculo etiam mentis voluptatem repudiamus. Unusquisque uxorem accipit secundum Leges nostras, non alium quam liberos generandi finem habens; & imitatur agricolam, qui postquam semen terræ concredidit, in patientia messem expectat.

*spectat. Inter nos multos utriusque sexus Sæculum II.
invenietis, qui cælibes consenescent, quia A. C. 165.
in cælibatu perfectiori unione Deo conjun-
gi sperant.*

Quod vero, Christianos humanas car-
nes comedere, objicerent, in hunc mo-
dum diluit: *Per Legem nostram non licet
nobis resistere illis, qui nos percutiunt, ne-
que non benedicere illis, qui nobis maledi-
cunt; nec simplici justitia vivimus, qua
par pari referri posse putatur, sed bonita-
te, & patientia super alios excellere sata-
gimus. Nos ita comparatos quis sanæ men-
tis plurimorum hominum infandæ cædis
suspectos habeat? non enim aliter carne
hominis vesci possumus, nisi prius a nobis
occisi. Si ex nostris accusatoribus quæ-
sieritis, an id, quod proferunt, viderint,
neminem sane eorum adeo depuduisse cre-
diderim, ut affirmare audeat. Interim
sunt nobis mancipia, aliis plura, aliis pau-
ciora, oculos certe, & sagacitatem eorum
effugere non possumus, & tamen necdum
ullum eorum atrox mendacium protulit.
Qua fide parricidii, & nefandæ comestio-
nis accusantur illi, qui nec supplicium ho-
minis, etiam jure damnati, conspiciere su-
stinent? nec lubenti animo gladiatorum,
aut bestiarum spectaculis, præprimis si a
vobis dentur, Principes! assistunt? his
igitur spectaculis renuntiavimus, quia pa-
rum differre homicidas, & homicidiorum*

p. 38.

Kk 3

specta-

Sæculum II. *spectatores existimamus. Mulier, partum*
 A. C. 165. *abigens, apud nos parricidii rea est; &*
quæ infantem suum post nativitatem pro-
jectum derelinquit, infanticidam habemus;
quis ergo credat, nos infantes aliquam-
diu sollicitè enutritos interimere? in om-
nibus æqualitatem servamus, & rationi
obedimus, non autem rationi Leges poni-
mus. Hæc est Apologiæ Athenagoræ
summa, quæ, sicut etiam tractatus de re-
surrectione mortuorum, ad nos integra
pervenit.

§. XLVIII.

S. Polycarpi Martyrium.

Eus. Chron.
An. 167.
Ibid. IV. hist.
cap. 14.
Epist. Eccl.
Smirn.

Non ideo autem Persecutio cessavit.
 Anno sequenti Marci Aurelii septimo,
 Jesu Christi centesimo, sexagesimo septi-
 mo multi Martyres Smirnæ in Asia passi
 sunt. Quos inter clarissimus est S. Poly-
 carpus hujus urbis Episcopus, qui a S. Jo-
 anne constitutus annos circiter septua-
 ginta hanc rexit Ecclesiam. Nonnulli
 SS. Martyrum ita flagellis conscissi, ut
 corporum interiora, eorumque venæ, &
 arteriæ conspici possent, cumque specta-
 tores, moti commiseratione, eorum for-
 tem deflerent, ipsi ora nequidem ad su-
 spira aperiebant, ignibus, & bestiis su-
 periores; non nulli, ut saltem sic eorum
 patientia frangeretur, acutis testarum
 fragmenti incubare coacti, exquisitis tor-
 mentis cruciabantur.

Præ

Præ aliis spectantium oculos in se con- Sæculum II.
vertit juvenis, nomine Germanicus, cui A. C. 165.

Proconsul persuadere conabatur; se-
ipsum suiipsum miseresceret, & juventu-
ti suæ parceret; at ille impavidus ces-
santem belluam manibus laceffens, ut ci-
to discerperetur, effecit. Non nullis
tamen Christianorum, quamquam paucis,
ferendæ morti animus deficiebat; qui-
dam nomine Quintus ex Phrygia, nuper
ex patria advectus, ad conspectum Be-
stiarum expavit; is non tantum seipsum
ultro persecutoribus obtulerat, sed etiam
alios attraxerat, cum vero ad Bestiarum
terrorem, Proconsulis blanditiæ accessis-
sent, seductus, per Deos juravit, & sacri-
ficavit; quo exemplo didicerunt Chri-
stiani, neminem temere se periculo de-
bere exponere. Cæterorum autem con-
stantia, & virtute irritati Gentiles uno
clamore postulant; auferri debere im-
pios, & perquiri Polycarpum. Ipse Po-
lycarpus sciens, quæ agerentur, imper-
turbato animo domi suæ manere vole-
bat, sed amicorum precibus flexus, in
campestria exiit, ubi in domo quadam,
haud longe dissita, cum paucissimis la-
tuit, dies atque noctes in fundendis pre-
cibus pro omnibus totius orbis Ecclesiis
consumens, hic erat enim ipsius precan-
di modus. Triduo antequam compre-
henderetur, oranti, visum est, cervical

Kk 4

suum

Sæculum II. suum ardere; illico ad domesticos con-
 A. C. 165. versus, ait: Amici! vivus comburari;
 quod spiritu Prophetico dixit. Dum per-
 tinaciter a persequentibus inquireretur,
 in aliam domum agrestem fugit, quo illi
 simul ingressi, occultatum tamen non
 invenerunt, at duos pueros secum abdu-
 xere, ex quorum altero indicium, ubi E-
 piscopus esset, per tormenta expresse-
 runt.

Igitur quadam die Veneris vespere li-
 ctiores, equitesque armati, quasi latronem
 capturi, itineri se dederant duce puero;
 multa jam nocte advenientes S. Poly-
 carpum in superiori cubiculo decumben-
 tem inveniunt; etiam hac vice potuis-
 set in aliam domum fugere, sed noluit,
 dicens: Fiat voluntas Domini! audiens
 ergo adventantium strepitum, descendit
 ad eos, & salutavit; ipsi mirantes con-
 stantiam viri, & senectutem, inquebant:
 Certe tanta festinatione opus non fuis-
 set, ut bonum senem caperemus; tunc
 iis omnibus apponi iussit, quæ manduca-
 rent, & biberent, quantum vellent, ro-
 gans, ut unam sibi horam concederent,
 qua libere ad Deum oraret; hac licen-
 tia obtenta, stans oravit, animante divi-
 na Gratia, & duabus horis tenuit oratio;
 audientes stupebant, multosque jam pœ-
 nitebat, quod ad vincendum senem, vi-
 rum pene divinum, venissent; in ista
 oratione

oratione S. Polycarpus commemoratio-
nem fecit omnium, quoscunque unquam
novisset, magnorum, & pusillorum, divi-
tum, & pauperum, totiusque Ecclesiæ Ca-
tholicæ per universum mundum dispersæ.

Oratione completa, & instante disces-
sus hora, asino impositum, in urbem de-
ducunt; erat dies magna Sabbati, id est,
ut creditur, vigilia Paschæ. Herodes I-
renarcha, & Nicetes Pater ejus Polycarpo
obviam proVecti, eum in currum suum
suscipiunt. Irenarcha in istis civitatibus
erat Magistratus, cui seditiosos coercere
incumbebat, & tranquillitati publicæ in-
vigilare; nempe hoc nomen Judicem
pacis significat. Herodes, & Nicetes,
dum curru veherentur, dicebant ad S. Po-
lycarpum: Quid hoc mali sit, dicere, Do-
mine Cæsar! sacrificare, & vitam serva-
re? primum S. Polycarpus ad hæc nihil re-
spondebat; cum vero urgerent, ait: non
faciam, quod suadetis. Tum convitian-
tes, eum vehiculo exturbant, tanto impe-
tu, ut caderet, & in crure læderetur; ni-
hilominus mente immotus, quasi nihil tu-
lisset, hilariter incedens, ad Amphithea-
trum deductus est. Tantis erat ibi fremitus,
ut intercluderetur aurium usus. Cum
ingrederetur, vox de cælo audita est: ma-
cte animo, Polycarpe! & constans esto.
Nemo loquentem vidit, at præsentem
Christiani vocem audierunt.

Sæculum II.
A. C. 165.

S. Polycarpi
Martyrium.

v. Aug. ep.
140. & 159.
& lib. 99.
Cod. Theol.
de decur.

Kk 5

Cum

Sæculum II.
A. C. 165.

Cum ex turba fuisset progressus, jamque scirent omnes, esse adductum, magnus tumultus percrebuit. Tum Proconsuli sistitur, cui interroganti, num ipse esset Polycarpus, se vero esse respondit. Proconsul, ut Christum negaret, suadebat, ætati suæ parceret, & alia ad seducendos Christianos dici solita, per fortunam Cæsaris juraret, ad mentem rediret, & diceret: tollantur impii! hæc erat solita Gentilis populi contra Christianos acclamatio. S. Polycarpus vultu severo in multitudinem populi infidelis, Amphitheatrum occupantis, circumspiciens, manu versus eos extensa, & levatis in cælum oculis, cum suspirio dixit: tollantur impii; desiderium ardens eorum conversionis testatus. Rursus Proconsul instabat: Jura! Christum injuriare! & dimittam te. Cui S. Polycarpus: *Octoginta sex annis Christo servio, nec unquam mihi quidquam mali fecit, quomodo ergo possem blasphemare Regem meum, & Salvatorem?* Et Proconsule necdum urgere cessante, ut per Cæsarem fortunam juraret, inquit: *Si credis honori tuo facere, si jurem per illud, quod Cæsaris fortunam appellas, & fingis nescire, quis sim, dicam libere; ausculta! Christianus sum; si autem Doctrinam Christianorum cognoscere vis, concede mihi diem unam, & audies.* Cumque Proconsul dixisset, ut id populo persua-

persuaderet, S. Polycarpus respondit: *Tibi loquar, Lege enim nostra docemur, Magistratibus, & Potestatibus a Deo constitutis sine Religionis dispendio debitum honorem deferre, hos autem, ut coram ipsis me defendam, dignos non existimo.*

Sæculum II.
A. C. 165.

Tum Proconsul: *Bestias habeo, quibus te tradam, nisi mentem mutes.* Et sanctus Polycarpus: *Fac, ut veniant bestiae, nam ut de bono in malum muter impossibile est, bonum vero est mihi, si ex his miseriis ad vitae alterius Iustitiam transeam.* Iterumque Proconsuli dicenti: *Si bestias spernis, flammis te tradam, nisi muteris,* respondit: *Ignem minaris, qui brevi tempore urit, & extinguitur; ignem vero futuri iudicii, & supplicii æterni, qui impios manet, ignoras. Quid autem moraris? induc super me, quod placuerit.* Hæc, & plura alia cum gaudio, & fortitudine, decore senili dicentem, fatis mirari Proconsul non poterat; nihilominus præconem misit, qui in medio Amphitheatri ter clamaret: Polycarpus se Christianum confessus est.

Hac facta denuntiatione omnis Gentilium, & Judæorum, qui Smirnæ erant, multitudo furore indomabili concita conclamare: *Hic est Doctor Asiæ, Christianorum Pater, Deorum nostrorum destructor; hic est, qui tot homines a cultu, & sacrificio Deorum avulsit;* Tum magno clamore

Sæculum II. clamore Philippum Asiarcham rogabant,
 A. C. 165. leonem in Polycarpum emitteret. Asiarcha erat ille, quem omnes Asiæ civitates
 v. not. Val. communi consensu rebus ad Religionem
 Aristid. orat. spectantibus, cujus pars erant spectacula,
 4. Aug. ep. 5. præfecissent. Philippus respondit; id
 sibi non licere, cum jam bestiarum spectaculis finis fuerit impositus. Ergo omnes vociferari: Polycarpum vivum esse comburendum; ut ejus Prophetia adimpleretur; simul omnis multitudo turmatim procurrere, sarmenta, & ligna ex officinis, & balneis comportare; præprimis autem, & more solito Judæorum furor eminebat.

Exstructo rogo S. Polycarpus cingulum solvit, vestimentis se exuit, & conatu adhibito se ipsum excalceavit, quod officii genus ipsi alias a ministris exhibebatur; tanta enim veneratione Fideles hujus S. Senis virtutem colebant, ut inter se, quis eum sæpius tangeret, æmularentur. Tum omnibus ad supplicium expeditis, clavis eum volebant affigere; at vir sanctus: *finite me, inquit: qui mihi virtutem flammæ sustinendi tribuit, etiam, qua in pyra immotus persistam, constantiam sine clavorum vestrorum ope dabit.* Omissis igitur clavis, tantum alligarunt. Ita vinctis post tergum manibus stabat ipse, similis arieti, selecto ex universo grege, ut Deo in holocaustum offer-

S. Polycarpus.

offerretur. Tunc in cœlum respiciens, *Sæculum II.*
 inquit: *Domine Deus omnipotens, Pater A. C. 165.*
Jesu Christi, & Filii tui benedicti, prædi-
lecti, per quem gratiam te cognoscendi ac-
cepimus; Deus Angelorum, & Potesta-
tum, Deus omnium Creaturarum, Deus
justorum ex omnibus gentibus, qui in con-
spectu tuo vivunt, gratias tibi ago, quod
me ad hanc diem, & ad hanc horam perdu-
xeris, in qua cum Martyrum tuorum nu-
mero calicis Christi tui portionem acci-
piam, ut ad vitam æternam animæ, & cor-
poris in incorruptibilitate S. Spiritus re-
susciter. Hodie cum ipsis in conspectum
tuum tanquam victima pinguis, & accepta
admittar, sicut a te prædestinatum, præ-
dictum, & adimpletum est, a te Deo vero
qui fallere non potes. Ideo laudo te in
omnibus, benedico te, glorifico te per Pon-
tificem æternum, & cœlestem Jesum Chri-
stum, dilectum Filium tuum, quocum tibi,
& Spiritui S. sit gloria nunc, & in futu-
ra sæcula. Amen.

Cum dixisset amen, quibus impera-
 tum erat, rogi incendant, surrexit-
 que ingens flamma. Tunc vero manife-
 stum miraculum secutum est, nam ignis
 circa Martyrem fornicis instar suspensum
 hæsit, aut sicut velum navigii vento in-
 flatum. Ipse in medio stabat non sicut
 caro assata, sed sicut panis in forno, aut
 aurum, argentumve in fornace purga-
 tum,

Sæculum II.
A. C. 165.

tum, suavissimum odorem quasi thuris, aut alterius suffitus pretiosi exhalans. Videntes persecutores, quod igne non consumeretur, confectori mandant, ut accedens eum pugione confoderet; (confectores dicebantur, qui bestias vulneribus necdum enecatas in Amphitheatro conficerent) cum iste Martyrem percussisset, ingens sanguinis abundantia exiliens ignem extinxit. Stupentibus omnibus, Christianorum ab aliorum hominum morte tot prodigiis esse diversam. Nicetes Herodis pater, & frater Alexi, instigantibus Judæis, Proconsulem rogarunt, ne Polycarpi corpus sepulturæ daretur, timendum enim, ajebant, ne Christiani, dimisso Crucifixo, ad Polycarpum honorandum converterentur. Centurio ob Judæorum importunitatem corpus in mediis flammis comburit, unde nihilominus Fideles spectantibus, & ringentibus Judæis ossa extraxerunt.

§. XLIX.

Ecclesiæ Smirnenfis Epistola.

Hæc passionis S. Polycarpi historia ab iis, qui præsentibus testes fuere, scripta est. Fideles Philadelphiæ Smirnenfes rogaverunt, ut sibi hujus Martyrii narrationem mitterent, quam etiam Smirnenfes per manus cujusdam, nomine Marci, in forma epistolæ ad Ecclesiam Philadelphiæ,

Sæculum II.
A. C. 165.

delphiæ, & omnes Ecclesias Mundi Catholicas datæ, transmiserunt. Initio epistolæ dicunt; Beatum Polycarpum persecutionis finiendæ quasi sigillum suo sanguine impressisse. Postquam ipsum Martyrium retulerunt, & illa Judæorum verba: ne Jesum Christum derelinquant, & hunc adorent; adjungunt: *Nesciunt illi, quod nunquam Jesum Christum deserere possimus, nec alium honorare, quam ipsum, qui pro salute omnium illorum, qui in universo mundo salvantur, passus est; ideo enim adoramus ipsum, quia Filius Dei est, Martyres autem tanquam Discipulos, & imitatores ejus reveremur, & merito honoramus propter amorem in Regem, & Magistrum suum invincibilem. Utinam cum eis Christi Discipuli simus, & in eorum societatem admittamur. (*)*

Referunt etiam quomodo S. Polycarpi corpus fuerit combustum, & ajunt: *Ossa ejus gemmis, & auro purissimo pretiosiora*

(*) Idem, quod Fideles isti Judæis, nos respondemus Novatoribus, dicentibus, omnem honorem, quem Sanctis exhibemus, in contumeliam Dei veri cedere, qui solus honorandus est. Dubium sane hypocriticum Interpretis germani in Nota ad opusculum Bailleti de Sanctis! an majori Dei injuria Gentiles aliquando Idola adoraverint, an vero hodie Romano-Catholici Sanctos colant?

Sæculum II.
A. C. 165,

*tiosiora collegimus, & loco decenti condidimus; ubi, si potuerimus, Deo dante conveniemus, ut cum lætitia Martyrii ejus festum celebremus, ut eorum, qui certamen bonum certaverunt, reminiscamur, & Martyres futuri ad certamen præparentur, & exerceantur. Hæc in Epistola de Beato Polycarpo habentur, qui passus est Smirnæ cum duodecim Philadelphiis; sed ejus solius fit mentio, ipsique Pagani de ipso ubique locorum referebant; fuit enim inter Christianos, & Doctoris, & Martyris laude celebratissimus. Deinde addunt: *Amplam quidem relationem eorum, quæ contigerunt, petiistis, at modo non nisi compendium per fratrem nostrum Marcum mittimus. Hanc epistolam etiam mittite fratribus ultramarinis, ut & ipsi Dominum glorificent. Paulo inferius: Salutate omnes Sanctos. Qui nobiscum sunt, vos salutant; & Evarestus, qui hoc scripsit, cum sua familia. Beatus Polycarpus Martyrium passus est secunda die Mensis Xantici, septimo Calendas Maji, magna die Sabbati hora octava, id est, vigesima quinta Aprilis hora post meridiem secunda. Denique addunt: Captus est ab Herode sub summo Pontifice Philippo Tralensi, & Proconsule Statio Quadrato. Ad calcem epistolæ inventum est, quod sequitur, in antiquis exemplaribus: Hoc transcriptum est ex apographo Irenæi Polycarpi**

lycarpi discipuli a Gajo, qui cum Irenæo
vixit; & ego Socrates descripsi Corinthe
ex apographo Gaji. Gratia Dei cum omni-
bus. Et ego Pionius ex præcedenti de-
scripsi, postquam illud quæsi, & Polycar-
pus per revelationem mihi ostendit, sicut
inferius dicam. Hæc collegi pene vetusta-
te jam corrupta, ut Dominus Iesus Chri-
stus me suis electis adjungat. Ipsi gloria
cum Patre, & Spiritu S. in Sæcula Sæcu-
lorum. Amen.

Sæculum II.
A. C. 165.

De S. Polycarpi epistolis nullam ha-
bemus, præter illam ad Philippenses;
certum tamen est, quod plures scripserit
ad vicinas Ecclesias, ut eas in fide confir-
maret, & ad privatos, ut exhortaretur,
& instrueret. Vir fuit clarissimi etiam
apud Paganos nominis. Plures reliquit
Discipulos, quorum aliqui in Gallias ve-
nerunt; nempe S. Irenæus Episcopus
Lugdunensis, qui ab infantia cum ipso
fuerat conversatus. S. Andochus Pres-
byter, S. Thyrsus Diaconus, & S. Felix,
qui Augustoduni Martyrium passi sunt.
Et S. Benignus Presbyter, qui Divione
coronatus est.

Hieron. de
Script.
Iren. apud
Eus. lib. IV.
c. 20.

Adon. Mart.
24. Sept.

§. L.

Martyrium S. Ptolomæi.

Circa id temporis S. Justinus secundam
scripsit Apologiam, injustitiam Ma-
gistratum erga Christianos incusans;

Hist. Eccles. Tom. I.

Ll

huic

Sæculum II.
A. C. 165.

*Eus. IV. hist.
c. 17. ex Ju-
stino.*

huic autem occasionem dedit sequens casus. Erat Romæ quædam mulier, maritum dissolutissimis moribus nacta, cui illa etiam in illicitis obsequi assueverat; Christianorum cœtui deinde adscripta, non satis habuit, propria corrigere vitia, sed etiam marito, ut fœdos habitus dimitteret, persuadere conabatur, timore ignis æterni, illis omnibus, qui rectæ rationi contraria facerent, intentati; huiusmodi admonitionibus mulier mariti animum a se avertit, hinc ipsa divortium cogitabat, ut bruti hominis consortio liberaretur. Amicorum tamen consiliis dedit, ut, quod statuerat, aliquamdiu differret, quasi de mariti emendatione non desperans. Interim ipse Alexandriam profectus est; unde uxori nuntiatum, ipsum in dies in pejora ruere; ergo separari decrevit, eique secundum legum normam divortium denuntiavit. Maritus, Romam reversus, ipsam ad Imperatorem tanquam Christianam defert; ipsa libellum obtulit supplicem, ut sibi ante omnia de rebus suis domesticis disponere liceret, promittens, se deinde ad accusationem responsuram; & quod petiit, impetravit.

Maritus ejus hac dilatione concitatus, cum in uxorem non posset, iram in quemdam nomine Ptolomæum effudit, qui eam in sacris litteris erudierat; eum

coram

coram Urbicio Romæ Præfecto accusavit, & Centurionem, qui eum comprehendere jussus fuerat, alias amicum suum subornavit, ut omiſſis omnibus quæſtionibus tantum hoc ſciſcitaretur, an eſſet Chriſtianus? quod Ptolemæus ingenuè confeſſus eſt, ideoque a Centurione multo tempore, & ſummo rigore in carcere detentus. Tandem in conſpectum Urbicii Præfecti deductus, ad unicam quæſtionem reſpondere jubetur, an ſit Chriſtianus; quod denuo conſtantiffime confeſſus, illico jubente Præfecto ad mortem ducitur. Non tulit nefas quidam Lucius, tunc præſens, & ipſe Chriſtianus, ſed in Præfectum invectus, *quo tu jure*, inquit: *hominem nec adulterii, nec homicidii, nec rapinæ, nec alterius cujuſvis criminis reum, ſed ob ſolum Chriſtiani nomen capite damnas? crede mihi, Urbici! hæc ſententia iniqua contra mentem Pii Imperatoris, & filii ejus Philoſophi, & Sacri Senatus lata eſt.* Urbicius nihil ad Lucium, niſi hoc ſolum: *Etiam tu Chriſtianus eſſe videris?* Quod cum Lucius conſtanter affirmaveſſet, juſſit, ut & ipſe duceretur. Reſpondit Lucius; magnas ſe illi gratias debere, quod hac ſententia non tantum a peſſimis Dominis manumitteretur, ſed etiam in familiam Dei Patris, & optimi Regis transmitteretur. Superveniens tertius Chriſtianus ad eandem ca-

Ll 2

pitis

Sæculum II.
A. C. 165.

Sæculum II.
A. C. 166.

pitis poenam condemnatur. Hæc Romæ gesta sunt circa annum centesimum sexagesimum sextum.

§. LI.

Secunda Apologia Justin.

Ex hoc casu S. Justinus occasionem sumpsit, Magistratum, & judicum iniquitatem manifestandi in sua secunda apologia, ubi per modum objectionis inquit: *Erit forte aliquis, qui nobis dicat; ergo vos ipsos omnes interficite, & abite ad Deum vestrum, nec nobis ultra molestiam facite.* Ad hoc respondet; id sibi per fiduciam, quam in Dei providentiam ponerent, non licere. Post hæc Idololatriæ originem, cujus auctores Diaboli essent, ostendit. Deo vero peculiare nomen non esse. Malos Dæmones, rectæ rationis ductum sequentes, semper fuisse persecutos, sicut Socratem. Tum subdit: *Meipsum fraudes alicujus ex ipsorum numero, quos Philosophos dicunt, non evitaturum spero, sed ad crucem damnandum, etsi nullus in orbe Philosophus præter unum Crescentium Cynicum foret.* Et post alia inquit: *Ne testes desint, quibus mendacia, in Christianos prolata, probentur; equuleo imponuntur mancipia, infantes, fœmina in hunc finem, ut per exquisita tormenta confessio incestuum, & conviviorum, quibus infantes devorantur, extorqueatur;*
hæc

hæc enim nobis Christianis affinguntur crimina; qui vero affingunt, illi ipsi talia committunt, Deosque sibi, iisdem pollutos criminibus, comminiscuntur. Nos autem cum simus culpa liberi, iudicium impiorum non curamus, Deum actionum, & cogitationum nostrarum testem habentes.

Sæculum II.
A. C. 166.

In Epilogo S. Justinus in hunc modum scribit: Rogamus vos, ut iste libellus publicæ lucis fiat, postquam quidquid libuerit, responderitis; oportet enim alios scire, quales simus, & nos tandem falsis suspitionibus absolvi, & ultimi supplicii periculo. Omnibus hominibus a natura inditum est, quid honestum sit, aut turpe; plurimi autem nesciunt, has impudicitias, quæ de nobis vulgo narrantur, a nobis maximopere damnari, nosque ea ipsa de causa Deos vestros contemnere, quod hæc flagitia commiserint, & a vobis similia exigere videantur. Vobis jubentibus fidem nostram omnibus notam faciemus, ut, si fieri possit, convertantur. Hic solus est scopus, ad quem hac oratione nostra tendimus. Nostra Religio, si sana mente perpendatur, non est erubescenda, sed omni Philosophia humana superior; saltem in libris nostris illas sordes non inveneritis, quibus scripta Epicureorum, Sotadis, Philenidis aut aliorum, ejusdem hæcæ, scatent, quæ tamen apud vos Athen. lib. 8. omnibus legere permissum. Libellus ab hac p. 335. C. ex Philenide scriptus circumferebatur de Chrysippo.

Sæculum II.
A. C. 166.

Athen. l. 14.
p. 620.

Mart. 2. ep.
86.

omnis generis libidine, quam sequior sexus explere posset: Sotades erat Poeta Jonicus, alio genere, nempe calumniandi impudentia infamis. Tum S. Justinus his verbis concludit: *Finem dicendi facimus, postquam omnem laborem impendimus, & Deo supplicavimus, ut omnes homines ad cognitionem veritatis pervenire mereantur.* Non legimus majorem hujus Apologiæ, quam prioris fructum fuisse.

S. LII.

Dialogus S. Justinii cum Tryphone.

Edit. gr. lat.
1615. p. 217.

S. Justinus scripsit quoque tractatum Theologicum contra Judæos. Nempe narrat colloquium cum Judæo quodam, nomine Tryphone, institutum, qui, bello fugatus, in Græciam se abdiderat, multumque temporis, præsertim Corinthi, Philosophiæ studio dederat. Is cum in deambulacro publico obvium habuisset S. Justinum, & ex vestitu Philosophum agnovisset, sibi maximo in pretio Philosophiam semper fuisse dixit; *quid autem hæc Philosophia tibi prodesse possit, inquit S. Justinus, si eam cum Doctrina Legislatoris tui, & Prophetarum in comparisonem adducas, non video. Quid igitur, ait Tryphon; nunquid Philosophi de Deo, de Unitate, & Providentia non tractant?* plurimi, ait S. Justinus: *cognitionem Dei nihil utilitatis ad felicitatem*

tatem humanam conferre existimant. Per-
suasum nobis vellent, Deo quidem totius
universi, generum, & specierum, non vero
tui, meique, & rerum singularium curam
esse. Quo autem hæc Doctrina collimet,
haud difficulter dispicitur; posito enim hoc
principio libere, & secure suas opiniones
sequi possunt, cumque a Deo nec mercedem
expectent, nec pœnam timeant, dicere, &
facere, quod libet, licet. Reipsa rem nul-
lam mutationi obnoxiam credunt, & ho-
mines, nec meliores, nec peiores fieri, sed
semper hoc modo victuros; aut posito, quod
anima immortalis, & incorporea sit, inde
concludunt, se propter mala opera puniri
non posse, quia id, quod incorporeum est, et-
iam esse impassibile asserunt, atque ita sibi
Deum esse inutilem, cum sint immortales.

Tunc Tryphon amice subridens, tibi
vero, inquit: qualis de Deo opinio insidet,
& quæ est tua Philosophia? dicam, ait
Justinus: nihil Philosophia pretiosius, per
quam homini ad Deum appropinquare li-
cet; at plurimi, qualis illa sit, & qua de
causa cœlitus homini concessa, ignorant,
quod si scirent, non in orbe Platonici, non
Stoici, non Peripatetici, non Pythagorici
darentur, cum vera Philosophia non nisi
una esse possit. Quod autem Philosophia
humana in tot sectas abierit, inde ortum
habet; quia qui primi naturæ arcana ri-
mati sunt, illustre sibi apud genus huma-

Sæculum II.
A. C. 166.

p. 218.

Sæculum II. num Nomen fecerunt, & eorum Discipuli
 A. C. 166. sine examine Magistrorum famam, non
 veritatem secuti sunt; virtutis qualiscun-
 que specie, & sermonis novitate delusi,
 quod ab iis didicerant, verum credere.
 Hi quid aliud, quam quod didicissent, ju-
 niores docere poterant? quisque autem
 nomen illius, qui suæ opinionis Parens
 erat, ambitiose retinuit; subinde S. Ju-
 stinus diversos Magistros enumerat, quo-
 rum ipse experimentum fecerat, usque
 ad illum Senem, qui sibi Prophetiarum
 auctoritatem edocto, Jesu Christi Doctri-
 nam solam esse Philosophiam certam, &
 homini utilem persuaserat. Hæc, subdit:
*Philosophia est, quam sector; utinam om-
 nes fortiter solius Salvatoris sermonibus
 inhærent; inest enim Christi sententiis,
 nescio quid, terrorem incutiens, & con-
 fundens eos, qui a via virtutis aberrant,
 meditantibus autem verba ejus dulcem
 quietem insinuant. Si ergo salutis tuæ
 curam habes, & quamdam in Deum fidu-
 ciam, ecce tu, cui hæc Doctrina peregrina
 esse non debet, potes Beatus fieri, si
 Christum agnoscas, & perfectionis Chri-
 stianæ viam ingrediaris.*

Hæc ultima Justinii verba, qui cum
 Tryphone erant, excusso risu exceperunt;
 at Tryphon leniter inquit: *Aliquibus ex-
 ceptis, reliqua admitto, tuumque pro Deo
 fervorem admiror; attamen Philosophiam*
 Plato-

Platonis, vel cujusquam alterius profite-
 ri præstitisset, & te in patientia, & tem-
 perantia exerceri, quam mendaciis de-
 cipi, & nihili hominibus fidem habere;
 quippe Philosophorum mores retinenti, &
 sine culpa viventi, melior tibi fors spe-
 randa erat. Nunc autem, cum Deum de-
 reliqueris, ut spem poneris in homine,
 quam salutem exspectes? si ergo mihi
 fidem adhibes, nam te jam nunc inter
 amicos reputo, primum erit, quod facias,
 ut circumcidaris; deinde sabbatum coles,
 & festa a Deo præcepta, & ut paucis om-
 nia dicam, universa, quæ in Lege scripta
 sunt, observabis; tunc forte Deus tibi
 misericordiam impertietur. Quod vero
 ad Christum attinet, si natus est, vel ali-
 cubi est, incognitus est, nec se ipsum novit,
 nec ullam habet potestatem, donec Elias
 venerit, qui eum consecret, & toti mun-
 do manifestet. Interim falsa opinione
 imbutus es, & fingis tibi Christum, pro
 quo perperam in exitium ruis. Hic anim-
 adverti debet, Judæos, Prophetarum,
 qui tempus Messiae clare indicaverant,
 testimonio compulsos, non fuisse ausos
 negare, Christum advenisse, sed hanc
 quæstionem subtiliter eluisse, quod &
 in hanc usque diem faciunt.

Deus tibi parcat, inquit Justinus:
 nescis enim, quid dicas. Doctores tuis
 confidis, scripturas non intelligentibus, &

L1 5

quæ

Sæculum II.
 A. C. 166.

Gamor. ad
 Sanhed. c.
 XI. n. 26.
 27. &c.
 Edit. Cock.

Sæculum II.
A. C. 166.

quæ incidunt, temere loqueris. Si autem moram pati vis, demonstratum tibi faciam, nos non decipi, sed ex legibus rationis, & prudentiæ, nos in confessione Christi perdurare, quantumcunque hæc confessio coram hominibus probrosa sit, & quamquam omnes vires exerat Tyrannorum crudelitas, ut ad hanc fidem negandam compellat. Convincam te, nos non fabulis aures dedisse, sed Doctrinæ solidæ, & a Spiritu Dei dictatæ. Hic audientium aliqui rursus risum extollere, & indecore clamare; & Justinus surrexit abiturus; at Tryphon correpto ejus pallio, aiebat; Non dimittam te, nisi prius promisso te exsolveris. Ergo, inquit Justinus, amicos tuos silere jube, & modestiam doce. Tunc pars colloquentium separata est, duobus abeuntibus, & ridentibus, quod isti rem serio agerent. Justinus autem, & Tryphon cum duobus aliis sedilia lapidea, ad utrumque stadii latus commodè posita, occuparunt; & postquam nonnulla de Bello Judaico fuissent locuti, Justinus cœptam sermonis telam pertexuit in hunc modum:

§. LIII.

Abolitio Legis antiquæ.

p. 227.

Estne aliud præterea quod nobis obicias, quam quod Legem non servemus

mus, & Sabbata, & non circumcidamur! Sæculum II.
A. C. 166.
 vel num ad vos etiam vitæ, morumque
 nostrorum diffamatio pervenit? num cum
 Gentilibus vos Judæi creditis, nos carne
 humana pasci, & a mensa surgentes, fa-
 cibis extinctis, nefandæ Veneri indulge-
 re? aut solum in eo damnatis, quod Do-
 ctrinam, quam vos falsam putatis, am-
 plexi simus! hoc solum est, inquit Try-
 phon, quod valde miramur; nam quæ in
 plebe de vobis narrantur, fidem exce-
 dunt, & naturæ repugnant; econtra scio,
 vestri Evangelii præcepta esse adeo ma-
 gna, & mirabilia, ut homini observatu
 impossibilia credam. Cupidine hæc scien-
 di incensus, legi vestra præcepta. Hoc
 autem est, quod capere non possumus,
 quod vos, qui pietate super alios excel-
 lere ambitis, vitam ducatis a ritibus Gen-
 tilium nihil abhorrentem; non enim ob-
 servatis Festa, nec Sabbata, nec circum-
 cisionem, & spem vestram transfertis in
 hominem crucifixum; mercedem a Deo
 speratis, cujus mandata calcatis. Non
 legisti unquam in Lege? qui non fuerit Gen. 17. 14.
 circumciscus die octava, peribit de popu-
 lo suo.

Ad hæc Justinus: *Nec erit, nec un-
 quam fuit alius Deus, quam qui creavit
 universum. Non credimus nos habere al-
 lum Deum, quam vestrum, illum ipsum,
 qui Patres vestros de Ægypto eduxit. In
 hunc*

Sæculum II, *hunc Deum speramus, sicut vos, Deum A-*
A. C. 166. brabam, Isaac, & Jacob; at non per Moy-
sen, aut per Legem speramus, sic enim es-
semus Judæi, sicut vos. Ex Scriptura
didici, dandam esse Legem ultimam, &
foedus divinæ Auctoritatis, omnibus ad
Dei hæreditatem aspirantibus servandum.
Lex illa, in monte Horeb data, invetera-
vit, eratque vobis solis lata, hæc autem
nova omnibus hominibus lata est. Chri-
stus datus est nobis in Legem æternam,
postquam non datur alia. Tunc citat I-
saia, & Jeremiae testimonia; Deum mis-
surum esse Legem, qua omnes Gentes
illuminarentur, & initurum cum populo
suo novum foedus, distinctum ab illo,
quod cum Patribus eorum in exitu ex
Ægypto pepigerat. Cum igitur testes si-
mus, subjungit, quod homines in hoc tem-
pore idolis, & vitiis renuntient, ut ad
Deum accedant; quod in confessione pie-
tatis, & veritatis mortem sustineant;
hinc omnes ex operibus judicent, datam
esse nostris diebus Legem novam, funda-
tum novum foedus, & expectationem eo-
rum, qui ex omnibus Gentibus bona, &
salutem a Deo sibi obventuram sperabant,
esse adimpletam. Ulterius monstrat; ve-
rum Israelem, esse Spiritualem, circum-
cisionem, Sabbati, & azymorum obser-
vantiam, omnia spiritualiter esse intelli-
genda de morum correctione; veram-
que

que purificationem esse illam, qua anima ^{Saeculum II.} purgatur per Jesu Christi sanguinem. ^{A. C. 166.}
 Desuper celeberrimum Isaiaë textum re-
 fert, ubi de Salvatoris passione, & Re-^{Is. 52. 10.}
 demptione nostra sole meridiano clarius ^{ad. 54. 6.}
 vaticinatus est.

Deinde probat; circumcisionem non
 esse necessariam, ab exemplo Sanctorum ^{p. 236.}
 non circumcisorum Abel, Enoch, Noe,
 Melchisedech; & exinde deducit, cir-
 cumcisionem non esse opus justitiæ, sed
 tantum signum, quo Judæi ab aliis popu-
 lis fuissent distincti. Primum post Idol-
 olatriam aurei vituli Deum sacrificia ^{p. 237.}
 præcepisse Judæis, ut ab adoratione Idol-
 olorum averterentur, abstinentiam autem
 a certis carnibus, ut etiam edentes, &
 bibentes Legem suam ante oculos habe-
 rent. A Prophetis expresse declarari; ^{Ezech. 20. 25.}
 hæc præcepta caeremonialia non fuisse ^{Amos 5. 18.}
 Judæis data, tanquam seipsis bona, nec ^{25.}
 Deum ipsorum sacrificiis indiguiffe. ^{Psal. 49.}

Tryphoni dein interroganti, an illi,
 qui secundum Legem Moysis vixerunt,
 quales sunt Job, Enoch, & Noe in resur-
 rectione mortuorum salvandi sint? re-
 spondet Justinus affirmando, quia Lex
 Moysis præter ea, quæ speciatim propter
 duritiem populi mandantur, etiam illa
 præcepta, quæ sunt naturaliter bona, u-
 niversalia, & æterna continet. At Try-
 phon: *Num autem, qui hodie dum præ-*
cepta

Sæculum II.
A. C. 166.

cepta legalia servarent, & Jesum Christum agnoscerent, salvarentur? Prius quærendum nobis est, inquit Justinus; num hodieum possibile sit omnia legalia servare; Tryphone autem fatente Pascha immolari, aut alia sacrificia non posse; Ergo fatere, subjicit Justinus: saltem aliqua esse impossibilia, & agnosce hominem observando præcepta æterna salvari posse. At Tryphon: Sabbatum, circumcisio, purificationes observari possunt; si quis ergo in vestrum Christum credens, etiam hæc servare velit, quamvis non putaret necessaria, quæro, an salvetur? Meo quidem iudicio, salvabitur, inquit S. Justinus, dummodo non Gentiles ad Jesum Christum conversos ad eadem observanda cogat, sicut tu initio contendebas. Cur autem addidisti, ait Tryphon: tuo quidem iudicio, nisi quod alii aliter sentiant? Tum Justinus: Aliqui putant cum talibus Christianis legalia servantibus non esse communicandum, ego vero alterius sum opinionis; si enim ea, quæ possunt, de Lege Moysis ad duritiem cordis eorum præcepta ex fragilitate servare velint, simulque in Jesum Christum credant, etiam præcepta æterna observent, cum aliis Christianis communicare non recusent, & ad eadem observanda non obligent, tanquam fratres, & viscera nostra recipiendi sunt; at si Fi-
deles

deles ex Gentibus conversos ad observan-
dam Legem Moysis velint compellere, &
ni faciant, nolint cum ipsis communicare,
tales non recipio. Credo quidem eos, qui-
bus Legem servare unacum confessione JE-
su Christi persuaderi posset, salvandos;
eos vero, qui postquam Christum agnove-
runt, & confessi sunt, ad observantiam
legalium ex quacunque de causa transiis-
sent, & deinde ipsum esse Christum negas-
sent, nisi ante mortem penitentiam ege-
rint, non salvandos credo; eos quoque, qui
de genere Abraham sunt, & secundum
Legem vivunt, nisi ante mortem cre-
dant in Christum, non esse salvandos
certum est, illos vero omnium minime,
qui in Synagogis suis Christo anathema
dicunt.

Sæculum II.
A. C. 166.

Ita Judæis exprobrat, quod publice
in Christianos maledicta pronuntiarent,
& adjungit: Per æquitatem Principum,
qui hodie rerum potiuntur, vobis non li-
cet, Christianos manibus vestris jugula-
re; at quoties impune licuit, fecistis.
Postquam Justum crucifixistis, & vidi-
stis, quod juxta Prophetarum vaticinia
in cælum ascenderit, quosdam ex vobis
delectos Jerosolyma emisistis, qui, Sectam
impiam, cujus Auctor esset Jesus Gali-
læus, apparuisse in omnem terram spar-
gerent, & horrenda crimina, quorum nos
hodie, qui nos non noverunt, reos pu-
tant,

p. 234.

p. 335.

Sæculum II.
A. C. 166.

Buxtorff.
Synag. c. 5.
& II.

tant, in Christianos cōminiscerentur.
Etiam nostro sæculo sicut tunc Judæi in
suis orationibus publicis, & privatis in
Jesum Christum, & Christianos impre-
cationes evomunt.

§. LIV.

Doctrinæ Christianæ argumenta.

p. 316.

Dan. 7.

p. 267.

Ps. 23. 45. 98.

Tum S. Justinus Doctrinæ Christianæ
veritatem probat duplicem Messia
adventum distinguens: *In primo adven-
tu*, ait: *apparuit mortalis, sine gloria, &
ornatu, & putabatur esse opifex, ara-
tra, & juga fabricans.* Has operis spe-
cies ponit S. Justinus, quod ex recenti
traditione didicisse poterat. *In secundo
adventu Messias apparebit gloriosus, nu-
bibus insidens juxta Prophetiam Danielis.*
Hæc iterum probat ex Psalmo centesimo
nono, qui de Ezechia intelligi non po-
test, sicut Judæi volebant, cum nunquam
Sacerdos fuerit; & ex Psalmo septuage-
simo primo, qui Salomoni non convenit,
qui non regnavit usque ad extremum
terræ, & in Idololatriam lapsus est,
quod crimen nequidem in Gentiles per
Jesum Christum conversos cadit. Pro-
bat, Christum non esse purum hominem,
qualem Judæi expectabant, sed cum an-
te omnia Sæcula esset Deus, in tempore
factum fuisse hominem. Christi divini-
tatem,

tatem deducit ex multis Psalmis, præci- Sæculum II.
A. C. 166.
pue quadragesimo quarto & apparitio-
nibus, quibus Deus Patriarchis, & Moyfi
se spectabilem dedit; hasque apparitio-
nes ipse, sicut etiam multorum veterum
fuit opinio, Verbo Dei attribuit; & in-
de argumentatur, Deum, qui Patriarchis
visus est, alium esse Deum a Deo Crea-
tore; alium, inquit, in numero, non in
voluntate. Ait; ab initio ante omnes
creaturas Deum ex se ipso certam Virtu-
tem rationalem genuisse, quam S. Spiri-
tus variis nominibus nunc Gloriam Do-
mini, nunc Filium, iterumque Sapien-
tiam, Angelum, Deum, Dominum, &
Verbum nominaret. Opinio dicentium,
hanc Virtutem esse a Patre insepara-
bilem, sicut radium a sole, ipsi non pro-
batur; ita ut Pater, quando vellet, eam
emitteret, & quando vellet in se recipe-
ret; est, inquit: Virtus permanens, &
distincta non solum nomine, sicut radius
a sole, sed numero, ita tamen, ut Patris
substantia nec dividatur, nec immute-
tur. *Est, inquit: in nobis hujus gene-
rationis exemplum; cum verbum produ-
cimus, illud generamus, at non per re-
scissionem, qua ratio nostra diminuitur.
Ita ignis producit ignem, ea ratione,
ut ignis secundus ignis primi, a quo
accensus est, substantiam non diminuat.*

p. 276.

p. 384.

p. 358.

- Sæculum II. Inferius ostendit, JESUM Christum
 A. C. 166. Messiam esse, explicando typos passionis
 ejus, nempe agnum Paschalem, duos
 p. 259. hœdos festi expiationum, aliasque victi-
 mas. *Oblationes farinæ panis Eu-
 charistici symbolum erant, quem in me-
 moriam nostræ Redemptionis offerimus. (*)*
 p. 260. Sæpius in hoc Dialogo repetit, Evchari-
 stiam esse illud Sacrificium purum, quod
 Mal. I. 10. vaticinante Malachia etiam inter Genti-
 les ab Oriente ad Occidentem Deo of-
 ferri oportet. S. Evcharistiam S. Justi-
 nus hic nomine expresso Sacrificium vo-
 cat. Dum Tryphon ipsi maledictionem
 Deut. 21. 23. Legis objicit contra crucifixos; S. Justi-
 nus Benedictionem crucis retorquet, per
 figuras ejusdem in Scriptura expressas,
 inter alias affert serpentem æneum, quoad
 speciem Legi, omne sculptile prohibenti,
 adeo contrarium. Unus Judæorum, Try-
 phonem comitantium, fassus est, a se Do-
 ctiores suos hac super difficultate consul-
 tos, sibi dubium minime solvisse. Tum
 ait S. Justinus; hanc maledictionem Le-
 gis significare universalem maledictionem
 peccati in omnes homines extensi, & per-
 secutionem Christianorum. Subjungit
 expli-

(*) In sensu Novatorum, quo Evcharistia ni-
 hil aliud est, quam panis, & Symbolum Corpo-
 ris Christi, oblationes farinæ in veteri Testa-
 mento fuissent Symbolum Symboli.

explicationem Psalmi vigesimi primi, ubi crux Salvatoris distinctissime designatur. Sæculum II.
A. C. 166.

Ait etiam; futurum, ut Jerosolyma iterum excitetur, & populum fidelem, ibi congregatum, in societate Patriarcharum, & Prophetarum cum Jesu Christo ante ultimum adventum ejus lætaturum. Ita ego credo, subjungit: & plures alii, sunt autem multi quoque piæ, & puræ Doctrinæ Christiani, qui hoc non credunt; illorum autem, qui se ore Christianos dicunt, & re ipsa sunt impii hæretici, doctrina monstrosa est, & blasphemis plena. Si igitur in homines incideritis, qui Deum Abraham, Isaac, & Jacob blasphemant, resurrectionem negent, dicantque in hora mortis animas in cælum ferri, corporibus nunquam uniendas, ne tales pro Christianis habeatis, sicut Saducæos, aliosque ejusmodi Sectarios pro Judæis non habetis. Ego vero, & omnes corde simplices, & recti, & qui toto animo Christiani sumus, credimus resurrectionem carnis. Insuper Ezechiel, Isaïas aliique Prophetæ agnoscunt, Electos mille annis Jerosolymæ, postquam civitas reædificata, ornata, & amplificata fuerit, regnatos. Ad fidem huic regno adstruendam etiam auctoritatem Apocalypsis adducit. Ita S. Justinus, & Papias opinionem millenariorum fuerunt amplexi, nec tamen ideo unitatem

p. 306.

248. 9

Isaïas 45. 4.

M m 2

tem

Sæculum II.
A. C. 166.

p. 345.

p. 337.

p. 349.

tem fidei Catholicæ lacerarunt. Dein de ostendit progressus Evangelii, dum ait; nullum superesse hominum genus; nec Græcos, nec Barbaros, nec Scythas in vehiculis errantes, nec pastores sub tentoriis habitantes, aut cujuscunque nominis mortales, qui non preces, & gratiarum actiones ad Creatorem in nomine Jesu Christi crucifixi dirigant. *Fidelitatem Christianorum deprædicans, ait: evidentissime constat, nihil esse in toto terrarum orbe, quod credentibus in Jesum valeat terrorem incutere. Capite plectimur, crucifigimur, Bestiarum faucibus injicimur, ferro, igne, tormentis omnibus excruciamur, & inter hæc omnia imperturbate Jesum confitemur. Quo plures Fideles persecutione tolluntur, eo copiosiores Nominis Jesu Christi Confessores nascuntur. Permittente Dei providentia factum, ut homines quidam Solem pro Numine habitum adorarent, quis autem eorum unquam pro Sole mori visus est? cum tamen ex omnibus nationibus homines pro Jesu Christi Nomine mortem, & tormenta morte pejora sustineant. Sæpius in hoc Dialogo notat, dona supernaturalia Prophetiæ, curationum, aliorumque miraculorum inter Fideles tunc temporis adhuc fuisse satis communia, præcipue autem potestatem ejiciendi Dæmones in Nomine*

Nomine JESU Christi sub Pontio Pilato crucifixi. Sæculum II.
A. C. 166.

§. LV.

Quales fuerint Hæretici.

At vero, inquit Tryphon, multos eorum, qui Christiani dicuntur, Diis immolata libere manducare audio. Ad hæc Justinus: Tales, qui JESUM Crucifixum pro Domino, & Christo agnoscen-
tes, nihilominus Christi Doctrinam non sequuntur, sed alienam Spiritu erroris infectam, nos, qui veram, & puram Doctrinam ejus tenemus, in fide nostra, & spe, quam nobis dedit, non parum confirmant, cum in his ipsis hæreticis, ea, quæ Christus prædixit, adimpleri videamus. Reipsa multi venerunt, Nomen JESU jactantes, usus tamen impios, & dogmata perversa docentes; quælibet Secta Parentis sui nomen retinet, diversimode enim blasphemant Creatorem universi, Christum, quem promisit, & Deum Abraham, Isaac, & Jacob. Cum talibus nulla nobis est communio, scientibus, homines esse iniquos, & impios, qui JESUM tantum vano nomine confitentur, sicut Pagani nomen Dei Idolis suis tribuunt. Alii vocantur Marcionitæ, alii Valentiniani, aut Basilidiani, aut Saturniniani, aut alio dicuntur nomine,

M m 3

quod

Sæculum II.
A. C. 166.

quod more Philosophorum a Sectæ suæ auctore traxerunt. Hanc Ideam tunc temporis Hæreticorum S. Justinus format.

§. LVI.

Judæorum Cæcitas.

p. 246.

Multis modis Judæorum cæcitatem increpat; & postquam diversos textus de circumcissione Spirituali, & Gentilium vocatione adduxit, sic ait: *Mibi quidem his rationibus veritatem ingeniis etiam stupidissimis persuaderi posse videtur; non enimvero, ea quæ modo attuli, a me artificio humano, vel industria mea præparata sunt, sed ea ipsa, quæ attuli, jam pridem Regius Psalter David cecinit, Isaias, & Zacharias prædixerunt, & Moyses scripsit. Eadem, amice! hac tua indole negare non potes. Hæc omnia in libris vestris scripta sunt, vel verius, nostris, nos enim, quæ scripta sunt, credimus, vos vero legitis, & lecta non capitis. (*)* Alio loco dicit: *Scripturas solummodo refero, nec mens mihi est, eas dialectice demonstrandi. Gratiam intelligendi Scripturas a*

p. 71.

Deo

(*) Eadem nos ad Protestantes dicere possumus.

Deo accepi, quam gratis omnibus homi- Sæculum II.
nibus communicare cupio, ne coram Dei A. C. 166.
judicio reus sim, cui aliquando rationem
reddam.

Illorum, qui inter Judæos Rabbini, p. 339.
 id est Magistri, & S. Scripturæ interpre-
 tes habebantur, futes argutias notat,
 quæstionem moventium, quare in hoc
 v. g. S. Scripturæ loco de camelo fœmi-
 na mentio fiat; quare in oblationibus
 tanta, & non alia farinæ, vel olei men-
 sura adhiberi debeat, quia hujusmodi re-
 rum explicationes humiles, & prophana-
 nas dabant. Eosdem adeo rudi, & ine- p. 342.
 pto sensu verba S. Scripturæ interpre-
 tari incusat, ut sibi Deum cum manibus,
 & pedibus, corpore, & anima imagina-
 rentur, eumque corpore isto Abraham,
 & Jacob apparuisse. Dum plurima, sub- p. 343.
 dit: dogmata utilia, & gravia vobis
 explanamus, si quidquam leviusculum
 vobis displiceat, aut non intelligatis,
 omissa rei summa, his minutiis inhæ-
 retis, & nobiscum jurgamini, sicut mu-
 scæ, quæ, sana carne intacta, ulceribus
 insident.

Vestris Legis Doctores permitten-
tibus, pergit: etiamnum quatuor, &
quinque uxores habetis, & si quis vi-
deat mulierem formosam, & concupis-

M m 4 cat

Sæculum II. *cat eam ; historiam Jacobi, aliorumque*
 A. C. 166. *Patriarcharum memorat, dicens : quid*
mali facio, si tantorum virorum exem-
pla sequor ? Vab ! miseros, & insensa-
tos ! actiones Patriarcharum Mystice
erant, & rerum magnarum figuræ. Post
horum Mysteriorum explicationem sub-
dit ; ex Davidis verecundia, postquam
Uriæ uxorem seduxisset, & ejus pœ-
nitentia inferri debere, veteribus nul-
latenus fuisse persuasum, sibi licere u-
xores accipere quot, & quales vel-
lent ; Quod tamen, inquit : vestri popu-
li homines hodie passim faciunt, qui
mulieres, matrimonii nomine, in omni-
bus regionibus, quo deferuntur, acci-
piunt. Quod de Davide hic S. Justi-
nus dicit, hunc sensum habere vide-
tur : Si David pro sua concupiscentia
sibi permissum putasset, divortii, &
Polygamie libertate uti, nihil fuisset
occultandum, nec crudelitate in U-
riam opus, sed Regia auctoritate ad
repudiandam uxorem compulisset ; si-
cut tempore posteriori Augustus Dru-
sum ad Liviam repudiandam coegit.
At talia matrimonia nihilo erant me-
liora, quam contactus pallio concubi-
natus.

S. LVII.

Sæculum II.

A. C. 167.

Martyrium S. Iustini.

S. Iustinus fidei, quam imperterritè propugnauerat, suo sanguine subscripsit, Martyrium passus circa annum centesimum sexagesimum septimum. Rusticus Romæ Præfectus Iustinum cum comitibus ejus, in conspectum adductum, interrogat, cui scientiarum generi vacasset; ipse respondit: *Me quidem omnia Philosophiæ genera tentantem, tandem Christianorum Doctrinam cepit, & fluctuantem animum fixit, quamvis hæc Doctrina errores amantibus non arrideat.* Sciscitanti, qualis esset hæc Doctrina; iterum Iustinus: *Christiani credunt in unum Deum verum omnium visibilium, & invisibilium Creatorem, & Dominum nostrum Iesum Christum Filium Dei consitentur, qui venturus est ad judicandum genus humanum, qui salutem annuntiavit, eosque, qui veram suam Doctrinam recipere parati erant, instruxit; ego autem sum homo tenuis, & incapax quidquam magni de infinita ejus Divinitate proferendi; fateor, hoc esse munus Prophetarum, qui ex divina inspiratione multis ante sæculis in hunc mundum venturum Filium Dei prædixerunt.*

*Acta Marty.**Sincera p.43.*

An. 167.

Mm 5

Tum

Sæculum II.

A.C. 167.

Tum Præfectus quærere, in quo loco Christiani convenirent? cui ille: *conveniunt, nempe ubi volunt, & ubi possunt; erras autem, si omnes eundem locum adire existimes.* Ita loquebatur, ne manifestando domos conventus, fratres proderet; sed ut innueret etiam, Christianorum cultum Divinum non certis quibusdam locis sicut Gentilium esse affixum; ideo subjungit: *Deus Christianorum non uno includitur loco, & sicut invisibilis est, ita Cælum, & terram implet, & a Fidelibus ubique terrarum adoratur, & glorificatur.* Insistens Præfectus ait: dic ergo quo in loco Discipulos tuos congreges; & S. Justinus: *Hucusque prope domum cujusdam nomine Martini, & balneum Timistinum habitavi, altera jam vice Romæ sum, nec alius mihi locus notus est; si quis autem ad me venit, veram ipsi Doctrinam communicavi.* Ergo Christianus es? ait Præfectus, cui Justinus: *sine omni dubitatione sum Christianus.*

Tum Præfectus ad Caritonem: esne Christianus? & Cariton: per Dei gratiam sum Christianus. Idem quæsit ex Muliere nomine Caritina, quæ eodem modo respondit; tum ad Evelpistum: & tu quis es? qui ait: *Sum Cæsaris servus, sed Christianus, JEsus Christus liberum me fecit, per ejus gratiam ejusdem*
spei

spei particeps sum, sicut isti, quos vides. Sæculum II.
A. C. 167.

Idem Præfectus iterum sciscitatur ex Hierace, qui ait: *Ita est, sum etiam Christianus, nam servio, & adoro eundem Deum.* Nunquid Justinus te Christianum fecit? ait Præfectus, & ille: *Christianus fui, & ero, nolens aliud addere, ne denuntiaret Magistrum suum.* Peon unus ex præsentibus ait: *Sum Christianus.* Quis te instruxit? inquit Præfectus, & respondit: *Parentes mei.* Addidit Evelpistus: *Justini quidem sermonibus valde delectabar, sed a parentibus meis Christianus esse didici.* Et Præfectus: ubi sunt Parentes tui? respondit: in Cappadocia. Etiam Hieracem interrogat Præfectus, in qua Provincia essent parentes ejus; Hierax respondit: *Verus Pater noster est Christus, & mater nostra fides, per quam in ipsum credimus; Parentes autem, quos in terra habui, mortui sunt. Cæterum ex Phrygia huc adductus sum.* Tum Præfectus ex Liberio quærit, quid diceret, an esset etiam Christianus, & in Deos impius; cui Liberius: *Etiam sum Christianus, nam soli Deo vero servio, & adoro.*

Tandem Præfectus conversus ad S. Justinum ait: *Audi tu! qui eloquens diceris & veram scientiam tibi habere videris, quando flagris a capite usque ad calcem eris laceratus, an tum putas in cælum te ascensurum?*
credo,

Sæculum II. A. C. 167. *credo, ait Justinus; si quæ dicis patiar, me illam mercedem accepturum, quam omnes illi acceperunt, qui Jesu Christi præcepta servarunt; scio enim Gratiâ Dei destinari usque in finem Mundi omnibus, qui mandata ejus custodiunt. Cui Præfectus: spem ergo tibi fingis ascendendi in cælum, ut mercedem ibi recipias? non fingo, ait Justinus: sed scio, idque adeo mihi persuasum habeo, ut nulla dubitatio subire possit. Tunc vero Præfectus: Eia ad rem! & quod unum est necessarium. Conjungimini, & concorditer Diis sacrificate. Ad hæc Justinus: Nemo sanæ mentis pietatem deserit, ut errorem, & impietatem amplectatur. Præfectus: Nisi mandatis obtemperatis, immisericorditer cruciabimini. Justinus: Nihil magis in votis nobis est, quam pro Domino nostro Jesu Christo pati, tunc enim cum fiducia coram terribili ejus tribunali stabimus, ubi omnibus hominibus aliquando comparendum. Eadem alii Martyres dicebant, & addebant: quod facis, fac cito, nam Christiani sumus, & Idolis non sacrificamus.*

His auditis, Præfectus sententiam pronuntiat in hunc modum: *Qui sacrificare, & mandatis Imperatorum obedire noluerunt, fustigentur, & ducantur ad mortem, sicut leges præcipiunt. Tum S. Martyres, Deum laudantes, in locum con-*

consuetum ducti, flagellati, & securi percussi sunt. Eorum corpora occulte a Fidelibus sublati, loco honesto sepulta. Hic fuit Martyrii modus S. Iustini Philosophi. Plura ejusdem opera in manibus nostris sunt, græce scripta, inter quæ præcipua, & minime controversa sunt duæ Apologiæ pro Christianis; Dialogus cum Tryphone, & pars secunda tractatus de Monarchia, id est, de unitate Dei. Discipulus ejus fama inter alios eminens fuit Tatianus, ortu Assyrius, professione Philosophus.

Sæculum II.
A.C. 167.

Eus. hist. IV.
c. 18.

§. LVIII.

S. Dionysius Episcopus Corinthi.

Eodem ferme tempore Dionysius Episcopus Corinthiorum epistolam ad Ecclesiam Romanam dedit, præferentem Soteris Nomen, qui tunc Romæ gubernabat Ecclesiam. In ea talia legebantur: *A principio beneficia in fratres spargere consuevistis, & ad pauperes aliarum Ecclesiarum mittere, unde subsistant; hic Fidelium indigentia subvenitis, illorum præprimis, qui in fodinis laborant; & ita, quod genuinos Romanos decet, antiquam Patrum vestrorum consuetudinem servatis. Beato vestro Episcopo Soteri satis non fuit, Patrum vestigiis insistere, superaddidit, ut postquam liberalitatem vestram*

Hier. script.
Eus. IV. hist.
c. 23.

Sæculum II.
A. C. 167.

vestram ad Sanctos mittendi curam in se suscepisset, etiam fratres, qui ad se venerant, piis sermonibus consolaretur, eo affectu, quem tenerrimus Pater in filios solet ostendere. Dionysius in eadem Epistola hæc habet ad ipsum Soterem directa: *Hodie sanctam diem Dominicam celebravimus, & tuam legimus epistolam, eamque impoſterum ſemper legemus ad instructionem noſtram, ſicut etiam antecedentem, quæ ad nos a Clemente ſcripta eſt. (*)* Ex quibus apparet, in Eccleſiis tales epistolæ legendi uſum poſt ſacras Scripturas viguiſſe. S. Dionysii paſtoralis fervor in Eccleſiæ Corinthiorum limitibus contineri non poterat, ſed etiam per epistolæ ad alias Eccleſias extendebatur; tales epistolæ octo numeramus, ſi etiam illa, quæ ad Romanos ſcripta eſt, computetur. Secunda data erat ad Lacedæmonios, quæ eos in fide orthodoxa inſtruebat, ad pacem, & unionem hortabatur. Tertia ad Athenienſes, ut fidem excitaret, & reſtauraret præceptorum Evangelicorum obſer-

Euf. IV. hiſt.
c. 23.

(*) Ex hiis diſpicitur, quanta Reverentia epistolæ Romanorum Episcoporum in Eccleſiis Græciæ lectæ fuerint. Ex eo autem, quod hic S. Dionysius Soterem Papam, & Clementem conjungat, confirmatur, S. Clementem, cum epistolam ſuam ad Corinthios ſcriberet, non tantum Presbyterum, ſed jam Episcopum fuiſſe.

observantiam; eosdem increpat, quod, Sæculum II.
A. C. 167.
defuncto ipsorum Episcopo Publio, quem
illius temporis persecutiones messuerant,
Evangelicos mores, & Doctrinam pene
abjecerint. De Quadrato Publii succes-
sore mentionem facit, & dilaudat ejus
charitatem, quam dispersos Fideles colle-
gisset, & vacillantes firmasset. Etiam
de S. Dionysio Areopagita, a S. Paulo
converso, & primo Atheniensium Episco-
po loquitur.

Epistola quarta S. Dionysii Corinthia-
ci ad Nicomedienses data erat; in ea hæ-
resin Marcionis opposita veritatis regula
impugnabat. Quinta ad Ecclesiam Ama-
striacam in Ponto; hanc, ut ipse testatur,
Bachilide, & Elpisto impellentibus, scri-
psit; Episcopum eorum nominat Palman-
tem, jubetque, cujuscunque peccati, vel
hæresis pœnitentes recipi. Hoc propter
nimium rigorem Montanistarum, qui
tunc in Phrygia oriebantur, dictum fu-
isse verosimile est. Epistolarum suarum
sextam ad Ecclesiam Gortynensem in
Creta direxit; laudabile testimonium
Philippo eorum Episcopo reddit, quod
in hac Ecclesia Christianæ virtutes flore-
re dicerentur. Monet, ab hæreticorum
fallaciis caveant.

Epistola septima ad Gnosiacos ejus-
dem Insulæ Cretæ Incolas scripta erat.
Pinytum Gnosii Episcopum hortabatur,
ne

Sæculum II.
A. C. 167.

ne grave jugum continentia, tanquam necessarium, fratribus imponeret, sed ad communem hominem infirmitatem attenderet. Tali monitione ideo opus esse, haud dubie credebatur, ne sanctus Episcopus zelo præservido ad errorem Encratitarum accederet, matrimonium generaliter damnantium. Pinytus responsum dedit, in quo, postquam summam Dionysii æstimationem fuisset testatus, vicissim hortatur; ut populum suum solidiori nutrimento aleret, & ad perfectiorem gradum incitaret; ne, si nunquam ablactarentur, in ignorantia sicut infantes senescerent. Hic Pinytum de alio perfectionis genere, quam continentia omnibus servandæ, esse locutum, credere oportet, alias enim ejus Doctrina Catholicæ non esset consentanea; nam ex hac ipsa epistola ejus fidei simplicitas, gregis sibi commissi sollicitudo, eruditio, rerumque Divinarum scientia elucet.

Octava S. Dionysii Epistola ad quamdam sororem nomine Chrysophoram scripta est. Idem in quodam manuscripto queritur, epistolas suas fuisse adulteratas, & ait: *Multas scripsi epistolas, ut fratrum precibus morem gererem, & ecce! Apostoli Diaboli addendo, & omit- tendo in eas zizania seminaverunt: hos districtum Dei expectat judicium.* Quid igitur,

igitur mirum, si aliqui Scripturas Divinas alterare attentarint, cum nec tales, quæ ab illarum auctoritate longissime absunt, intactas reliquerint? Hæc de scriptis S. Dionysii Episcopi Corinthiorum scimus.

Sæculum II.
A. C. 167.

§. LIX.

Successio Episcoporum.

Celadion Episcopus Alexandriae naturæ debitum solvit anno centesimo sexagesimo septimo, postquam sederat annis quatuordecim; ei successit Agrippa, qui rexit Ecclesiam annis duodecim. Anno sequenti centesimo sexagesimo octavo, Marci Aurelii octavo mortalitatem exiit Heron Episcopus Antiochenus, qui sederat annis viginti sex; ejus successor fuit Theophilus, magno ingenio, & eruditio- no vir; fuit is post S. Petrum numero sextus, & tredecim annis gubernavit. Anno Christi centesimo sexagesimo nono e vivis sublatuſ est Imperator Lucius Verus, qui regnaverat novem annis cum Marco Aurelio fratre suo adoptivo; ab- hinc Aurelius solus imperavit. Anno centesimo septuagesimo secundum opi- nionem maxime verosimilem Soter Papa ad coelestia abiit, cui successit Eleuthe- rius. Initio sui Pontificatus litteras ac- cepit a Rege nomine Lucio, Romano- rum vel subdito, vel foederato, qui in

*Euseb. Chr.
lat. an. 167.
& hist. IV.
c. 19.*

An. 169.

Eleutherius
Pontifex.

*Beda hist.
Angl. l. I.*

Hist. Eccles. Tom. I.

Nn

ma- c. 4.

Sæculum II.
A. C. 167.

magna Britannia imperabat, quibus rogabat, ut in susceptione Christianæ fidei adjuvaretur; Papa, quod petebatur, facile concessit; & Britones fidem Christianam in pace professi sunt usque ad Diocletiani tempora. Jerosolymæ Cas-
Euf. Chron. sianus Episcopus numero decimus septi-
an. 157. mus Marco successit anno Regni Anto-
Id. V. hist. nini Pii decimo nono, Jesu Christi cen-
12. tesimo quinquagesimo septimo. Cas-
 siano successit Publius, huic Maximus,
 Julianus, Gajanus, Symmachus, Gajus,
 alter Julianus, Capitonius, qui fuit nu-
 mero vigesimus quintus Episcopus Je-
 rosolymitanus, vixitque usque ad an-
 num quintum Imperatoris Commodi,
 Jesu Christi octogesimum quin-
 tum.

HISTO-